

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ВЕРБОВЕЦЬ Ярослав Ігорович
(здобувач вищої освіти групи ЗМО-24-1м)

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»)

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту,
бізнесу та маркетингових технологій
д.е.н., проф. Остапчук Т.П.

Керівник роботи:
к.е.н., доц. Бужимська К.О.
(наукове звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Вікарчук О.І.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Житомир, 2025

АНОТАЦІЯ

Вербовець Я.І. Механізм управління активами підприємства. Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2025.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості механізму управління активами підприємства та визначено напрями удосконалення відповідного процесу.

Ключові слова: активи, фінансовий менеджмент, управління активами, фінансовий механізм, структура активів; ліквідність підприємства.

ANNOTATION

Verbovets Ya.I. Mechanism of enterprise asset management. Manuscript.

The master's qualification work is submitted for the Master's degree, field of knowledge 07 «Management and administration» of specialty 073 «Management». Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2025.

The master's qualification work considers the features of the mechanism of enterprise asset management and identifies areas for improving the relevant process.

Keywords: assets, financial management, asset management, financial mechanism, asset structure; enterprise liquidity.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічна сутність активів підприємства та їх класифікація.....	7
1.2. Механізм управління активами підприємства	16
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління активами підприємства.....	31
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління активами підприємства.....	40
Висновки до розділу 1	49
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПрАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ» ...	51
2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства.....	51
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»	62
2.3. Оцінка стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»	74
Висновки до розділу 2.....	92
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ».....	95
3.1. Напрями удосконалення механізму управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».....	95
3.2. Резерви підвищення ефективності управління активами.....	101
3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів.....	106
Висновки до розділу 3.....	112
ВИСНОВКИ	114
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	118
ДОДАТКИ	126

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне управління активами є ключовою умовою стабільного функціонування та розвитку сучасних підприємств. В умовах зростаючої конкуренції, нестабільності ринкового середовища та обмеженості фінансових ресурсів підприємства вимушені забезпечувати раціональне формування, структурування та використання активів. Від якості механізму управління активами залежить фінансова стійкість, ліквідність, рівень ризиків та інвестиційна привабливість підприємства.

Сучасні економічні виклики – такі як коливання попиту, зростання вартості ресурсів, цифровізація бізнес-процесів і необхідність швидкої адаптації до змін – підсилюють потребу у вдосконаленні системи управління активами. Оптимізація оборотних та необоротних активів, підвищення їх ефективної віддачі й мінімізація втрат стають визначальними факторами забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Таким чином, розробка та впровадження результативного механізму управління активами є актуальним завданням, що сприяє зміцненню фінансових позицій підприємства, підвищенню ефективності його діяльності та забезпеченню довгострокового розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності активів підприємства та особливостей управління ними висвітлено у значній кількості наукових робіт. Зокрема, вагомий внесок у розвиток цієї тематики зробили Заячківська О.В. і Семещук Я.С., Каціман С.О. і Шаманська О.І., Ковальчук Н.О., Лотюк М.В., Олійник Т.О. і Мірошніченко О.В., Петруня Н.В., Пюро Б.І. і Шірінян Л.В. та інші дослідники. Однак, попри наявність численних публікацій, питання формування цілісної та системної моделі управління активами підприємства розроблене недостатньо. Це зумовлює потребу у подальших наукових дослідженнях у зазначеному напрямі.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань

магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму управління активами підприємства з метою підвищення ефективності їх використання та забезпечення стабільного розвитку суб'єкта господарювання.

Поставлена мета обумовила вирішення наступних **завдань**:

- розкрити сутність активів підприємства;
- дослідити механізм управління активами підприємства;
- охарактеризувати методи та показники оцінки ефективності системи управління активами підприємства;
- проаналізувати нормативно-правове та інформаційне забезпечення управління активами підприємства;
- провести організаційно-управлінський аналіз підприємства;
- проаналізувати фінансово-економічний стан ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»;
- проаналізувати систему управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»;
- визначити напрями удосконалення системи управління активами підприємства;
- здійснити пошук резервів підвищення ефективності управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»;
- визначити економічний ефект від запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження у магістерській кваліфікаційній роботі є процес управління активами підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та прикладних аспектів формування, оцінювання та ефективного використання активів підприємства в сучасних умовах господарювання.

Методи дослідження. У процесі виконання магістерської роботи використано такі методи дослідження:

- теоретичні методи: аналіз і синтез, індукція та дедукція, узагальнення –

для уточнення сутності активів та підходів до їх управління;

- економіко-статистичні методи: порівняння, групування – для оцінювання структури, динаміки та ефективності використання активів підприємства;
- методи економічного аналізу: горизонтальний і вертикальний аналіз, розрахунок фінансових показників – для діагностики фінансового стану та визначення проблем у сфері управління активами;
- графічний метод – для наочного представлення результатів дослідження;
- метод системного підходу – для обґрунтування напрямів удосконалення механізму управління активами.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові фахові, навчальні та методичні публікації провідних вітчизняних та зарубіжних вчених, чинне законодавство України, дані фінансової та управлінської звітності підприємства.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному та системному дослідженні механізму управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», яке поєднує структурний, фінансовий та операційний аналіз активів із визначенням їх впливу на загальну ефективність діяльності підприємства.. Особливістю дослідження є інтеграція фінансово-економічного та організаційного аспектів управління активами з урахуванням потреб підприємства в умовах зміни власника та інтеграції в глобальні корпоративні системи.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що запропоновані заходи та методика оцінки ефективності управління активами дозволяють ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» підвищити оборотність дебіторської заборгованості та запасів, звільнити обігові кошти для покриття короткострокових зобов'язань і реінвестування у виробництво, підвищити ліквідність і фінансову гнучкість підприємства, а також забезпечити стабільність операційної діяльності та конкурентоспроможність на етапі зміни

власника.

За результатами дослідження опубліковано:

Вербовець Я.І. Механізм управління активами підприємства. Тези VI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» м. Житомир, 06-07 листопада 2025 р. Житомир. Державний університет «Житомирська Політехніка». 2025.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях: VI Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» м. Житомир, Державний університет «Житомирська Політехніка». 06-07 листопада 2025 р.

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 122 сторінках друкованого тексту. Робота містить 25 таблиць та 24 рисунки. Список використаних джерел налічує 77 найменувань. Робота містить 3 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність активів підприємства та їх класифікація

Ефективна діяльність будь-якого підприємства значною мірою визначається складом, структурою та якістю його активів. Саме активи формують ресурсну базу, необхідну для здійснення господарських процесів, забезпечують відтворення виробництва та створення економічних вигід у майбутньому. У сучасних умовах підвищеної конкуренції та нестабільності ринкового середовища зростає потреба у глибокому розумінні економічної природи активів, їх ролі у функціонуванні підприємства, а також особливостей їх класифікації.

Дослідження сутності активів підприємства дає змогу визначити їхню здатність генерувати дохід і формувати вартість бізнесу, а систематизація видів активів є важливою передумовою побудови ефективного механізму управління ними. Тому розгляд економічного змісту активів та їх класифікаційних ознак є базовим теоретичним підґрунтям для подальшого аналізу процесів управління активами підприємства.

У сучасній економічній літературі сформувався широкий спектр наукових підходів до визначення економічної сутності активів підприємства. Дослідники розглядають активи не лише як сукупність майнових цінностей, а як стратегічний ресурс, що забезпечує можливість створення доданої вартості, підвищення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства. У працях різних учених простежується різноманіття трактувань, які відображають специфіку застосовуваних ними теоретичних основ, методологічних підходів та цілей аналізу. Ці концепції можна умовно згрупувати за змістовими напрямками, що дозволяє систематизувати підходи до розуміння природи активів та їхнього функціонального призначення (табл. 1.1).

Наукові концепції щодо визначення сутнісної характеристики активів

Концепція активів	Представники	Трактування сутності активів
1. Об'єкт власності	Пріб К.А., Федько В.І.; Лахтіонова Л.А.; Губачова О.М., Мельник С.І.; Макальська М.Л., Денисов А.Ю., Щаділова С.Н.; Артемов Л.В.; Бункіна М.К., Семенов А.М.	економічні ресурси, якими володіє підприємство
2. Об'єкт обліку	Фаріон І.Д., Урбан Н.М.; Пушкар М.С.; Макальська М.Л., Денисов А.Ю.; Лахтіонова Л.А.; Щаділова С.Н.; Артемова Л.В.; Жданов С.А.	ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до збільшення економічних вигод у майбутньому
3. Об'єкт управління	Бланк І.О., Фаріон І.Д., Урбан Н.М.; МСФЗ, НП(С) БО, Пушкар М.С.; Губачова О.М., Мельник С.І.; Ламанов І.П.	контрольовані підприємством економічні ресурси, для яких характерні детермінована вартість, продуктивність, спроможність генерувати дохід, постійний обіг яких пов'язаний з факторами часу, ризику та ліквідності
4. Об'єкт інвестування	Бланк І.О., Фаріон І.Д., Урбан Н.М.; Петруня Н.В.; Щаділова С.Н.	майнові цінності підприємства, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу
5. Економічний потенціал	Сопко В.В., Пріб К.А., Федько В.І.; Ламанов І.П.; Губачова О.М., Мельник С.І.; Бункіна М.К., Семенов А.М. МСФЗ, НП(С)БО	ресурси, використання яких, як очікується, приведе до надходження економічних вигод у майбутньому

Джерело: сформовано на основі [36; 44, с. 188-189]

У працях таких дослідників, як Л. О. Коваленко, В. М. Шелудько, Г. О. Крамаренко та О. Є. Чорна, активи розглядаються насамперед як сукупність майнових елементів підприємства, що формуються за рахунок власних або залучених фінансових ресурсів [36]. І. О. Бланк та Н. М. Урбан наголошують, що ключовою характеристикою активів є їх здатність генерувати доходи, тобто приносити підприємству економічну вигоду за умови раціонального та ефективного використання [5; 35]. У наукових роботах інших авторів [35] активи трактуються як продуктивні економічні ресурси, що володіють потенціалом створення прибутку в процесі господарської діяльності.

Окремі вчені звертають увагу на необхідність обов'язкової грошової оцінки активів, підкреслюючи, що вона забезпечує можливість їх ідентифікації та відображення у фінансовій звітності. Разом із тим у літературі немає єдності поглядів щодо співвідношення понять «актив» і «ресурс»: одні автори ототожнюють активи з ресурсами підприємства, тоді як інші вважають їх

формою прояву майна, яке контролюється суб'єктом господарювання. На думку А. В. Малєєвої, Е. В. Харченко та Н. М. Урбан, активи виникають у результаті інвестування капіталу, що забезпечує їхній подальший рух та участь у створенні вартості.

Рис. 1.1. Наукові концепції щодо визначення сутнісної характеристики активів
Джерело: сформовано на основі [36; 44, с. 188-189]

У науковій літературі поняття «активи» трактується по-різному, проте серед численних визначень найбільш змістовним вважається підхід, який розглядає активи як сукупність матеріальних і нематеріальних цінностей підприємства, що мають вартісну оцінку та здатні приносити економічні вигоди. Таке розуміння охоплює всі ключові характеристики активів: їхню форму (фізичну та інтелектуальну), належність підприємству, економічну корисність, а також потенціал генерувати прибуток у перспективі. Важливо, що це трактування враховує динамічний характер активів, їхню взаємодію з чинниками часу, ризику та ліквідності, що є визначальним для формування ефективної системи управління [44].

Окрім іншого в наукових працях часто зустрічаються наступні десять сутнісних характеристик активів підприємства, як об'єкту управління (рис. 1.2).

1. Активи підприємства – це економічні ресурси у різних видах, які використовуються в процесі здійснення його господарської діяльності.

Рис. 1.2. Основні характеристики активів підприємства як об'єкта управління

Джерело: [36]

2. Активи – це майнові цінності підприємства, що формуються за рахунок інвестованого у них капіталу. Капітал, що інвестується у бізнес, матеріалізується у формі активів підприємства.
3. Активи – це майнові цінності, що мають детерміновану вартість. Дана характеристика безпосередньо пов'язана з їх визнанням як об'єкту бухгалтерського обліку. Тобто, активи потрібно розглядати не просто як певну цінність для підприємства, а як вартість, яку можна виміряти. При цьому оцінка різних видів активів здійснюється за різними методами, дозволеними законодавчо і регламентується відповідними НП(С)БО.
4. До активів відносяться тільки ті економічні ресурси, які повністю контролюються підприємством. Під таким контролем розуміється право власності на економічні ресурси, що використовуються. Економічні ресурси, що використовує підприємство, але не контролює їх, активами не визнаються.
5. Активи характеризуються відповідною продуктивністю як економічний ресурс, що використовується в господарській діяльності. Носієм даної сутнісної характеристики виступає як сукупний комплекс використовуваних активів, так і окремі їхні види і, в першу чергу, основні засоби.
6. Активи – це економічний ресурс, який генерує дохід. Однією з найважливіших характеристик активів підприємства, як об'єкта економічного управління, є

його здатність приносити дохід в процесі операційної чи інвестиційної діяльності.

7. Активи підприємства, які використовуються у господарській діяльності, знаходяться в процесі постійного обороту.
8. Активи є носієм фактору ризику. Ризик є найважливішою характеристикою всіх форм використання активів в господарській діяльності підприємства.
9. Господарське використання активів тісно пов'язане з фактором часу. В першу чергу, це стосується вартісної характеристики активів у грошовій формі. У відповідності до концепції оцінки вартості грошей у часі, одна й та ж сума грошей у різні періоди часу має різну вартість. Відповідно, і вартість активів у теперішній час завжди є вищою, ніж у будь-якому іншому періоді, що треба враховувати в процесі їх використання. Крім того, вчений зауважує, що в умовах сучасної інфляційної економіки фактор часу викликає постійні зміни номінальної вартості активів, яка вимагає постійної оцінки і обліку в процесі управління ними.
10. Майнові цінності, що формуються у складі активів, пов'язані з фактором ліквідності. Під ліквідністю активів розуміють їх здатність бути швидко конвертованими у грошову форму за своєю реальною ринковою вартістю. Ця характеристика активів забезпечує можливість швидкої їх реструктуризації при настанні критичних економічних та інших умов їх використання у сформованих видах. Різні види активів мають різну ліквідність, яка виступає важливою об'єктивною характеристикою всіх видів активів [44, с. 190-191].

Активи підприємства виступають не просто набором ресурсів – вони є основою капіталу, який за умови ефективного управління здатний забезпечувати довгострокове зростання вартості підприємства. Саме тому їхня різноманітність, структура, рівень ліквідності та здатність до відтворення визначають напрями фінансової політики та стратегічного планування.

Значна варіативність активів і відмінності у їх економічній природі обумовлюють необхідність глибокого дослідження питань їх формування, оцінювання, використання та оптимізації. Це підкреслює актуальність розробки комплексних підходів до управління активами, що спрямовані на забезпечення

максимальної віддачі від їх використання та досягнення стратегічних цілей підприємства.

У цьому контексті наведене вище визначення активів слугує фундаментом для подальшого аналізу та розробки інструментарію управління ними. Воно дозволяє розглядати активи як ключовий елемент фінансової стратегії, який потребує раціонального розміщення, контролю та постійного вдосконалення під впливом ринкових умов. У результаті ефективне управління активами забезпечує підвищення їхньої цінності, оптимізацію фінансових потоків і зміцнення конкурентних позицій підприємства [43].

Окрім того, розуміння ролі активів у фінансовому контексті формує основу для розробки інноваційних стратегій, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності та стійкості підприємства на ринку. Такий підхід дає змогу швидко адаптуватися до змін економічного середовища та максимально використовувати потенціал різних видів активів. У зв'язку з цим в економічній теорії та практиці застосовуються різноманітні терміни, що характеризують окремі категорії активів підприємства. Для забезпечення ефективного й цілеспрямованого управління активами виникає потреба у систематизації ключових понять, які використовуються в управлінській діяльності (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Основні підходи до визначення терміну «активу»

№ з/п	Ознаки	Види активів
1.	За формами функціонування	Матеріальні, нематеріальні, фінансові, біологічні
2.	За характером участі в господарському процесі	Оборотні та необоротні
3.	За характером участі в різних видах господарської діяльності	Операційні та інвестиційні
4.	За можливістю амортизації	Амортизовані та неамортизовані
5.	За можливістю амортизації	Цінні та малоцінні
6.	За ступенем ліквідності	Абсолютно ліквідні, високоліквідні, середньоліквідні, малоліквідні, неліквідні

Джерело: [1, с. 155]

Така класифікація дає змогу визначити основні ознаки, за якими активи як керована підсистема найбільш повно відповідають управлінським цілям підприємства.

Варто підкреслити, що структуризація понять є необхідною передумовою формування системного підходу до управління активами, оскільки вона сприяє чіткості, упорядкованості та спрощенню процесу прийняття рішень. Аналіз основних характеристик активів у цьому контексті дає змогу досягти оптимальної відповідності між управлінськими завданнями та властивостями окремих груп активів, що є важливим для формування ефективної стратегії підприємства.

На основі узагальнення характеристик активів підприємство може визначити найбільш раціональні способи їхнього розміщення та використання для досягнення стратегічних цілей – максимізації прибутку, мінімізації ризиків або підвищення конкурентоспроможності. Отже, детальний аналіз ознак і властивостей активів стає ключовим інструментом стратегічного управління, забезпечуючи збалансоване та результативне їх використання відповідно до корпоративних потреб та пріоритетів [1].

Активи підприємства, у першу чергу, виступають формою вкладення у процес створення капіталу. Аналіз історичної еволюції поняття «капітал» дає змогу виокремити три ключові концепції його трактування. Перший підхід визначає капітал як грошовий ресурс, у рамках якого гроші розглядаються як основний чинник виробництва. Другий підхід, що ґрунтується на матеріально-речовому тлумаченні, визначає капітал як сукупність цінностей і послуг, здатних створювати новий дохід. Третій підхід трактує капітал як систему виробничих відносин, сформованих унаслідок монополізації підприємцями засобів виробництва.

Узагальнення цих підходів дає змогу розглядати капітал як сукупність благ, створених новою працею та призначених для виробництва товарів і послуг з метою отримання доходу [7].

Класифікація активів є необхідним інструментом ефективного управління ресурсами підприємства, оскільки дозволяє впорядкувати їх за ключовими ознаками, що відображають економічну сутність, ступінь ліквідності, функціональне призначення та участь у виробничому процесі.

Основні класифікаційні ознаки активів підприємства

Класифікаційна ознака	Групи активів	Коротка характеристика
За формою існування	Матеріальні, нематеріальні	Фізичні цінності та інтелектуальні ресурси.
За участю у виробничому процесі	Оборотні, необоротні	Термін використання: коротко- або довгостроковий.
За функціональним призначенням	Виробничі, невиробничі	Активи, що беруть участь у виробництві або забезпечують соціальну сферу.
За характером використання	Операційні, інвестиційні, фінансові	Залежить від напрямку діяльності.
За правовим режимом	Власні, орендовані, на правах користування	Відображає право володіння активом.
За ліквідністю	Високо-, середньо-, низьколіквідні	Швидкість перетворення в грошові кошти.
За ризиковістю	Низько-, середньо-, високоризикові	Ймовірність втрати вартості.
За джерелами формування	Придбані, власного виробництва, внесені, безоплатні	Спосіб надходження активів.
За формою власності	Приватні, державні, комунальні, змішані	Власник активу.
За ступенем використання	Діючі, недіючі, законсервовані	Експлуатаційний статус активів.
За часовою належністю	Поточні, довгострокові	Тривалість економічної вигоди.
За місцезнаходженням	У підприємстві, в дорозі, на зберіганні	Фізичне знаходження активів.
За способом оцінювання	Первісні, відновлювальні, справ	

Джерело: сформовано на основі [15]

Вона забезпечує можливість систематичного аналізу структури майна, оптимізації його використання, визначення рівня фінансової стійкості та формування обґрунтованих управлінських рішень. Розподіл активів за основними класифікаційними критеріями дає можливість оцінити їхню мобільність, корисність, здатність генерувати економічні вигоди та рівень ризику, що має важливе значення для стратегічного та оперативного управління підприємством.

Класифікація активів дозволяє поглибити аналіз їхньої структури та властивостей, що є критично важливим для формування ефективної системи управління. Застосування багатовимірної підходу до класифікації забезпечує можливість не лише визначати економічну природу активів, а й оцінювати їхню продуктивність, ліквідність, ступінь ризику та придатність до виконання

стратегічних цілей підприємства. Така систематизація створює основу для оптимального планування, раціонального розподілу ресурсів та підвищення ефективності їх використання. Крім того, вона сприяє посиленню контролю за активами, зменшенню фінансових втрат та забезпечує прозорість процесів управління. У результаті, класифікація виступає фундаментальним інструментом, що формує надійне підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері активного менеджменту.

Узагальнюючи існуючі наукові підходи, можна стверджувати, що активи – це сукупність майнових цінностей підприємства, сформованих за рахунок вкладеного капіталу та наділених вартістю. Вони характеризуються здатністю приносити економічну вигоду та забезпечують продуктивність діяльності підприємства, виступаючи основою для формування його доходів і фінансової стійкості.

У кожній із концепцій акцент робиться на окремих характеристиках активів: їхній здатності генерувати дохід, контролю з боку підприємства, економічній корисності, участі у виробничих процесах або ролі у формуванні вартості бізнесу. Таке різноманіття поглядів відображає складність і багатогранність категорії «активи», оскільки для різних видів економічного аналізу ключовими можуть бути різні властивості активів.

На нормативно-правовому рівні, зокрема у положеннях національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, активи визначаються як ресурси, які перебувають під контролем підприємства внаслідок минулих подій та здатні забезпечувати надходження економічних вигід у майбутньому. У такому підході акцент робиться на трьох базових критеріях: контролі, минулій господарській операції, що призвела до виникнення ресурсу, та можливості отримання економічних вигід у перспективі. Саме поєднання цих характеристик дозволяє ідентифікувати об'єкт як актив і відобразити його у фінансовій звітності підприємства [18].

Таким чином, наукові концепції та нормативні трактування активів доповнюють одна одну, формуючи цілісне теоретичне підґрунтя для подальшого дослідження механізмів їх формування та управління ними.

Розуміння цих підходів є необхідною умовою створення ефективної системи управління активами, що забезпечує максимізацію економічної вигоди та довгострокову фінансову стабільність підприємства.

1.2. Механізм управління активами підприємства

В умовах воєнних дій, економічної нестабільності та постійних змін у зовнішньому середовищі управління активами перетворюється на одну з найважливіших функцій менеджменту підприємства. Для українських компаній ця проблема особливо актуальна, адже вони працюють у ситуації обмеженого доступу до фінансових ресурсів, перебоїв у постачанні, зростання вартості енергоресурсів та ризику втрати частини матеріально-технічної бази. Саме тому ефективний механізм управління активами сьогодні визначає не лише результативність діяльності, а й здатність підприємства залишатися на ринку.

Ефективне управління активами є ключовим чинником забезпечення стабільного функціонування та довгострокового розвитку підприємства. У сучасних умовах підвищеної конкуренції та динамічних змін зовнішнього середовища підприємства мають не лише володіти значним обсягом активів, а й раціонально їх формувати, розміщувати та використовувати. Саме тому важливою складовою системи фінансового менеджменту виступає механізм управління активами, який визначає сукупність інструментів, методів, принципів та управлінських рішень, спрямованих на підвищення їх ефективності та забезпечення максимізації економічної вигоди [2].

Формування результативного механізму управління активами передбачає комплексний підхід, що охоплює аналіз структури активів, оцінювання їх вартості, оптимізацію обсягів і складу, забезпечення ліквідності, контролювання рівня ризиків та визначення найбільш доцільних напрямів інвестування. Крім того, сучасні умови господарювання висувають додаткові вимоги до прозорості, адаптивності та цифровізації процесів управління активами, що зумовлює необхідність постійного удосконалення відповідного

механізму.

Таким чином, дослідження механізму управління активами підприємства є важливим теоретичним та практичним завданням, оскільки дозволяє сформулювати системне бачення процесів управління ресурсним потенціалом, підвищити ефективність діяльності підприємства та забезпечити стійкість його розвитку в умовах мінливого ринкового середовища.

Управління активами підприємства посідає важливе місце у фінансовому менеджменті, а його теоретичні засади формувалися поступово, у межах розвитку економічної науки та фінансової думки. Становлення концепцій управління активами бере свій початок ще з XIX століття, коли дослідники вперше почали системно аналізувати природу капіталу, ресурси підприємства та механізми їх відтворення. Із розвитком ринкових відносин та поглибленням фінансових процесів у світовій економіці підходи до управління активами суттєво еволюціонували – від простого обліку майнових ресурсів до комплексних стратегічних рішень, що інтегрують оцінку ризиків, вартість капіталу, ліквідність та інвестиційну привабливість підприємства [2; 8].

Особливо інтенсивний розвиток даної сфери відбувся в XX столітті під впливом праць провідних економістів, зокрема І. Фішера, Дж. Кейнса, М. Міллера, Ф. Модільяні, Г. Марковіца, В. Шарпа та ін. Сучасний етап характеризується домінуванням вартісно-орієнтованих підходів, застосуванням фінансових інструментів оцінювання ефективності активів, використанням ризик-менеджменту та цифрових технологій.

Для узагальнення та систематизації ключових етапів розвитку концепцій управління активами доцільно виділити їх у табл. 1.3.

Аналіз еволюції зарубіжних теорій управління активами свідчить, що підходи до формування та використання активів підприємства постійно змінюються під впливом соціально-економічних трансформацій, розвитку фінансових ринків та технологічного прогресу. Історична логіка розвитку демонструє перехід від матеріально-речового трактування активів до їх сприйняття як стратегічного ресурсу, що генерує вартість та визначає конкурентні переваги підприємства.

Еволюція зарубіжних теорій управління активами підприємства

Етап	Період	Ключові науковці / теорії	Основні ідеї щодо управління активами
1. Класичний етап	Кінець XIX – поч. XX ст.	А. Сміт, Д. Рікардо, К. Маркс	Активи розглядаються як матеріальні ресурси та засоби виробництва. Акцент на продуктивності капіталу, нагромадженні та відтворенні.
2. Неокласичний етап	Перша половина XX ст. (1920-1940 рр.)	І. Фішер, А. Маршалл	Формування уявлення про активи як економічні ресурси, здатні генерувати майбутні доходи. Поява концепції тимчасової вартості грошей.
3. Етап формування фінансової науки	1950-1960 рр.	Г. Марковіц, В. Шарп, Дж. Тобін	Теорія портфеля, оптимізація структури активів з урахуванням ризику й доходності. Формування CAPM. Активи розглядаються як об'єкт інвестицій.
4. Модернізація підходів до капіталу	1960-1970 рр.	М. Міллер, Ф. Модільяні	Теорія структури капіталу. Взаємозв'язок активів і пасивів. Оптимізація джерел фінансування для максимізації ринкової вартості активів.
5. Розвиток корпоративних фінансів	1970-1990 рр.	Ю. Фама, Р. Брейлі, С. Майєрс	Ефективність ринку, оцінка вартості активів, управління фінансовими потоками, концепція WACC, управління ліквідністю й оборотним капіталом.
6. Вартісно-орієнтований підхід	1990-2000 рр.	Т. Коупленд, К. Мерчант	Максимізація вартості бізнесу. Розвиток моделей EVA, CVA. Управління активами як інструмент підвищення ринкової капіталізації.
7. Сучасний цифровий етап	2000-2020 рр.	Розвиток FinTech, ERP, BI-систем	Автоматизація управління активами, цифрові платформи, прогнозна аналітика, управління на основі даних, гнучкі стратегічні моделі.
8. Етап сталого та ризик-орієнтованого розвитку	2020- сьогодні	ESG-фінанси, стейкхолдерський підхід	Інтеграція екологічних, соціальних та управлінських факторів у формування активів. Управління ризиками, кібербезпека активів, стале фінансування.

Джерело: сформовано на основі [35]

Сучасний етап характеризується домінуванням комплексних моделей, що поєднують інвестиційні, ризикові, цифрові та ESG-орієнтовані підходи, що розширює інструментарій управління активами і робить його більш адаптивним у мінливих економічних умовах.

Механізм управління активами охоплює низку взаємопов'язаних дій і рішень. Спершу проводиться аналіз структури майна, його ліквідності, рентабельності та швидкості обороту. Потім визначаються потреби у формуванні нових активів і джерела їх фінансування. Важливим етапом є

постійний контроль ефективності використання ресурсів, який допомагає вчасно виявляти проблеми, дисбаланси або втрати. Завершальним кроком стає прийняття рішень щодо оптимізації структури активів, переоцінки майна чи списання неефективних елементів [1].

Основне завдання управління активами полягає у створенні збалансованої їх структури. Йдеться про таке співвідношення між оборотними та необоротними ресурсами, яке дає можливість підприємству одночасно зберігати ліквідність і ефективно використовувати наявний капітал. Надмірна концентрація на необоротних активах обмежує фінансову гнучкість, а занадто велика частка оборотних – свідчить про нераціональне використання коштів. Тому менеджмент має враховувати особливості галузі, етап розвитку підприємства та кон'юнктуру ринку, щоб підтримувати оптимальний баланс.

Важливість раціонального управління активами обумовлена необхідністю досягнення довгострокових стратегічних цілей, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Динамічність ринкових процесів, нестабільність економічної ситуації та вплив непередбачуваних факторів потребують від підприємств постійного аналізу, перегляду й удосконалення підходів до управління активами, а також впровадження інноваційних фінансових та організаційних рішень [8].

Систематизація складових механізму управління активами у вигляді таблиці 1.4 дозволяє чітко визначити логіку, інструментарій і функціональне навантаження кожного елементу. Така структура сприяє розумінню того, як саме здійснюється управління активами на практиці та які компоненти є ключовими для забезпечення ефективності цього процесу. Узгодження принципів, методів, інструментів та функцій забезпечує цілісність механізму, підвищує результативність управлінських рішень та дозволяє підприємству формувати оптимальну ресурсну базу, підтримуючи стабільність і конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Складові механізму управління активами підприємства

Складова механізму	Зміст	Функціональне призначення
Принципи	Системність, оптимальність, ліквідність, адаптивність	Формують базові правила та підходи до управління активами
Методи	Економічні, фінансові, інвестиційні, облікові, методи ризик-менеджменту	Забезпечують практичну реалізацію управлінських рішень
Інструменти	Бюджетування, фінансове планування, контроль, оцінка активів, амортизаційна політика	Дозволяють здійснювати вплив на об'єкти управління для досягнення цілей
Об'єкти управління	Оборотні та необоротні активи, фінансові й нематеріальні активи	Визначають ресурси, на які спрямований механізм
Суб'єкти управління	Керівництво, фінансові менеджери, бухгалтери, аудитори	Приймають рішення та реалізують політику управління активами
Функції	Аналіз, планування, організація, мотивація, контроль, регулювання	Забезпечують виконання процесу управління як циклу
Етапи управління	Аналіз - оцінка - планування - оптимізація - контроль	Відображають логічну послідовність реалізації механізму

Джерело: [25]

У межах управління капіталом ключовим є не лише забезпечення оптимальної структури фінансових ресурсів, а й формування ефективної політики їх залучення відповідно до потреб розвитку підприємства. Важливе значення має аналіз джерел формування капіталу, оцінювання ризиків, рівня ліквідності та вартості залучення ресурсів. Саме ці аспекти забезпечують фінансову стійкість підприємства та підвищують його здатність протистояти зовнішнім викликам [9].

У сучасних умовах активи стають одним із найважливіших стратегічних ресурсів, що визначає можливості підприємства щодо розвитку, інноваційної діяльності та посилення ринкових позицій. Тому управління капіталом трансформується в комплексну стратегічну функцію, від якої залежить ефективність діяльності, рівень фінансової стабільності та здатність підприємства формувати стійкі конкурентні переваги.

Політика управління активами є ключовим елементом фінансової стратегії підприємства, оскільки саме вона визначає оптимальні підходи до формування, структурування та використання ресурсного потенціалу. Вона охоплює встановлення раціонального обсягу та складу як необоротних

(фіксованих), так і оборотних (поточних) активів, забезпечуючи збалансованість між потребами операційної діяльності та можливостями фінансування їх за рахунок різних джерел. У цьому контексті значну увагу приділяють оптимізації структури активів та пошуку найефективніших способів їх формування, що сприяє зниженню фінансових ризиків і підвищенню стійкості підприємства.

Політика управління активами включає комплекс заходів, спрямованих на формування, розподіл та перерозподіл матеріальних, нематеріальних, фінансових і біологічних активів таким чином, щоб забезпечити підприємству максимально ефективний розвиток. Даний комплекс охоплює як стратегічні рішення щодо інвестицій у довгострокові ресурси, так і оперативні інструменти управління ліквідністю, оборотністю та структуруванням поточних активів [35].

Процес управління активами реалізується у визначеній послідовності та ґрунтується на системному підході, що забезпечує узгодженість управлінських дій, врахування змін зовнішнього середовища і забезпечення максимального економічного ефекту. Основні етапи цього процесу представлено у табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Послідовність процесу управління активами підприємства

Етап	Зміст етапу
1. Аналіз наявних активів	Оцінювання структури, стану, ефективності використання, оборотності та ліквідності наявних активів. Виявлення проблем та резервів.
2. Визначення потреби в активах	Формування потреби у різних видах активів відповідно до стратегічних та поточних цілей підприємства. Обґрунтування необхідності їх оновлення чи розширення.
3. Вибір джерел фінансування активів	Оцінка можливих джерел формування активів (власних, позикових, залучених), визначення їх оптимального співвідношення з урахуванням вартості капіталу та ризиків.
4. Формування структури активів	Встановлення оптимальної пропорції між необоротними та оборотними активами, визначення структури матеріальних, нематеріальних, фінансових ресурсів.
5. Управління використанням активів	Забезпечення ефективної експлуатації активів, підвищення їх продуктивності, оптимізація оборотності, мінімізація втрат та непродуктивних витрат.
6. Моніторинг та контроль ефективності	Постійне відстеження ключових показників ефективності активів, аналіз відхилень, оцінка впливу управлінських рішень та зовнішніх факторів.
7. Коригування політики	Удосконалення управлінських підходів з урахуванням результатів моніторингу, змін ринкових умов, стратегічних пріоритетів та

Етап	Зміст етапу
управління активами	інноваційних можливостей.

Джерело: [36]

Особливе місце у системі займає управління оборотними активами. Саме вони забезпечують безперервність операційного циклу та впливають на платоспроможність підприємства. Злагоджене управління запасами, дебіторською заборгованістю і грошовими потоками допомагає уникати касових розривів і зменшувати витрати. Управління необоротними активами, у свою чергу, має бути спрямоване на підтримання технічного рівня виробництва. В умовах воєнної економіки особливо важливо оновлювати основні засоби, впроваджувати енергоощадні технології, автоматизовані системи контролю та цифрові рішення, які знижують витрати й підвищують продуктивність [36].

Ефективність управління активами безпосередньо залежить від інформаційного забезпечення. Для ухвалення правильних рішень керівництво повинно мати повну і достовірну інформацію про склад, стан і рентабельність активів. У цьому допомагають сучасні цифрові системи – ERP-платформи, фінансово-аналітичні модулі, програми моніторингу майна. Вони дозволяють оперативно відстежувати зміни у структурі ресурсів, аналізувати результати діяльності та прогнозувати вплив управлінських дій на фінансовий стан підприємства.

Фінансовий механізм управління активами підприємства можна охарактеризувати як інтегровану систему методів, форм, інструментів та важелів впливу, що забезпечують формування, раціональне використання й оптимізацію структури активів з метою підвищення результативності господарської діяльності [34, с. 225].

Налагоджене функціонування такого механізму дає змогу підприємству:

- чітко визначати цілі та завдання управління активами й здійснювати контроль за їх виконанням упродовж планового періоду;
- вдосконалювати методичні підходи до оцінювання та економічного аналізу ефективності використання всіх категорій активів;

- формувати та обґрунтовувати напрями вдосконалення системи управління активами, а також здійснювати їх аналітичне опрацювання;
- застосовувати економіко-математичні методи й моделі в процесах аналізу та планування управління активами;
- розробляти інструментарій оперативного управління високоліквідними оборотними активами;
- формувати комплексну стратегію управління активами підприємства;
- надавати перевагу використанню внутрішніх інструментів регулювання у процесі управління активами [7, с. 70].

Структура фінансового механізму управління активами охоплює сукупність його ключових елементів та взаємозв'язків між ними. Схематичне подання складових цього механізму наведено на рис. 1.3.

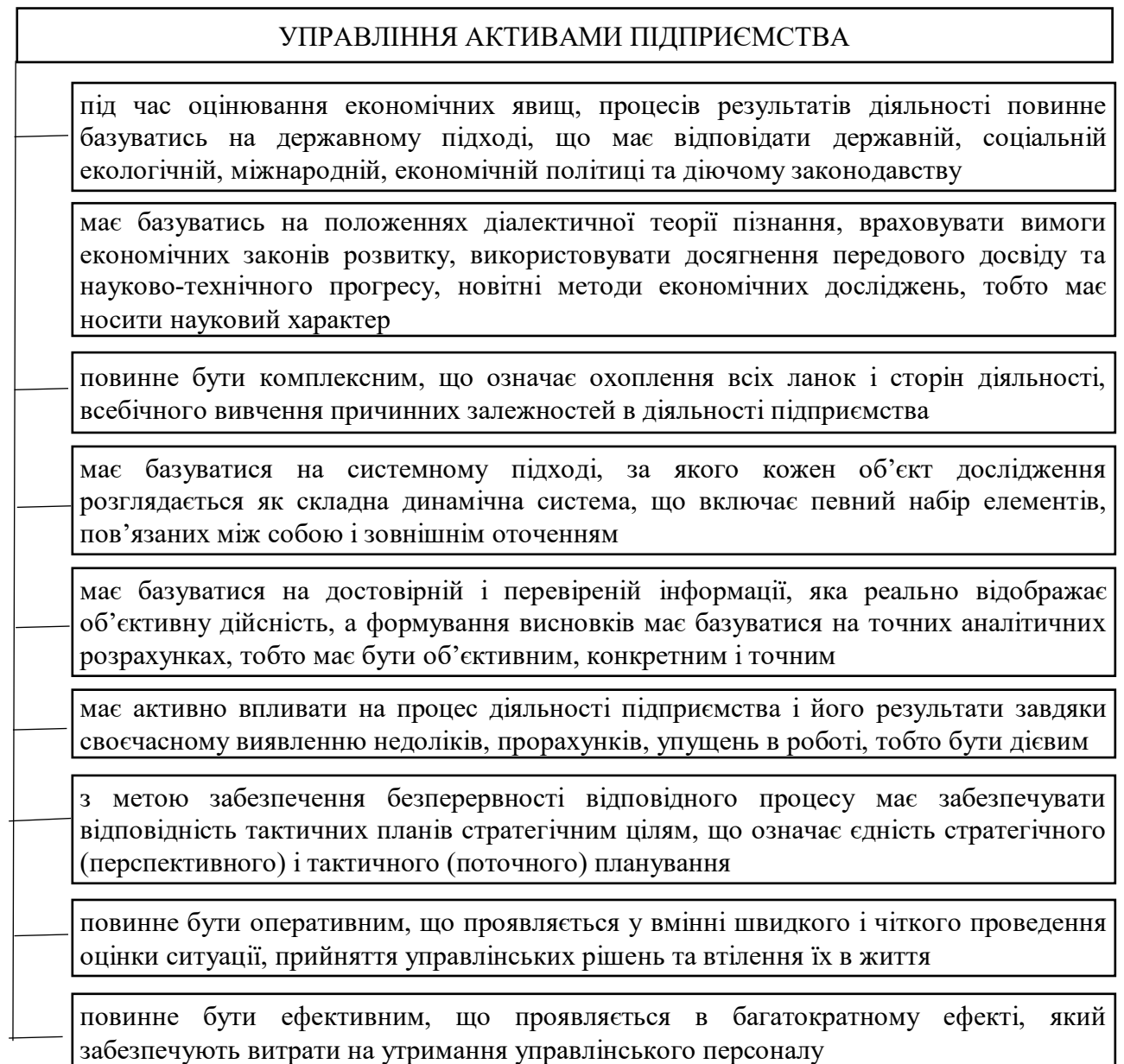

Рис. 1.3. Принципи управління активами підприємства

Джерело [35]

Функціонування будь-якого підприємства базується на наявності сформованого обсягу активів (майнових ресурсів), що становлять матеріальну основу його діяльності. У цьому контексті особливої ваги набуває чітке визначення сутності фінансового механізму управління активами, його структурних елементів та можливостей практичного застосування в умовах українських підприємств.

Фінансовий механізм управління активами підприємства розуміють як комплекс методів, форм, інструментів та важелів регулювання, спрямованих на формування, ефективне використання й оптимізацію активів з метою підвищення результативності виробничо-господарської діяльності [35].

Завдяки дієвому механізму управління активами підприємство отримує можливість:

- чітко формулювати цілі та завдання управління активами й здійснювати контроль за їх виконанням у межах планового періоду;
- вдосконалювати методичні підходи до оцінювання та економічного аналізу ефективності використання різних видів активів;
- визначати та обґрунтовувати напрями оптимізації процесів управління активами, а також здійснювати їх поглиблений аналіз;
- застосовувати економічні методи та моделі в процесах аналізу і планування;
- розробляти інструментарій оперативного управління високоліквідними оборотними активами;
- формувати комплексну стратегію управління активами;
- активізувати внутрішні важелі регулювання процесів управління активами [8].

Структура фінансового механізму управління активами охоплює сукупність його ключових складових та взаємозв'язків між ними. Графічне відображення зазначених елементів наведено на рис. 1.4.

Отже, внутрішні та зовнішні фінансові відносини підприємства, що формуються у процесі створення й використання його активів, мають грошовий характер і відображають рух коштів у формі надходжень та витрат. У межах цих відносин підприємство взаємодіє з різними суб'єктами, зокрема:

- іншими підприємствами щодо постачання сировини, матеріалів та комплектувальних, які становлять окремі елементи активів;
- філіями та дочірніми структурами;
- персоналом підприємства;
- акціонерами;
- податковими та аудиторськими органами;
- банківськими установами (під час отримання та погашення кредитів, здійснення валютних операцій, оплати банківських послуг тощо);
- страховими компаніями та організаціями, що забезпечують страхування комерційних і фінансових ризиків;
- товарними, сировинними й фондовими біржами під час операцій із виробничими та фінансовими активами;
- інвестиційними інститутами щодо розміщення капіталу [35].

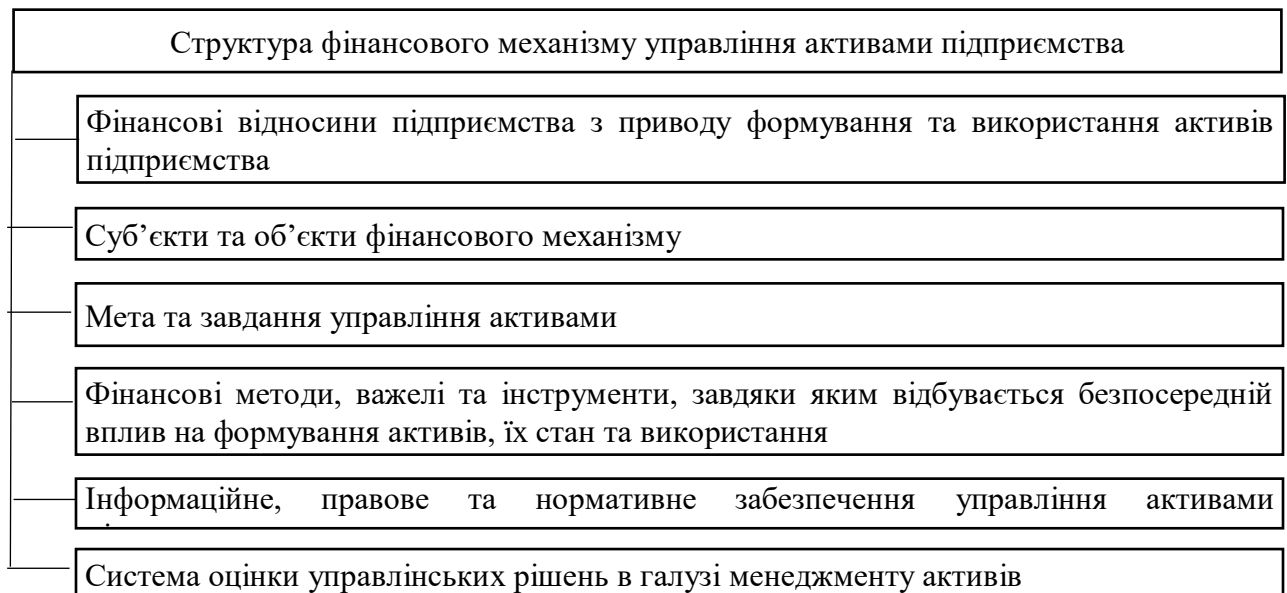

Рис. 1.4. Фінансовий механізм управління активами підприємства

Джерело: [35]

Функції впливу на господарську діяльність підприємства здійснюють суб'єкти управління (керуюча система), використовуючи систему фінансових показників, що застосовуються під час аналізу, планування та управління

фінансовими процесами. В умовах ринкової економіки основну зацікавленість в ефективному використанні активів мають власники й менеджмент підприємства, оскільки стратегічною метою управління фінансами, у тому числі активами, є максимізація добробуту власників у довгостроковій перспективі. Водночас держава також має опосередкований інтерес у раціональному використанні активів, зважаючи на внесок кожного підприємства у формування ВВП та податкових надходжень до бюджету.

До об'єктів фінансового механізму управління активами належать процеси їх формування, оцінювання, використання та контролю за їхнім обігом на підприємстві [8]. Управління активами спрямоване на визначення потреби в окремих їх видах та забезпечення цієї потреби для підтримання операційної діяльності, а також на оптимізацію складу активів з метою підвищення ефективності розвитку бізнес-процесів і забезпечення інтересів власників [7, с. 70].

Суб'єкти управління активами формують відповідні завдання, зміст яких залежить від структури та специфіки окремих груп активів. Відповідно, у процесі управління активами підприємства вирішується низка ключових завдань (рис. 1.5).

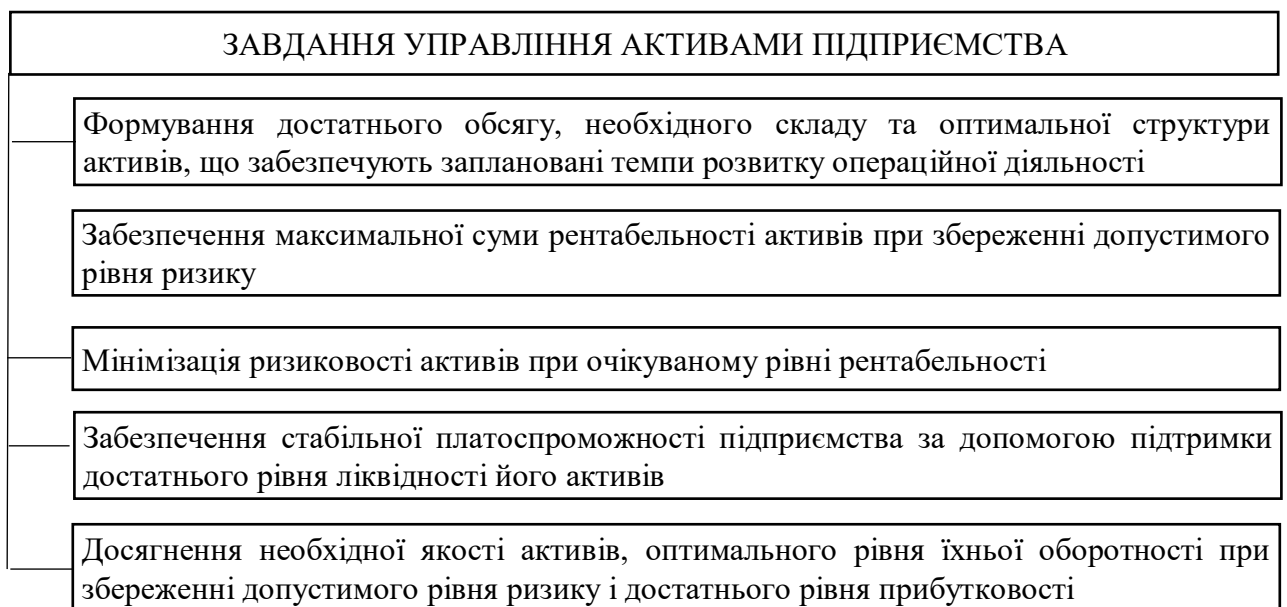

Рис. 1.5. Завдання управління активами підприємства

Джерело: [35]

Наступною важливою складовою фінансового механізму управління активами підприємства є методи, важелі та інструменти впливу на процеси формування й використання активів. Кожному фінансовому методу відповідає певний фінансовий важіль, що відображено на рис. 1.6.

Рис. 1.6. Фінансові методи, важелі та інструменти управління активами підприємства

Джерело: [35]

У науковій та практичній площині фінансовий інструмент розглядають як угоду, у результаті якої одночасно зростають фінансові активи одного суб'єкта господарювання та збільшуються фінансові зобов'язання іншого. За своєю природою фінансові інструменти поділяють на первинні та вторинні. До первинних належать: грошові кошти в готівковій і безготівковій формах, цінні папери, дебіторська та кредиторська заборгованість за поточними операціями тощо.

У сучасних умовах важливе значення для розвитку активного ринкового середовища має використання похідних (деривативних) фінансових інструментів. Вони широко застосовуються у банківському секторі, а також у фінансових службах виробничих і торговельних підприємств. До таких інструментів належать ф'ючерсні та форвардні контракти, фінансові опціони, процентні та валютні свопи [35].

Рівень ефективності будь-якого управлінського процесу значною мірою залежить від якості його забезпечення. Основні елементи забезпечення процесу управління активами подано на рис. 1.7.

До конкретних проявів інформаційного забезпечення процесу управління активами належать: бухгалтерська та фінансова звітність, статистичні дані, результати разових обстежень та інші види інформації, що формують систему показників, необхідних для оцінки стану та динаміки активів підприємства.

Рис. 1.7. Забезпечення управління активами підприємства

Джерело: [35]

Останнім елементом фінансового механізму управління активами підприємства виступає оцінювання управлінських рішень, ухвалених у процесі його функціонування. Така оцінка здійснюється шляхом використання системи фінансових індикаторів (рис. 1.8). Фінансові коефіцієнти являють собою важливий інструмент визначення рівня конкурентоспроможності підприємства, зокрема оцінювання стану та результативності використання його активів, і є ключовою складовою фінансового аналізу.

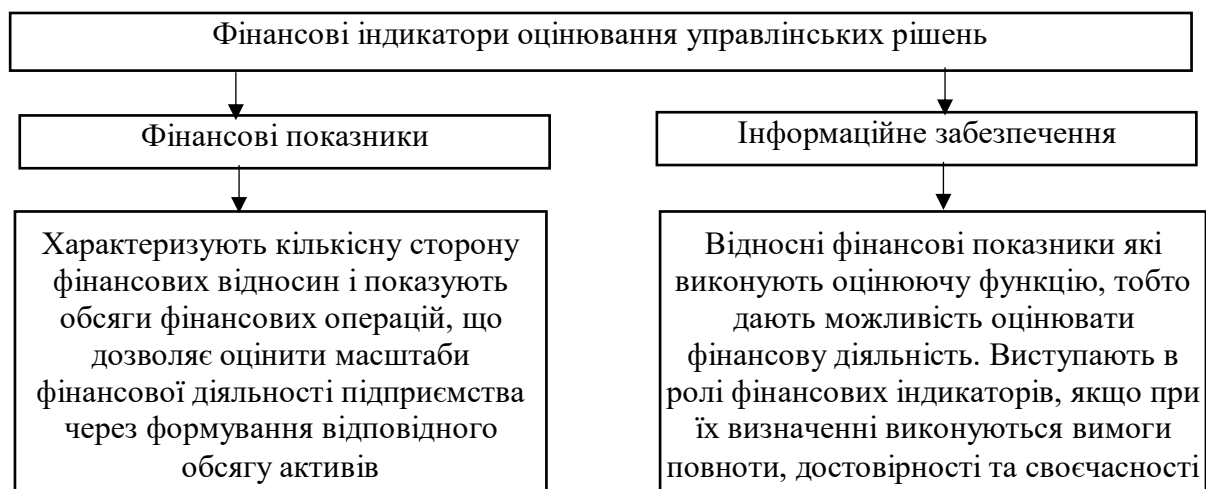

Рис. 1.8. Фінансові індикатори оцінювання управлінських рішень

Джерело: сформовано на основі [5; 17]

У межах фінансового аналізу відбувається комплексна оцінка фінансового стану підприємства, з'ясування того, як склад і структура активів впливають на його фінансову стійкість, платоспроможність та ефективність діяльності.

Стратегічною метою політики управління активами будь-якого підприємства виступає забезпечення його стабільного розвитку та зростання прибутковості. Основні цілі управління активами представлені на рис. 1.9.

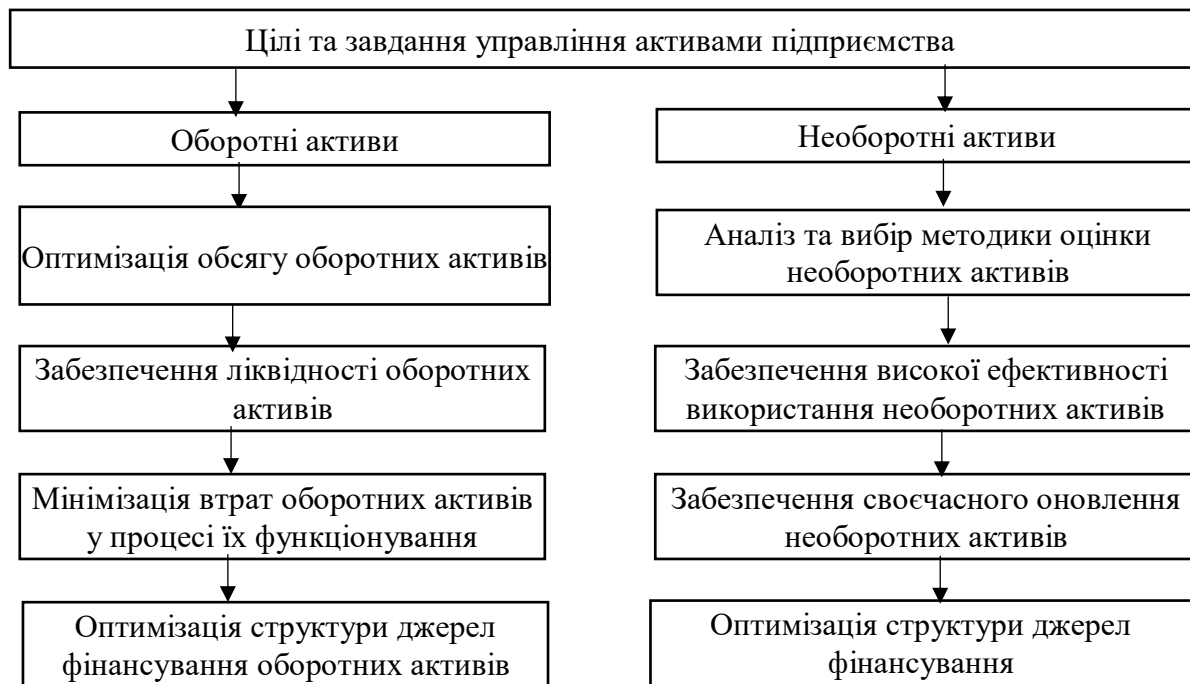

Рис. 1.9. Цілі управління активами підприємства

Джерело: [35]

Переконані, що реалізація визначених цілей і завдань, відображених на рис. 1.5-1.9, у майбутньому сприятиме переходу підприємства на якісно новий рівень організації процесів управління активами, що позитивно позначиться на результативності його функціонування та фінансовій стійкості.

Отже, особливе місце у системі займає управління оборотними активами. Саме вони забезпечують безперервність операційного циклу та впливають на платоспроможність підприємства. Злагоджене управління запасами, дебіторською заборгованістю і грошовими потоками допомагає уникати касових розривів і зменшувати витрати. Управління необоротними активами, у

свою чергу, має бути спрямоване на підтримання технічного рівня виробництва. В умовах воєнної економіки особливо важливо оновлювати основні засоби, впроваджувати енергоощадні технології, автоматизовані системи контролю та цифрові рішення, які знижують витрати й підвищують продуктивність [18].

Ефективність управління активами безпосередньо залежить від інформаційного забезпечення. Для ухвалення правильних рішень керівництво повинно мати повну і достовірну інформацію про склад, стан і рентабельність активів. У цьому допомагають сучасні цифрові системи – ERP-платформи, фінансово-аналітичні модулі, програми моніторингу майна. Вони дозволяють оперативно відстежувати зміни у структурі ресурсів, аналізувати результати діяльності та прогнозувати вплив управлінських дій на фінансовий стан підприємства.

Сучасний підхід до управління активами має бути не лише операційним, а й стратегічним. Це означає, що підприємство повинно планувати розвиток своєї матеріальної бази наперед, визначати напрями інвестицій, оцінювати їхню доцільність і очікуваний економічний ефект. Стратегічне бачення дозволяє не просто пристосовуватися до змін середовища, а й формувати власні переваги – підвищувати продуктивність, модернізувати виробництво, розширювати ринки збуту.

У процесі управління активами важливо враховувати й ризики. Висока невизначеність, спричинена воєнними подіями, коливаннями валютних курсів та зростанням інфляції, вимагає від підприємств обережності у прийнятті інвестиційних рішень. Ефективним засобом мінімізації ризиків є диверсифікація джерел фінансування, створення резервних фондів, страхування майна та підтримка достатнього рівня ліквідних активів.

Таким чином, механізм управління активами – це не просто набір фінансових методів чи процедур, а цілісна система управлінських дій, яка поєднує аналіз, планування, організацію, контроль і стимулювання персоналу. Її ефективність визначає конкурентоспроможність підприємства, його стійкість до зовнішніх загроз та здатність до відновлення. Успішне управління активами

передбачає поєднання класичних фінансових інструментів із новітніми цифровими технологіями, орієнтацію на стратегічні цілі розвитку та врахування реалій, у яких функціонує бізнес. Комплексний підхід до цього процесу дозволяє підприємству не лише ефективно використовувати наявні ресурси, але й формувати основу для подальшого економічного зростання навіть у складних соціально-економічних умовах.

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності управління активами підприємства

Ефективність управління активами є ключовим чинником фінансової стабільності підприємства та його здатності забезпечувати сталий розвиток на конкурентному ринку. Оцінка результативності управління активами дає змогу визначити рівень раціональності прийнятих управлінських рішень, виявити слабкі місця у формуванні та використанні активів, обґрунтувати потребу в їх оптимізації та підвищенні оборотності. В умовах підвищеної економічної турбулентності та швидких змін зовнішнього середовища важливість об'єктивної та своєчасної оцінки ефективності зростає.

Методичні підходи до оцінювання управління активами ґрунтуються на комплексному аналізі структури активів, їх економічної віддачі, ступеня ліквідності та рівня ризикованості. Сучасна методологія охоплює як традиційні фінансові індикатори, так і новітні інструменти, що базуються на концепціях стратегічного менеджменту, інвестиційного аналізу, ризик-менеджменту та управління вартістю бізнесу [7].

Система управління активами повинна ґрунтуватися на низці принципів: максимальній ефективності (досягнення найвищого економічного результату за умови оптимального використання активів і джерел їх фінансування); раціональності (орієнтація на забезпечення максимального економічного ефекту при мінімальному залученні позикових ресурсів); економності (витрати

на управління активами мають бути нижчими за отриманий економічний результат) [7].

Уніфікованої методики формування та управління корпоративними активами сьогодні не існує. Кожне підприємство створює власний підхід, який залежить від масштабів діяльності, особливостей організаційної структури, кількості підрозділів, фінансового стану, рівня взаємодії з контрагентами та інших внутрішніх і зовнішніх чинників.

Оскільки активи підприємства включають як необоротні, так і оборотні ресурси, що відрізняються за економічною природою, процеси їх управління доцільно розглядати окремо (рис. 1.10). Важливо зазначити, що управління оборотними активами є більш багатоступеневим, що зумовлено їх високою ліквідністю, на відміну від необоротних активів.

Рис.1.10. Етапи управління активами підприємства

Джерело: [8; 36]

У науковій літературі виділяють низку методичних підходів до оцінки ефективності управління активами, серед яких найбільш поширеними є: коефіцієнтний, вартісно-орієнтований, функціонально-вартісний, ризик-орієнтований, комплексний (інтегральний), а також метод порівняльного бенчмаркінгу. Кожен з них дозволяє оцінити ефективність використання активів під різними кутами – з позиції прибутковості, оборотності, ринкової вартості чи здатності підприємства генерувати стійкі грошові потоки.

Комплексне застосування цих підходів забезпечує всебічний аналіз ефективності управління активами, дозволяючи сформулювати висновки не лише про поточний стан підприємства, але й про потенційні можливості підвищення результативності його фінансово-господарської діяльності. Таким чином, оцінювання ефективності управління активами стає важливою основою для прийняття стратегічних рішень, спрямованих на оптимізацію структури активів, зниження витрат, підвищення конкурентоспроможності та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Ефективність управління активами визначає здатність підприємства раціонально використовувати наявні ресурси для забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Оцінка ефективності дозволяє встановити ступінь досягнення стратегічних цілей, виявити резерви підвищення продуктивності активів та оптимізувати їх структуру [27].

Таблиця 1.5

Методичні підходи до оцінки ефективності управління активами підприємства

Методичний підхід	Суть підходу	Переваги	Недоліки
Коефіцієнтний	Оцінка ефективності через фінансові коефіцієнти (ROA, оборотність активів, рентабельність)	Простота розрахунку, наочність, порівнянність між періодами та підприємствами	Не враховує ризики та якісні характеристики активів
Вартісно-орієнтований	Аналіз на основі вартості активів і доходів, які вони генерують (EVA, ROI, CFROI)	Враховує фінансову ефективність та створення вартості	Складність обчислення, потребує достовірних даних
Функціонально-вартісний	Оцінка ефективності активів з урахуванням їхньої продуктивності та функціональної ролі	Дає комплексну характеристику, враховує специфіку використання	Складність систематизації та порівняння між різними видами

			активів
Ризик-орієнтований	Враховує вплив ризиків на використання активів та доходність	Оцінює стабільність фінансових результатів, дозволяє приймати обґрунтовані рішення	Потребує складного моделювання та прогнозування
Інтегральний (комплексний)	Поєднує кількісні та якісні показники ефективності	Забезпечує всебічний аналіз, враховує фінансові, функціональні та ризикові аспекти	Складність у зведенні всіх показників до єдиного інтегрального значення
Бенчмаркінг	Порівняння показників підприємства з кращими практиками в галузі	Дозволяє оцінити конкурентоспроможність та визначити резерви	Не завжди доступна достовірна інформація для порівняння

Джерело: [27]

У науковій практиці виділяють кілька основних методичних підходів до оцінки ефективності управління активами, що дозволяють здійснювати всебічний аналіз діяльності підприємства з точки зору фінансових результатів, оборотності та ризиковості активів. Використання комплексного підходу дозволяє не лише оцінити поточний стан активів, але й розробити рекомендації для підвищення ефективності їх використання.

Ключовою метою управління оборотними активами є визначення їх оптимального обсягу та підвищення ефективності використання у процесі господарської діяльності підприємства. Ці питання набувають особливої актуальності для фінансового менеджменту, оскільки надлишок ліквідних активів може мати подвійний негативний ефект: по-перше, надлишкові оборотні активи знижують ділову активність підприємства, уповільнюють обіг коштів і негативно впливають на фінансові результати; по-друге, вони зменшують ефективність використання ресурсів, підвищуючи витрати на їх утримання.

В умовах сучасного підприємства, де бізнес-процеси відрізняються високою складністю та значною кількістю внутрішніх факторів, управління оборотними активами потребує системного підходу. Це передбачає проведення оцінки ефективності їх використання за допомогою системи коефіцієнтів та інтегральних показників, що дозволяють кількісно визначити результативність

управлінських заходів, закладених у стратегію управління активами конкретного підприємства.

Основною метою такого аналізу є комплексна оцінка стану оборотних активів та ефективності їх використання, що дозволяє своєчасно виявляти недоліки, оптимізувати структуру та обсяг активів, а також коригувати управлінські рішення відповідно до змін зовнішнього і внутрішнього середовища. Такий підхід забезпечує збалансованість між ліквідністю, фінансовою стійкістю та прибутковістю підприємства, що є критично важливим для досягнення стратегічних цілей та забезпечення конкурентоспроможності на ринку [39].

Аналіз ефективності управління активами суб'єкта господарювання проводиться за чітко визначеною логічною послідовністю та включає шість основних етапів.

Перший етап передбачає комплексну оцінку стану управління активами. Він базується на аналізі фінансової політики підприємства та детальному вивченні фінансової звітності. На цьому етапі досліджуються ключові показники, що характеризують стан та ефективність управління активами, зокрема:

- ліквідність активів;
- фінансова стійкість підприємства;
- майновий стан;
- прибутковість і рентабельність;
- ділова активність і оборотність ресурсів.

Для більш глибокого аналізу рекомендується застосовувати методи горизонтального та вертикального аналізу балансу, що дозволяє визначити склад, структуру та динаміку змін активів і пасивів підприємства. Такий підхід дозволяє виявити диспропорції, надлишки або нестачу окремих видів активів і оцінити їхню ефективність у створенні доходів [27].

За підсумками першого етапу формуються висновки щодо стану управління активами, які слугують основою для наступних етапів аналізу та

розробки управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію структури активів і підвищення їх продуктивності.

Другий етап аналізу ефективності управління активами передбачає безпосереднє визначення ефективності їх використання. На цьому етапі здійснюється розрахунок інтегральних показників, які дозволяють узагальнено оцінити результативність управління всіма групами активів підприємства.

Інтегральний показник ефективності часто розраховується як середня геометрична відносних показників, що входять до системи оцінки:

$$S = \sqrt[n]{A_1 \times A_2 \times A_3 \times \dots \times A_n} \quad (1.1)$$

де $A_1, A_2, A_3, \dots, A_n$ – окремі показники, обрані для аналізу ефективності управління кожною групою активів підприємства. Такий підхід дозволяє врахувати різноманітність показників, їх взаємозв'язок та вплив на загальний результат управління активами.

У світовій практиці універсальним інструментом оцінки інтегрального показника є функція бажаності Харрінгтона. Вперше запропонована Едвіном Харрінгтоном у 1965 році для оцінки якості продукції, ця функція дозволяє перетворити сукупність різноманітних характеристик об'єкта у єдиний показник. Основна ідея полягає у тому, щоб узагальнити різні властивості, виміряні в різних одиницях, у безрозмірну шкалу, яка відображає бажаність або ефективність кожного показника.

Цей інтегральний підхід дозволяє дослідникам отримати кількісну характеристику, що відображає загальний стан ефективності управління активами, забезпечуючи можливість порівняння між різними підприємствами або різними періодами діяльності одного суб'єкта господарювання. Функція Харрінгтона перетворює кожен показник у безмірну шкалу бажаності d , що забезпечує стандартизовану основу для подальшого аналізу та прийняття управлінських рішень.

Для побудови функції бажаності необхідно визначити вертикальну вісь, на якій індекс бажаності d варіюється від 0 до 1. Значення 0 відповідає «найгіршому» показнику, а 1 – «найкращому». У таблиці 1 наведені нижні та верхні межі шкали бажаності для різних показників.

Популярність підходу Харрінгтона у науковій практиці призвела до появи численних модифікацій його методики. Однією із відомих адаптацій є функція бажаності Дж. Деррінджера та Р. С'юча, яка враховує три види індикаторів:

1. Стимулятори – показники, підвищення яких покращує результат;
2. Дестимулятори – показники, зменшення яких сприятиме покращенню ефективності;
3. Показники, що повинні залишатися в межах цільових значень – оптимальний інтервал для досягнення стратегічних цілей [27; 29; 53].

Для розрахунку інтегральних показників ефективності управління активами слід розробити систему показників для кожної підсистеми активів.

Відповідно до експертних оцінок, обрані індикатори переводять у бальні оцінки та надають їм вагові коефіцієнти, що дозволяє у процесі комплексної оцінки отримати інтегральні значення для різних складових активів.

Таблиця 1.6

Система показників ефективності управління активами

Показник ефективності	Сутність показника / що він характеризує
Необоротні активи	
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Відображає частку нових основних засобів у загальній їх вартості, показує темпи модернізації активів
Коефіцієнт зносу	Характеризує частку зношених основних засобів, визначає рівень їх фізичного та морального старіння
Коефіцієнт вибуття основних засобів	Відображає частку основних засобів, що вибули за певний період
Коефіцієнт придатності основних засобів	Показує частку основних засобів, які знаходяться в придатному стані для виробничої діяльності
Фондовіддача	Характеризує ефективність використання основних засобів через обсяг випуску продукції на одиницю вартості активів
Коефіцієнт оборотності основних засобів	Визначає, скільки разів основні засоби «повертаються» через виробничий цикл або реалізацію продукції
Рентабельність основних засобів	Відображає прибутковість основних засобів, тобто частку прибутку відносно їх вартості
Рівень використання основних засобів	Показує фактичне використання основних засобів у порівнянні з їх максимальною виробничою потужністю
Оборотні активи	
Коефіцієнт покриття	Характеризує здатність підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Визначає частку ліквідних оборотних активів у власному капіталі, що може використовуватися для оперативних потреб
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	Показує частку оборотних активів, сформованих за рахунок власних коштів підприємства

Показник ефективності	Сутність показника / що він характеризує
Необоротні активи	
Середній термін погашення кредиторської заборгованості	Відображає середній час, протягом якого підприємство розраховується з постачальниками
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Показує, скільки разів протягом періоду погашаються зобов'язання перед кредиторами
Середній термін погашення дебіторської заборгованості	Визначає середній час, за який підприємство отримує оплату від покупців
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Відображає кількість оборотів дебіторської заборгованості за певний період
Середній термін обертання запасів	Показує середній час зберігання запасів до їх використання або реалізації
Коефіцієнт оборотності запасів	Визначає, скільки разів запаси «повертаються» через виробництво або продаж продукції
Середній термін обертання оборотних активів	Відображає середній час, за який оборотні активи повністю «обертаються» через виробничий цикл
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Показує ефективність використання оборотних активів у формуванні виручки та доходу

Джерело: сформовано автором на основі [27; 29; 53]

На завершальному етапі результати оцінки інтегральних показників ефективності управління активами можна інтерпретувати за стандартною шкалою функції бажаності Харрінгтона, що забезпечує порівняльний аналіз ефективності управління різними групами активів та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Третій етап аналізу ефективності управління активами полягає в оцінці отриманих інтегральних показників та визначенні загального рівня ефективності корпоративного управління. На цьому етапі формуються висновки щодо стану управління активами: якщо рівень ефективності задовольняє потреби підприємства, аналіз вважається завершеним. У випадку, коли результати не відповідають очікуванням суб'єкта господарювання, необхідно переходити до наступних етапів для уточнення причин і розробки заходів покращення.

Четвертий етап передбачає виявлення факторів, які впливають на результати оцінки ефективності управління активами. На цьому етапі визначають ключові внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на систему показників, оцінюють їхню значущість і порівнюють обрані показники між

собою, що дозволяє виявити найбільш критичні для управління активами елементи.

П'ятий етап включає розробку рекомендацій для підвищення ефективності управління активами. На основі аналізу результатів формуються практичні пропозиції щодо оптимізації структури активів, покращення показників оборотності, рентабельності та інших параметрів, що забезпечують ефективне використання ресурсів підприємства.

Шостий етап полягає у контролі за впровадженням рекомендацій та оцінці їхнього впливу на результати діяльності підприємства. Цей етап дозволяє здійснювати коригування управлінських рішень та забезпечує системний підхід до постійного підвищення ефективності управління активами [53].

Розрахунок інтегральних показників для оборотних та необоротних активів та їх оцінка за стандартною шкалою Харрінгтона дозволяє об'єктивно характеризувати ефективність управління активами на конкретному підприємстві. Використання інтегральних показників і функцій бажаності створює можливість комплексної оцінки, що враховує фінансові, організаційні та виробничі аспекти діяльності.

Крім того, зазначений підхід дозволяє:

- визначати резерви підвищення ефективності використання активів;
- виділяти ключові фактори, що впливають на результативність управління;
- формувати напрями вдосконалення організаційно-фінансових механізмів управління активами;
- розробляти стратегічні рішення для підвищення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, комплексний підхід до аналізу ефективності управління активами забезпечує системність прийняття управлінських рішень і є важливим інструментом підвищення економічної результативності підприємства.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що аналіз ефективності управління активами підприємства передбачає проведення комплексної оцінки,

яка дозволяє визначити результативність управлінських рішень та своєчасно коригувати проблемні питання у фінансовій політиці підприємства. Запропонований метод оцінки ефективності управління активами реалізується за шістьма послідовними етапами, що передбачають використання системи коефіцієнтів і інтегральних показників. Це забезпечує можливість кількісного визначення економічної ефективності заходів, закладених у стратегію управління активами конкретного суб'єкта господарювання, та сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень для підвищення ефективності використання ресурсів.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління активами підприємства

Нормативно-правове та інформаційне забезпечення є важливими елементами системи управління активами підприємства, оскільки визначає правові рамки, стандарти і правила обліку, оцінки та використання майна суб'єкта господарювання. На рівні законодавства регулюються питання формування, обліку, звітності та контролю активів підприємства, що дозволяє забезпечити прозорість фінансової діяльності та дотримання правових норм.

Інформаційне забезпечення управління активами передбачає створення системи збору, обробки та аналізу даних про стан і рух активів підприємства. Воно включає бухгалтерський і фінансовий облік, управлінський облік, використання сучасних програмних продуктів і баз даних, які дозволяють своєчасно приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Системне поєднання нормативно-правових та інформаційних аспектів забезпечує ефективне планування, контроль і оптимізацію активів підприємства, що сприяє підвищенню фінансової стійкості, прибутковості та конкурентоспроможності суб'єкта господарювання.

У сфері організації бухгалтерського обліку активів на підприємстві ключове значення має Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову

звітність», який встановлює правові засади регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку, а також формування фінансової звітності. Усі суб'єкти господарювання, незалежно від організаційно-правової форми чи форми власності, зобов'язані здійснювати бухгалтерський облік і скласти фінансову звітність відповідно до вимог зазначеного Закону. Нормативно-правові положення цього акту визначають основні принципи регулювання та організації облікового процесу. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні структурована за чотирма рівнями (табл. 1.7).

Таблиця 1.7

Структура нормативного регулювання обліково-аналітичних операцій,
пов'язаних із активами на підприємствах

Рівень	Нормативне регулювання
Перший рівень	Закони України
Другий рівень	Національні Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативні документи, затверджені Міністерством фінансів
Третій рівень	Нормативно-правові акти (інструкції, вказівки) та методичні рекомендації Міністерства фінансів та інших органів, затверджені на основі НП(С)БО
Четвертий рівень	Рішення (накази, розпорядження) щодо організації бухгалтерського обліку та облікової політики

Джерело: [60]

I рівень – законодавчий – окреслює фундаментальні засади бухгалтерського обліку, зокрема його сутність, завдання, базові терміни та принципи регулювання, організації й ведення обліку. До цього рівня належать основоположні акти держави: Конституція України, Цивільний та Податковий кодекси, а також Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, який виступає ключовим нормативним документом у сфері фінансової звітності.

II рівень – нормативний – НП(С)БО 7 «Основні засоби» – порядок визнання, оцінки, амортизації та вибуття основних засобів. НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» – правила обліку прав інтелектуальної власності, програмного забезпечення, патентів, ліцензій. НП(С)БО 9 «Запаси» – порядок формування первісної вартості, оцінки вибуття та відображення товарно-матеріальних цінностей. НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» – регулювання

обліку фінансових інвестицій, дебіторської та кредиторської заборгованості. НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» – регламентує формування активів при придбанні компаній. НП(С)БО 30 «Біологічні активи» (за потреби для агросектору) – порядок оцінки та обліку біоактивів. Ці стандарти деталізують методологію обліку різних груп активів, встановлюють вимоги до оцінки, переоцінки, знецінення, амортизації та розкриття інформації.

III рівень – методичний – це рівень конкретних практичних інструментів ведення обліку активів. До нього належать:

- Інструкція щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій. Вона визначає кореспонденцію рахунків для всіх операцій з активами – придбання, введення в експлуатацію, вибуття, переоцінки, знецінення, використання.

- Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів, документів і розрахунків.

- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів.
- Методичні рекомендації з обліку нематеріальних активів.
- Методичні рекомендації щодо обліку запасів.
- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів (для профільних підприємств).

- Інші інструктивно-методичні документи, що регламентують порядок документування руху активів, їх оцінку та відображення у бухгалтерських регістрах.

Цей рівень забезпечує практичне застосування положень НП(С)БО та дозволяє уніфікувати ведення обліку активів на підприємствах.

IV рівень – організаційний – включає внутрішні регламентні документи підприємства, які конкретизують порядок організації обліку на практиці. Серед них: наказ про облікову політику, робочий план рахунків щодо обліку необоротних матеріальних активів, накази про проведення інвентаризації, посадові інструкції працівників, графіки документообігу та інвентаризаційних процедур, внутрішні регламенти бухгалтерських та адміністративних служб, а

також положення, що визначають систему та механізми внутрішнього контролю [60].

Забезпечення управління активами, на нашу думку, містить блок підсистем та елементів організаційно-економічного механізму функціонування підприємницької структури (рис. 1.11).

Традиційні функції забезпечення економічної безпеки підприємства та ризик-менеджменту охоплюють такі складові:

1. інформаційна функція – забезпечує формування та надання відомостей щодо стану економічної безпеки підприємства, а також оцінювання впливу основних внутрішніх і зовнішніх загроз та ризиків;

2. бухгалтерська функція – передбачає повну та своєчасну реєстрацію всіх фактів господарської діяльності;

3. контрольна функція – забезпечує можливість перевірки первинних облікових даних і оцінювання результативності діяльності суб'єктів, відповідальних за безпеку;

4. аналітична функція – дає змогу здійснювати ретроспективний, поточний і стратегічний аналіз на базі інформації, отриманої з первинних облікових документів [60].

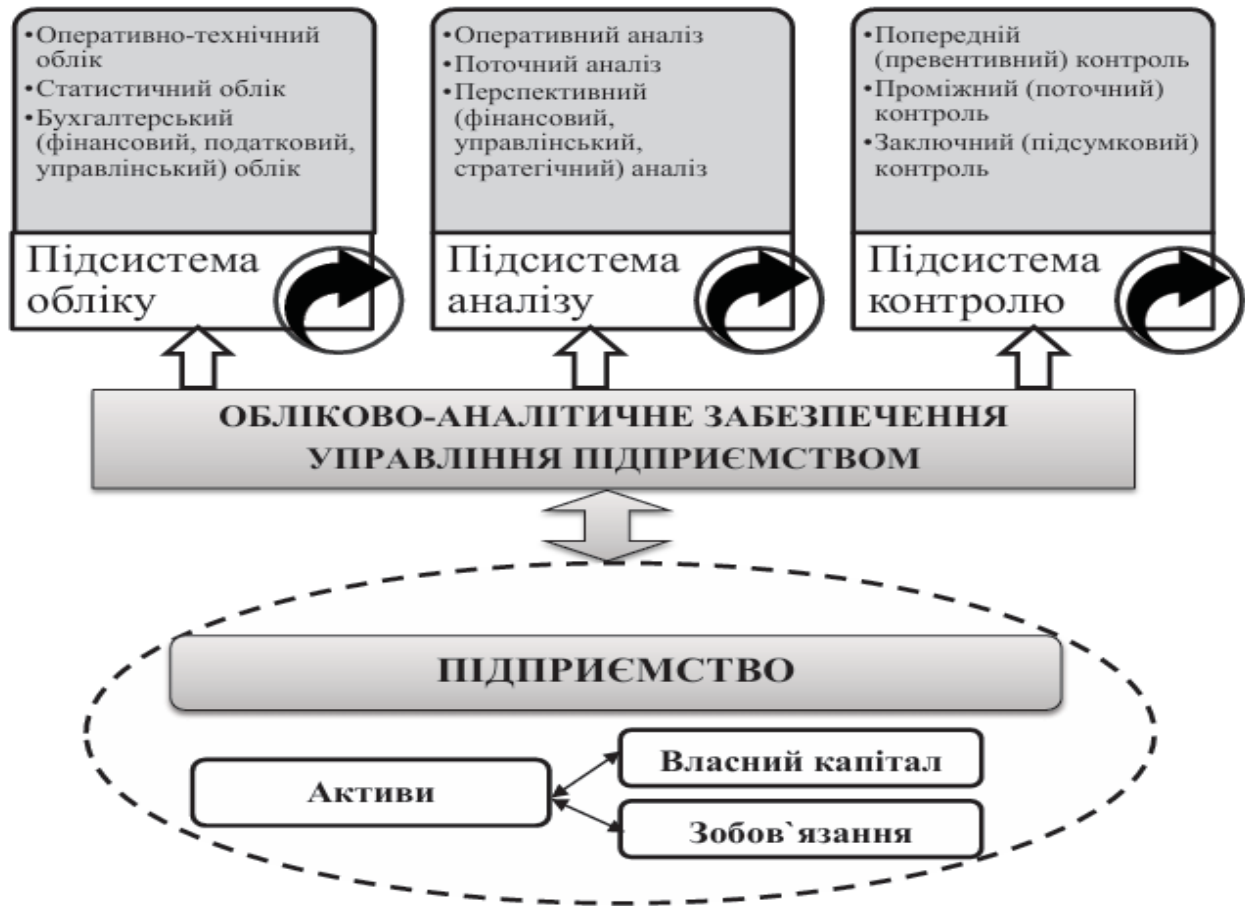

Рис. 1.11. Структурна модель забезпечення управління підприємством

Джерело: [60]

У процесі діяльності інформація має накопичуватися й систематизуватися на різних носіях відповідно до етапів та напрямів облікового процесу. Якість і оперативність формування облікових даних визначаються кількістю облікових номенклатур, раціональною організацією облікових реєстрів, а також кваліфікацією, дисципліною та відповідальністю працівників, які виконують облікові функції [10].

Синергія методів і процедур обліку, аналізу та контролю в системі управління ресурсним потенціалом підприємства реалізується на етапі впровадження політики управління активами, що ґрунтується на безперервному потоці облікової інформації. Саме ця інформаційна база є підґрунтям для формування ресурсної, а відтак і загальної економічної безпеки підприємства.

На рисунку 1.12 представлено модель системної структури забезпечення управління активами, яка інтегрує ключові етапи управлінського процесу та демонструє взаємозалежність таких його складових, як облік, аналіз, контроль і фінансовий менеджмент господарюючого суб'єкта.

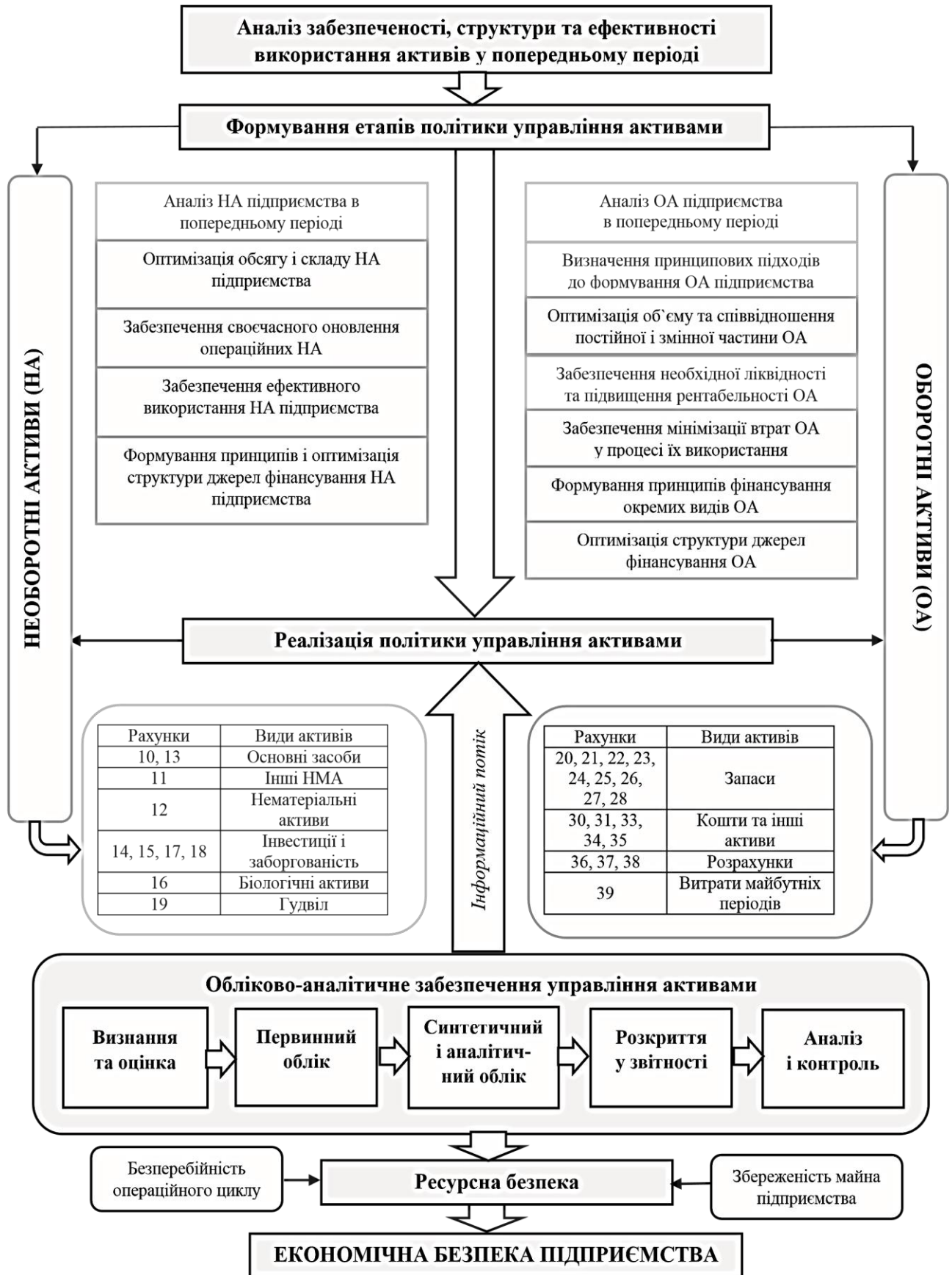

Рис. 1.12. Модель обліково-аналітичного забезпечення управління активами у системі економічної безпеки підприємства [10]

Як і будь-яка інша система, обліково-аналітичне забезпечення повинно бути раціонально організованим, тобто його елементи мають бути

впорядковані, узгоджені між собою та постійно вдосконалювані для підвищення ефективності функціонування [10]. У таблиці 1.8 подано характеристику основних етапів і цілей облікового забезпечення управління активами, сформовану на основі процесного підходу до організації облікової діяльності.

Таблиця 1.8

Основні етапи та завдання облікового забезпечення управління активами
підприємств у системі їх економічної безпеки

Етап організації облікового процесу	Елементи методу бухгалтерського обліку	Основні завдання та процедури щодо обліку активів:	
		необоротних	оборотних
1	2	3	4
I. Первинний	Документація; інвентаризація; оцінка; калькуляція	Достовірне визначення вартості (оцінки) необоротних активів; визначення економічних вигод від використання основних засобів та нематеріальних активів; достовірна оцінка довгострокових фінансових та капітальних інвестицій; правильне і своєчасне оформлення документів із відображення обсягів будівельно-монтажних робіт і витрат на капітальні інвестиції з придбання або створення інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів	Своєчасне оформлення первинних документів на всі операції, пов'язані з надходженням, зберіганням і витрачанням продукції, товарів, матеріалів та інших запасів; своєчасне та правильне документальне оформлення операцій і забезпечення достовірних даних про всі зміни, що відбуваються у складі поточних біологічних активів; визначення складу та розмежування виробничих витрат незавершеного виробництва за їх економічним змістом, елементами, статтями обліку; своєчасне і правильне документальне оформлення операцій з руху грошових коштів, щоденний контроль за збереженням готівки і цінних паперів у касі підприємства; своєчасне документальне оформлення розрахункових операцій

II. Поточний	Рахунки; подвійний запис	Правильне і своєчасне нарахування зносу; правильне відображення операцій з необоротними активами у податковому обліку; узагальнення інформації про наявність та рух довгострокових біологічних активів рослинництва і	одержання на будь-яку дату точних даних про кількість готової продукції, матеріалів, товарів та інших запасів, які є в коморах, на складах і виробничих підрозділах підприємства; відображення результатів про рух поточних біологічних активів за каналами надходження та
--------------	--------------------------------	---	--

Продовження табл. 1.8

1	2	3	4
		тваринництва; контроль за правильністю й ефективним використанням коштів на реконструкцію, модернізацію відповідно до наявних джерел фінансування; точне визначення результатів від ліквідації основних засобів; об'єктивне і достовірне формування вартості об'єктів капітального інвестування; правильне відображення витрат на незавершене будівництво	вибуття; систематичний контроль за транспортно-заготівельними витратами під час придбання запасів на стороні; виконання операцій з грошовими коштами за розрахунками з покупцями; контроль за дотриманням касової і розрахункової дисципліни; своєчасне і достовірне ведення аналітичного і синтетичного обліку розрахунків та їх відображення у податковому обліку; своєчасне взаємне звіряння розрахунків з дебіторами і кредиторами та недопущення нереальної дебіторської і кредиторської заборгованостей
III. Підсумковий	Баланс; звітність	Надання зовнішнім і внутрішнім користувачам фінансової звітності, повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у складі активів за звітний період	

Джерело: [10]

Отже, лише чітка та послідовна організація обліку, аналізу і контролю на всіх стадіях виробничого процесу дасть змогу сформувати належний стан економічної безпеки та нівелювати загрози для середовища функціонування підприємства та його інформаційної оболонки.

До ключових нормативних документів, що регламентують облік основних засобів, належать Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів. У цьому документі подано класифікацію основних засобів, визначено методологічні підходи до відображення в обліку їх надходження, ремонту, модернізації, поліпшення, переоцінки, вибуття, нарахування амортизації, а також наведено особливості обліку об'єктів, переданих чи отриманих в оренду. У додатку до Методичних рекомендацій містяться типові

кореспонденції рахунків, що застосовуються під час відображення господарських операцій з основними засобами.

Організаційний рівень регулювання обліку активів на підприємстві реалізується шляхом затвердження внутрішнього розпорядчого документа – наказу про облікову політику. Важливо враховувати, що переоцінка одного об'єкта основних засобів потребує проведення переоцінки всіх активів відповідної групи, що забезпечує недопущення вибіркості та гарантує достовірність даних, відображених у фінансовій звітності.

Слід підкреслити, що активи становлять складну та вагому економічну категорію. Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», до оборотних активів належать грошові кошти та їх еквіваленти, які не мають обмежень у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу [10].

Отже, нормативно-правове забезпечення управління активами слід розуміти як систему взаємопов'язаних і взаємообумовлених норм, вимог, принципів, стандартів та регуляторних механізмів, які визначають порядок формування, використання, оцінювання, контролю та захисту активів підприємства. Така система забезпечує управлінський персонал релевантною, достовірною та повною інформацією щодо всіх етапів руху активів у межах чинного законодавства, сприяє мінімізації правових, фінансових і операційних ризиків та підсилює економічну безпеку підприємства.

Водночас існує низка невирішених проблем, пов'язаних саме з нормативно-правовим регулюванням управління активами. Зокрема, відчутною залишається невідповідність та фрагментарність окремих положень національних і міжнародних стандартів, що ускладнює застосування єдиних підходів до оцінювання, переоцінки, визнання та контролю активів. Суперечності між нормами національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та вимогами МСФЗ призводять до різних трактувань методів оцінки, визначення справедливої вартості та відображення активів у фінансовій звітності.

Суттєвою проблемою залишається регуляторна невизначеність у формуванні резервів під очікувані втрати, оскільки чинні нормативи не забезпечують достатніх механізмів для ідентифікації ризиків контрагентів, а також не містять усталених методик їх кількісної оцінки. Це ускладнює дотримання вимог МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» та створює ризики для правомірності управлінських рішень у сфері фінансових активів.

Проблемним залишається й нормативне узгодження підходів до визначення та нарахування зносу необоротних активів, що відрізняється у фінансовому та податковому регулюванні. Такі розбіжності породжують правові колізії, підвищують податкове навантаження та ускладнюють планування вартості активів. Додаткові складнощі створює недостатня правова визначеність механізмів встановлення ціни активного ринку для оцінки активів за справедливою вартістю, а також слабка врегульованість процедур проведення переоцінки. Нерегулярність переоцінок або їх відсутність спричиняють правові ризики, пов'язані з невідповідністю балансової вартості активів реальним ринковим параметрам.

Крім того, нормативно-правове поле потребує вдосконалення в частині регулювання внутрішнього контролю, моніторингу та стратегічного аналізу активів, адже наявні вимоги не забезпечують достатнього рівня прозорості, уніфікації процедур та відповідності сучасним стандартизованим підходам до управління активами.

Висновки до розділу 1

В результаті дослідження теоретичних основ формування механізму управління активами підприємства можна зробити наступні висновки.

1. Активи виступають ключовою складовою економічного потенціалу підприємства, визначають масштаби його діяльності, виробничі можливості та рівень фінансової стійкості. Ефективне управління активами забезпечує безперервність операційного процесу, оптимальне використання ресурсів та формує основу для довгострокового зростання вартості бізнесу.

2. Механізм управління активами є комплексною системою, що включає сукупність методів, інструментів, принципів, управлінських рішень та інформаційно-аналітичного забезпечення, спрямованих на формування, оцінювання, використання й контроль активів на всіх стадіях їхнього життєвого циклу. Його ефективність зумовлюється скоординованістю структурних елементів, наявністю стратегічних орієнтирів та відповідністю сучасним стандартам корпоративного управління.

3. Проведений теоретичний аналіз підкреслює необхідність системного підходу до оцінювання активів та ефективності їх використання. Для цього важливим є формування комплексної аналітичної бази, яка включає фінансові, виробничі, операційні та ринкові показники активів. Аналіз дозволяє ідентифікувати сильні та слабкі сторони механізму управління активами, визначити наявні диспропорції у їх структурі та русі, оцінити рівень ризиків і ступінь забезпечення підприємства ресурсами.

4. Нормативно-правове забезпечення управління активами ґрунтується на багаторівневій системі державного регулювання. Законодавчий рівень формує фундаментальні правові засади функціонування підприємств; нормативний рівень визначає порядок визнання, оцінки та класифікації активів згідно з НП(С)БО та МСФЗ; методичний рівень деталізує процедури оцінювання, інвентаризації, переоцінки та контролю активів. Утім, аналіз показав наявність низки проблем нормативного характеру, зокрема невідповідності між національними та міжнародними стандартами, недостатньої правової визначеності механізмів справедливої вартості та недосконалості процедур переоцінки й оцінювання ризиків.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПрАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз підприємства

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» – це одне з провідних підприємств олійножирової промисловості України, яке спеціалізується на переробці насіння олійних культур та виробництві широкої номенклатури харчових і технічних жирів. Підприємство входить до складу міжнародної групи компаній ViOil, що є одним із найбільших виробників та експортерів рослинних олій в Європі.

Приватне акціонерне товариство «Вінницький олійножировий комбінат» було створене відповідно до рішення засновників шляхом перетворення орендного підприємства «Вінницький олійножировий комбінат» 12 березня 1996 року. З часу заснування підприємство пройшло етапи структурної та технологічної модернізації, що сприяло зміцненню його ринкових позицій.

У 2017 році підприємство змінило організаційно-правову форму та набуло статусу Приватного акціонерного товариства «Вінницький олійножировий комбінат» (ПрАТ «Вінницький ОЖК»), що дало змогу удосконалити корпоративну структуру управління та посилити інвестиційну привабливість.

Сьогодні ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є складовою промислової групи «Віойл» (ViOil) – одного з найбільших українських виробників та експортерів олійножирової продукції. До групи входять Чернівецький та Вінницький олійножирові комбінати, а також мережа елеваторів і хлібоприймальних пунктів, що забезпечують стабільне постачання сировини та безперервність виробничих процесів.

Група «Віойл» є визнаним лідером в Україні з виробництва та експорту високоолеїнової соняшникової олії та постачає свою продукцію більш ніж у 60 країн світу, що підтверджує її високу конкурентоспроможність та

інтегрованість у світові агропромислові ринки.

Повна назва: Приватне акціонерне товариство «Вінницький олійножировий комбінат» (скор. ПрАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК» / ВОЖК). Код ЄДРПОУ: 00373758.

Англ. назва (за реєстром): Vinnitsa Oil Seeds Crushing Factory Private Joint Stock Company / Vinnytsya Oil and Fat Plant (Vioil).

Юридична / фактична адреса: вул. Немирівське шосе, буд. 26, м. Вінниця, Вінницька обл., 21034.

Статутний капітал ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» становить 147 373 500 гривень станом на 03.11.2025 року.

Основний вид діяльності (КВЕД): 10.41 Виробництво олії та тваринних жирів.

Інші:

- 10.42 Виробництво маргарину і подібних харчових жирів.
- 20.11 Виробництво промислових газів.
- 46.11 Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами.

Основні напрями діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» охоплюють повний виробничий цикл переробки олійної сировини – від її заготівлі та первинного пресування до рафінації, фасування та реалізації готової продукції. Така інтегрованість дозволяє підприємству забезпечувати стабільну якість продукції, контроль за витратами та високу ефективність виробничих процесів.

Предмет та ключові напрями діяльності Товариства включають:

- заготівлю та переробку олійної та іншої сировини з використанням сучасних технологій;
- укладання договорів із сільськогосподарськими товаровиробниками на закупівлю зерна, олійних культур, сортового насіння та організацію виконання таких договорів;
- укладання договорів на приймання, зберігання та відпуск олійної сировини, забезпечення контролю її якості та збереження;

виробництво широкої лінійки продукції, зокрема:

рослинної олії різних видів (у тому числі високоолеїнової),
маргаринової продукції,
майонезів, соусів, кетчупів, гірчиці,
мила господарського,
побічних продуктів переробки (макуха, шрот тощо);

- виконання робіт промислового та непромислового характеру, що забезпечують безперебійну діяльність підприємства;
- послуги з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом комбінату;
- роздрібна та оптова торгівля продукцією, включно з експортними операціями, здійсненням комерційної, маркетингової, посередницької та зовнішньоекономічної діяльності;
- виробництво та реалізація технічного кисню, включно з доставкою споживачам та технічним випробуванням кисневих балонів.

Завдяки багатовекторності діяльності, вертикальній інтеграції та орієнтації на міжнародні стандарти якості ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» утримує провідні позиції на ринку олійножирової продукції як в Україні, так і на світовому ринку.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» – це одне з найбільших в Україні підприємств олійножирової галузі, яке належить до числа провідних виробників рослинних олій, жирів та продуктів глибокої переробки олійних культур. Комбінат є універсальним виробничим комплексом, що спеціалізується на переробці трьох основних видів олійних культур: соняшнику, ріпаку та сої, а також здійснює глибоку переробку власної олії, виготовляючи широкий спектр готової продукції.

Сукупна виробнича потужність підприємства дозволяє щодоби переробляти приблизно 2800 тон насіння соняшнику, що робить комбінат одним із найпотужніших у країні. Зберігання сировини забезпечують елеваторні потужності загальним обсягом близько 360 000 тон зерна, що гарантує стабільність та ритмічність виробничих процесів.

Рис. 2.1. Види діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Джерело: сформовано за даними підприємства

Організаційна структура комбінату побудована за функціональним принципом, що дозволяє ефективно координувати роботу всіх підрозділів та забезпечувати досягнення стратегічних цілей підприємства. Управління структурою здійснює Голова Правління.

Загалом на підприємстві функціонує 45 підрозділів, серед яких 4 є основними виробничими, а решта виконують допоміжні чи обслуговуючі функції.

Організаційна структура підприємства – це впорядкована система управлінських рівнів, функціональних підрозділів та взаємозв'язків між ними, яка забезпечує узгоджене виконання виробничих, адміністративних і допоміжних функцій. У ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» її формування зумовлене специфікою структури власності, масштабами виробництва, юридичним статусом та необхідністю забезпечення ефективного корпоративного управління.

Основні та додаткові виробничі потужності ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Підрозділ	Потужність
Олійноекстракційний завод (ОЕЗ №1)	1000 т/добу – насіння соняшнику; 600 т/добу – ріпак; 550 т/добу – соєві боби; 300 т/добу – льон.
Олійноекстракційний завод №2 (ОЕЗ №2)	1850 т/добу – насіння соняшнику; 1350 т/добу – ріпак; 1100 т/добу – соєві боби; 1000 т/добу – льон.
Гідрогенізаційний завод	140 т/добу – нерафіновані саломаси; 90 т/добу – рафінована дезодорована олія.
Цех фасування продукції	35 т/добу – олія в полімерних пляшках; 60 т/добу – фасовані жири та маргарини.
Дільниця гранулювання лушпиння	250 т/добу гранул.
Елеватор насіння	24 000 т + силос 2500 м³.
Елеватор шроту	4000 т зберігання.
Резервуарний парк для зберігання олії	12 505 м³; Відвантаження: 3000 т/добу (вагони), 1400 т/добу (флекси), 250 т/добу (авто).
Котельня	Потужність – 35 т пари/год.
Інші допоміжні підрозділи	Лабораторії, енергетичні служби, транспортні дільниці, ремонтні служби тощо.

Джерело: сформовано за даними підприємства

З огляду на значні виробничі потужності, різноманітність напрямів діяльності (переробка олійних культур, логістика, лабораторний контроль якості, збут, технічне обслуговування тощо) структура управління підприємства вибудована за лінійно-функціональним принципом. Це передбачає поділ управлінських функцій між спеціалізованими відділами та чітку вертикаль підпорядкування. У такій системі за кожним підрозділом закріплені власні завдання, а керівництво здійснює загальну координацію діяльності.

До складу ключових управлінських ланок можна віднести:

- Генерального директора (Голову Правління), який забезпечує загальне керівництво та стратегічне планування;
- Комерційного директора, відповідального за збутову політику, експорт та взаємодію з клієнтами;
- Технічного директора, що координує виробничі процеси та технічні служби;

- Головного бухгалтера, який формує облікову політику та здійснює фінансовий контроль;
- Юридичний відділ, який супроводжує господарську діяльність і забезпечує правовий захист підприємства;
- Функціональні підрозділи: відділи виробництва, постачання, збуту, кадрів, охорони праці, IT-службу, ремонтні та логістичні підрозділи та інші служби.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» має лінійну функціональну організаційну структуру управління (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Організаційна структура управління ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Складено автором за даними ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».

Структура управління підприємством відповідає моделям корпоративного управління, характерним для великих акціонерних товариств. Наявність кількох

ключових акціонерів і широке коло власників акцій зумовлюють потребу у прозорій системі контролю, розподілі функцій між управлінськими органами та суворому дотриманні процедур корпоративного менеджменту.

Управління ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» здійснюється такими органами:

- Вищий орган – Загальні збори акціонерів, які ухвалюють принципові рішення щодо діяльності товариства;
- Наглядова рада, що контролює роботу виконавчих органів і представляє інтереси акціонерів;
- Виконавчий орган – Правління, яке безпосередньо керує поточною діяльністю підприємства;
- Ревізійна комісія, що здійснює внутрішній аудит та фінансовий контроль.

Таким чином, організаційна структура ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» сформована за функціональним типом, що базується на принципі спеціалізації кожного підрозділу на виконанні певних управлінських або виробничих функцій. Такий підхід дозволяє забезпечити чіткий розподіл повноважень, підвищити ефективність управління та оптимізувати діяльність підприємства в умовах великого та складного виробничого комплексу.

Сьогодні площа заводу становить близько 21,46 га землі. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» має досить вигідне розташування, розташоване поблизу залізничної колії, до його складів підключені залізничні колії, що дозволяє завантажувати вагони готовою продукцією безпосередньо зі складів, а також розвантажувати сировину. Середньооблікова чисельність працівників у 2024 році становить 691 особа.

За даними офіційного сайту групи ViOil, їхня продукція відповідає стандартам якості країн Європейського Союзу, СНД, китайському CIQ, а також іншим міжнародним стандартам харчових продуктів. Група повідомляє, що має сертифікат екологічної стійкості та контролю викидів парникових газів відповідно до сертифікаційної схеми ISCC, що дає змогу використовувати,

зокрема, їхню рапсову олію для виробництва біопалива.

ViOil позиціонує себе як вертикально інтегрований холдинг, що охоплює повний цикл: закупівля та зберігання сировини, переробка, фасування, зберігання та логістика – включно з власною залізничною інфраструктурою, парком залізничних та автомобільних цистерн. Це, за заявами компанії, дає змогу оперативно та ефективно здійснювати експорт і внутрішні поставки.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» експортує продукцію практично по всіх континентах – у близько 60 країн світу, що охоплює Європу, Азію, Америку, Африку та інші регіони.

Рослинні олії фасовані у ПЕТ-пляшки (та інші види упаковки) проходять внутрішній контроль якості, відповідають «світовим стандартам якості харчових продуктів», не містять консервантів і барвників, містять природний вітамін Е, що робить їх безпечними та конкурентними на світовому ринку.

Окрім цього, ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» має виробничі потужності, які охоплюють не лише олієпереробку, а й виробництво побічних продуктів: шрот, пелети з лушпиння соняшнику, жирні кислоти, фосфатидні концентрати, що дозволяє максимально використовувати сировину та мінімізувати відходи.

Таким чином, за даними самої компанії, усі етапи – від закупівлі сировини до фасування, зберігання, логістики та експорту – здійснюються в умовах, що забезпечують якість, стандартизацію, екологічну відповідальність та широку географію поставок.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» виробляє продукцію відповідно до державних стандартів ДСТУ та власних технічних умов, яких налічується 45. Для забезпечення високої якості та безпеки продукції на підприємстві впроваджено інтегровану систему управління, яка включає:

- систему управління якістю, розроблену відповідно до стандарту ДСТУ ISO 9001;
- систему управління безпечністю харчових продуктів згідно з ДСТУ ISO 22000;
- систему екологічного менеджменту, побудовану на принципах ДСТУ

ISO 14001;

- систему менеджменту професійної безпеки та охорони здоров'я працівників відповідно до ДСТУ ISO 45001.

Крім того, на комбінаті функціонують спеціалізовані системи, що забезпечують додаткову сертифікацію та контроль:

- система управління безпечністю кормів у відповідності до стандарту GMP+ FSA 2020;

- система екологічної сталості REDcert-EU;

- сертифікація Kosher, що підтверджує відповідність продукції нормам кошерного виробництва.

Виходячи з цього, комбінат має потенціал для виробництва сертифікованих та конкурентоспроможних продуктів на внутрішньому та експортному ринках, з урахуванням сучасних вимог до якості, екології та сталого розвитку.

За даними галузевих публікацій, ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у складі ViOil входить до ТОП-6 виробників маргаринової продукції в Україні, що свідчить про значну частку ринку й конкурентоспроможність продукції підприємства. Це положення на ринку дає підстави вважати, що продукція підприємства має попит та визнається споживачами, що є важливим елементом стратегії якості та розвитку комбінату.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» бере активну участь у соціальних та благодійних ініціативах, підтримуючи різні верстви населення – ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, сім'ї загиблих, людей, постраждалих від військових дій, а також дитячі організації й благодійні проєкти. Така діяльність відповідає принципам корпоративної соціальної відповідальності та може бути розцінена як елемент сталого розвитку підприємства.

Також, за заявами, підприємство отримувало нагороди та відзнаки на конкурсах якості та брендам – що, за конкуренцією, підсилює імідж комбінату як виробника продукції з високими стандартами.

SWOT-аналіз є ефективним інструментом для оцінки внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на діяльність підприємства. Він дозволяє

систематизувати сильні та слабкі сторони компанії, а також виявити можливості для розвитку та потенційні загрози. У випадку ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» аналіз враховує особливості виробництва, впроваджені інтегровані системи управління, логістичну інфраструктуру, кадровий потенціал, екологічну відповідальність та вплив війни на економічну стабільність і безпеку підприємства. Такий підхід дозволяє визначити стратегічні пріоритети та розробити заходи щодо підвищення конкурентоспроможності і стійкості компанії на ринку.

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Категорія	Фактори
Сильні сторони (Strengths)	- Використання альтернативного джерела енергії: спалювання лушпиння соняшника у власній котельні забезпечує автономність виробництва та підвищує екологічність діяльності. - Вигідне географічне розташування поблизу залізничної колії для ефективної логістики сировини та готової продукції. - Велика площа заводу (21,46 га) дозволяє розміщувати виробничі та допоміжні підрозділи, а також зберігати значні запаси. - Середньооблікова чисельність працівників – 691 особа, що забезпечує стабільний кадровий потенціал. - Впроваджені інтегровані системи управління (ISO 9001, ISO 22000, ISO 14001, ISO 45001, GMP+ FSA, REDcert-EU, Kosher), що гарантують якість, безпеку та екологічну відповідальність. - Широкий асортимент продукції (понад 60 найменувань) та наявність власних ТУ.
Слабкі сторони (Weaknesses)	- Значна залежність від сировинної бази (соняшник, ріпак, соя), що робить підприємство чутливим до коливань цін на сировину. - Високі витрати на підтримку інтегрованих систем управління та сертифікації. - Обмежена диверсифікація альтернативних джерел енергії крім лушпиння.
Можливості (Opportunities)	- Зростаючий попит на екологічно чисту продукцію та біопаливо на міжнародних ринках. - Можливість розвитку експортних поставок завдяки географічному розташуванню та власній логістичній інфраструктурі (залізнична гілка, парк цистерн). - Вдосконалення виробничих технологій та впровадження нових видів продукції. - Залучення державної та міжнародної підтримки у воєнний час та участь у благодійних проектах підвищує репутаційний капітал.
Загрози (Threats)	- Вплив військових дій в Україні: ризики пошкодження інфраструктури, переривання логістичних ланцюгів, нестабільність фінансових потоків. - Коливання цін на енергоресурси та сировину під час воєнного стану. - Підвищена конкуренція на міжнародних ринках олійножирової продукції. - Можливі зміни регуляторних вимог та стандартів експорту.

Джерело: сформовано автором

Сильні сторони підприємства, зокрема інтегровані системи управління, широка виробнича база, екологічна відповідальність та ефективна логістична інфраструктура, створюють стабільну основу для розвитку та експорту продукції.

Слабкі сторони, пов'язані з високою залежністю від сировини та витратами на підтримку систем управління, вказують на необхідність оптимізації ресурсів і диверсифікації енергетичних та сировинних джерел.

Можливості, такі як зростання попиту на екологічно чисту продукцію та біопаливо, розширення експорту та підтримка соціальних ініціатив, дозволяють зміцнювати репутаційний та економічний потенціал підприємства.

Загрози, серед яких військові дії, нестабільність ринку сировини та конкуренція на міжнародних ринках, вимагають розробки антикризових стратегій та підвищення адаптивності підприємства до зовнішніх факторів.

Узагальнюючи, проведений SWOT-аналіз надає комплексне уявлення про поточний стан ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат», дозволяє визначити пріоритетні напрямки розвитку та формує основу для прийняття стратегічних управлінських рішень.

ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є потужним та сучасним підприємством харчової промисловості України, що входить до промислової групи «ViOil» і спеціалізується на переробці олійних культур та виробництві широкого асортименту харчової продукції високої якості. Комбінат має розвинену виробничу та логістичну інфраструктуру, інтегровану систему управління якістю, безпекою харчових продуктів, екологічною відповідальністю та охороною праці, що забезпечує відповідність міжнародним стандартам та сертифікаціям.

Підприємство демонструє високий рівень організаційного управління, що проявляється у чіткій функціональній структурі, ефективній координації виробничих і допоміжних підрозділів, а також наявності сучасних систем контролю та автоматизації процесів. Сильними сторонами комбінату є масштабна виробнича база, сучасні технології переробки сировини, можливість

експорту продукції більш ніж у 60 країн світу та активна участь у соціальних і благодійних проектах.

Водночас підприємство стикається з певними викликами, такими як залежність від сировинних ресурсів, необхідність оптимізації витрат та вплив військових дій на економічну стабільність і логістичні ланцюги. Разом з тим, наявні можливості зростання через розширення експортних ринків, впровадження інноваційних технологій, розвиток екологічних продуктів та біопалива сприяють підвищенню конкурентоспроможності та стійкості підприємства.

Узагальнюючи, ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» характеризується як стратегічно важливе, високоефективне та соціально відповідальне підприємство, здатне забезпечувати стабільний розвиток, оптимальне управління активами та досягнення корпоративних цілей навіть в умовах нестабільного економічного та соціального середовища.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Діагностика фінансово-економічного стану підприємства є невід'ємною складовою оцінки його ефективності та стійкості на ринку. Для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» проведення такої діагностики дозволяє визначити реальний стан фінансових ресурсів, оцінити ефективність використання активів і капіталу, а також виявити потенційні резерви підвищення рентабельності та ліквідності. Діагностика фінансово-економічного стану також є основою для розробки управлінських рішень щодо оптимізації структури капіталу, підвищення рентабельності виробництва та забезпечення фінансової безпеки підприємства. Результати такого аналізу надають комплексну інформацію для планування діяльності та прийняття стратегічних рішень щодо розвитку ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».

Таблиця 2.3 відображає основні економічні показники діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за період 2022-2024 років. Вона містить

ключові фінансово-економічні показники, такі як чистий дохід, валовий та операційний прибуток, чистий прибуток, а також показники активів, продуктивності праці та рентабельності. Аналіз цих даних дозволяє оцінити динаміку фінансового стану підприємства, визначити основні тенденції у розвитку комбінату та виявити негативні або позитивні зміни, що впливають на ефективність господарської діяльності. Особливу увагу приділено співвідношенню активів і результатів діяльності, що дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, продуктивність праці та рівень рентабельності комбінату в умовах сучасного економічного середовища та впливу зовнішніх факторів, включно із війною та коливаннями ринку сировини.

Таблиця 2.3

Основні економічні показники діяльності ПрАТ «Вінницький
олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках

Показники	Роки			Відхилення 2024 р. до 2022 р.	
	2022	2023	2024	+/-	%
1. Чистий дохід, тис. грн.	3405001	1801010	759509	-2645492	-77,7
2. Валовий прибуток, тис. грн.	877306	481556	-36185	-913491	В 2 р.м.
3. Операційний прибуток, тис. грн.	497553	246347	-112687	-610240	В 1,2 р.м.
4. Чистий прибуток, тис. грн.	105893	101269	-97747	-203640	В 2 р.м.
5. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	673	703	691	18	2,67
6. Середньорічна вартість: – необоротних активів, тис. грн.	3248072	3018542	3075500	-172572	-5,31
– в т.ч. основних засобів, тис. грн.	3186124	2961085	3015297	-170827	-5,36
– оборотних активів, тис. грн.	904048	783167	378527	-525521	-58,13
7. Фондовіддача	1,07	0,61	0,25	-0,82	-76,43
8. Фондомісткість	0,94	1,64	3,97	3,03	В 4,2 р.б.
9. Фондоозброєність, тис. грн./особу.	4734,21	4212,07	4363,67	-370,54	-7,83
10. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,77	2,30	2,01	-1,76	-46,73
11. Продуктивність праці, тис. грн./особу.	5059,44	2561,89	1099,14	-3960,29	-78,28
12. Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	15926,20	20403,63	23739,87	7813,67	49,06

13. Рентабельність господарської діяльності, %	3,11	5,62	-12,87	-15,98	-х
--	------	------	--------	--------	----

Джерело: розраховано за даними підприємства

Аналіз основних економічних показників діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 роки виявляє значні негативні зміни у фінансовому стані підприємства. Найпомітнішою тенденцією є різке зменшення чистого доходу: у 2024 році він становив лише 759 509 тис. грн., що на 77,7% менше порівняно з 2022 роком. Валовий та операційний прибутки підприємства стали від'ємними, а чистий прибуток у 2024 році також зазнав значних збитків, що свідчить про критичне погіршення рентабельності діяльності. Рівень рентабельності господарської діяльності у 2024 році склав – 12,87%, що є свідченням кризового фінансового стану.

Зменшення оборотних активів на 58,13% та падіння коефіцієнта їх оборотності на 46,73% свідчить про значне зниження ділової активності підприємства та ефективності використання обігових коштів. Одночасно зменшення фондівдачі до 0,25 та різке зростання фондомісткості у 2024 році на 324% вказує на неефективне використання основних засобів і активів у виробництві. Продуктивність праці впала майже у 4 рази, що разом із падінням показників рентабельності свідчить про суттєве зниження операційної ефективності комбінату.

Варто зазначити, що середньооблікова чисельність персоналу залишалася стабільною (691 особа у 2024 році), що разом зі зростанням середньомісячної заробітної плати на 49% відображає збереження соціальної стабільності на підприємстві та турботу про персонал навіть у кризові періоди.

Зниження фінансових результатів підприємства у 2024 році обумовлено комплексом факторів. Внутрішніми є висока фондомісткість виробництва та недостатньо ефективне управління оборотними активами. До зовнішніх факторів належить війна в Україні, що призвела до порушень логістики, обмежень на постачання сировини, складнощів із експортом продукції та збільшення витрат на енергоресурси й безпеку персоналу. Крім того, коливання світових цін на олію сировину та енергоносії суттєво вплинули на економічні показники комбінату.

Таким чином, діагностика фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» демонструє наявність кризових явищ у господарській діяльності підприємства, що потребує комплексного підходу до вдосконалення фінансового менеджменту. Необхідними заходами є оптимізація структури активів, підвищення ефективності використання оборотних та необоротних ресурсів, удосконалення управління витратами та розробка антикризових стратегій, спрямованих на відновлення прибутковості, забезпечення фінансової стійкості та підтримку конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародному ринках.

Крім того, аналіз показує, що збереження соціальної стабільності, інвестиції у персонал та підтримка високих стандартів якості продукції є ключовими чинниками забезпечення довгострокової стійкості підприємства навіть у період воєнних дій та економічної нестабільності.

Показники формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках наведені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Механізм формування фінансових результатів діяльності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р.	
				+,—	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	3405001	1801010	759509	-2645492	-77,69
Собівартість реалізованої продукції	2527695	1319454	795694	-1732001	-68,52
Валовий прибуток (збиток)	877306	481556	-36185	-913491	В 2 р.м.
Інші операційні доходи	308716	184252	100448	-208268	-67,46
Адміністративні витрати	47264	68864	74373	27109	57,36
Витрати на збут	283071	190184	669	-282402	-99,76
Інші операційні витрати	358134	160413	101908	-256226	-71,54
Фінансові результати від операційної діяльності	497553	246347	-112687	-610240	В 2,2 р.м.
Фінансові витрати	388307	159444	330	-387977	-99,92
Фінансові результати до оподаткування	121046	103625	-112540	-233586	В 2 р.м.
Чистий прибуток	105893	101269	-97747	-203640	В 2 р.м.

Джерело: розраховано за даними підприємства

Дані таблиці 2.4 демонструють істотне зниження фінансових результатів підприємства протягом аналізованого періоду. Чистий дохід від реалізації продукції у 2024 році склав 759509 тис. грн., що на 77,7% менше, ніж у 2022 році. Така тенденція обумовлена різким скороченням обсягів реалізації продукції, що, ймовірно, пов'язано зі зменшенням виробництва через обмеження постачання сировини, логістичні проблеми та вплив війни на експортно-імпортні операції.

Собівартість реалізованої продукції знизилася меншою мірою – на 68,5%, ніж дохід, що негативно вплинуло на валовий прибуток. Валовий збиток підприємства у 2024 році склав 36185 тис. грн., що свідчить про кризову ситуацію у виробничій діяльності. Зростання адміністративних витрат на 57,36% відображає збільшення витрат на управлінські потреби, можливо, у зв'язку з адаптацією до воєнних умов та забезпеченням безпеки та стабільності роботи підприємства.

Витрати на збут різко скоротилися майже до нуля (–99,76%), що пояснюється передачею обов'язків з реалізації продукції на торговий дім, унаслідок чого більшість витрат на збут тепер покриває стороння організація, а не безпосередньо підприємство. Інші операційні витрати знизилися на 71,5%, однак цього виявилось недостатньо для компенсації падіння доходів. У результаті фінансові результати від операційної діяльності стали від'ємними, а чистий збиток у 2024 році досяг –97747 тис. грн., що є найгіршим показником за весь аналізований період.

Рис. 2.3. Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано автором

Слід зазначити, що фінансові витрати значно скоротилися – на 99,92%, ймовірно, через зменшення обсягу кредитних зобов'язань або реструктуризацію фінансових потоків. Проте цього було недостатньо для того, щоб уникнути збитковості діяльності підприємства.

Основним чинником негативних фінансових результатів є значне скорочення доходів від реалізації продукції, що пов'язано з зовнішніми ризиками, включно з військовими діями, порушенням логістики та проблемами постачання сировини.

Валовий прибуток та фінансові результати операційної діяльності у 2024 році стали від'ємними, що свідчить про критичне зниження рентабельності виробництва.

Структура витрат свідчить про необхідність оптимізації адміністративних витрат і контролю за операційними витратами для підвищення фінансової ефективності.

Підприємству слід розробити антикризові стратегії, спрямовані на відновлення обсягів реалізації продукції, ефективне управління витратами та диверсифікацію каналів збуту, враховуючи воєнний та економічний ризик.

Для стабілізації фінансового стану необхідно також підвищувати ефективність виробничих і логістичних процесів та впроваджувати інноваційні рішення для зменшення собівартості продукції.

Таблиця 2.5 відображає показники ліквідності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 роки. Аналіз ліквідності є ключовим елементом оцінки фінансового стану підприємства, оскільки дозволяє визначити здатність компанії своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання за рахунок наявних оборотних активів. У даному підрозділі представлено основні коефіцієнти ліквідності: загальне покриття, швидку та абсолютну ліквідність, а також чистий оборотний капітал і питому вагу оборотних активів у структурі загальних активів. Оцінка цих показників

дозволяє виявити тенденції зміни платоспроможності підприємства, оцінити ризики дефіциту ліквідних ресурсів та визначити необхідні заходи щодо підвищення фінансової стійкості, особливо в умовах економічної нестабільності та воєнного часу.

Таблиця 2.5

Показники ліквідності ПрАТ «Вінницький ОЖК» за 2022-2024 роки

Показники	Норматив	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р. +,-
1. Коефіцієнт покриття	>1	0,56	0,37	1,02	0,47
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,48	0,31	0,76	0,29
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2 збільшення	0,07	0,05	0,12	0,05
4. Чистий оборотний капітал	>0, збільшення	-905362	-727660	7120	912482
5. Частка оборотних активів в загальній сумі активів, %	>0, збільшення	26,77	12,80	9,21	-17,56

Джерело: розраховано за даними підприємства

Коефіцієнт покриття у 2022-2023 роках був значно нижчий за норматив (>1), що свідчить про недостатність поточних активів для покриття короткострокових зобов'язань. У 2024 році коефіцієнт підвищився до 1,02, що вже відповідає нормативу і свідчить про відновлення платоспроможності підприємства на короткий термін.

Значення коефіцієнта швидкої ліквідності у 2022-2023 роках було критично низьким (0,48 і 0,31), нижче нормативного діапазону 0,6-0,8. Це свідчить про недостатню ліквідність підприємства без врахування запасів. У 2024 році показник зріс до 0,76, що дозволяє оцінювати ліквідність як достатню для покриття короткострокових зобов'язань навіть без реалізації запасів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності – показник, який демонструє наявність грошових коштів та високоліквідних цінних паперів для негайного погашення зобов'язань. У 2022-2023 роках значення було критично низьким (0,07 та 0,05), а у 2024 році зросло до 0,12. Хоча показник ще не досяг оптимального рівня (>0,2), динаміка зростання позитивна.

У 2022-2023 роках підприємство відзначалося від'ємним чистим оборотним капіталом (-905 362 тис. грн. і -727 660 тис. грн. відповідно), що свідчить про високий ризик неплатоспроможності та залежність від зовнішнього фінансування. У 2024 році показник став позитивним (7 120 тис. грн.), що вказує на стабілізацію фінансового стану і можливість самофінансування поточних зобов'язань.

Частка оборотних активів в загальній сумі активів поступово знижувалась з 26,77% у 2022 році до 9,21% у 2024 році. Це свідчить про скорочення частки ліквідних ресурсів у структурі активів, що може бути пов'язано зі значним зменшенням обсягів виробництва та реалізації продукції в умовах воєнного часу.

Отже, у 2024 році ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» продемонструвало значне покращення платоспроможності та ліквідності підприємства після критичних показників 2022-2023 років. Зростання коефіцієнтів покриття та швидкої ліквідності свідчить про ефективну стабілізацію фінансового стану та зменшення ризику неплатоспроможності. Позитивний чистий оборотний капітал підтверджує можливість підприємства забезпечувати покриття короткострокових зобов'язань за рахунок власних ресурсів.

Одночасне зменшення частки оборотних активів у загальній структурі активів свідчить про зростання питомої ваги необоротних активів і потребує подальшого контролю за структурою капіталу для підтримання ліквідності в умовах непередбачуваних ризиків, зокрема, пов'язаних із війною.

Таблиця 2.6 демонструє показники фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за період 2022-2024 років.

Таблиця 2.6

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»
за 2022-2024 роки

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р. +,
Коефіцієнт автономії	0,42	0,54	0,79	0,37
Маневреність робочого капіталу	-0,17	-0,09	8,54	8,71
Коефіцієнт фінансової залежності	2,38	1,87	1,27	-1,11

Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,51	-0,40	0,00	0,51
Співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань	0,72	1,15	3,71	2,99
Коефіцієнт фінансової стабільності	-0,37	-0,47	0,01	0,38

Джерело: розраховано за даними підприємства

Фінансова стійкість підприємства характеризує його здатність утримувати стабільне фінансове становище, ефективно використовувати власний капітал, забезпечувати платоспроможність та мінімізувати ризики неплатоспроможності навіть за умов економічної нестабільності та зовнішніх потрясінь, таких як війна. Для оцінки фінансової стійкості застосовуються ключові коефіцієнти: автономії, маневреності робочого капіталу, фінансової залежності, співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань та фінансової стабільності. Аналіз цих показників дозволяє оцінити структуру капіталу підприємства, його здатність до самофінансування та ризики фінансової залежності від зовнішніх джерел.

За даними таблиці спостерігається позитивна динаміка більшості ключових коефіцієнтів фінансової стійкості.

Коефіцієнт автономії збільшився з 0,42 у 2022 році до 0,79 у 2024 році, що свідчить про підвищення частки власного капіталу у загальній структурі фінансування підприємства. Це свідчить про зменшення залежності від зовнішніх кредиторів і покращення здатності підприємства фінансувати діяльність за рахунок власних ресурсів.

Маневреність робочого капіталу показала різке зростання з негативних значень (-0,17 у 2022 р.) до позитивного 8,54 у 2024 р., що вказує на значне покращення ліквідності та гнучкості у використанні оборотних активів для покриття поточних зобов'язань.

Коефіцієнт фінансової залежності знизився з 2,38 до 1,27, що відображає зменшення частки позикового капіталу і підвищення фінансової незалежності підприємства.

Співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань зросло майже у п'ять разів (з 0,72 до 3,71), що вказує на покращення покриття

короткострокових зобов'язань власним капіталом і зниження ризику неплатоспроможності.

Коефіцієнт фінансової стабільності змінився з негативного значення до практично нульового (0,01 у 2024 р.), що свідчить про стабілізацію фінансового стану підприємства після значних коливань, зумовлених зменшенням доходів у попередні роки та впливом воєнних умов.

Загалом, аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» свідчить про суттєве покращення структури капіталу та зниження фінансових ризиків у 2024 році. Підприємство зміцнило власну ресурсну базу, підвищило маневреність капіталу та зменшило залежність від зовнішніх джерел фінансування, що є особливо важливим в умовах економічної нестабільності та воєнного часу.

Таблиця 2.7 відображає динаміку показників рентабельності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 роки. Рентабельність є ключовим показником ефективності діяльності підприємства, оскільки вона дозволяє оцінити прибутковість продукції, використання активів та власного капіталу. Аналіз рентабельності дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство перетворює витрати на прибуток, а також оцінити загальну економічну ефективність управлінських рішень у контексті зовнішніх факторів, включаючи воєнні умови та економічну нестабільність.

Таблиця 2.7

Показники оцінки рентабельності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 роки

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024р. до 2022 р
Рентабельність продукції, %	34,71	36,50	-4,55	-39,26
Рентабельність господарської діяльності, %	3,11	5,62	-12,87	-15,98
Рентабельність активів, %	2,49	3,01	-2,75	-5,25
Рентабельність власного капіталу, %	5,94	5,63	-3,50	-9,43
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	1,35	1,36	0,95	-0,39
Коефіцієнт окупності активів	0,80	0,54	0,21	-0,59
Коефіцієнт окупності власного капіталу	1,91	1,00	0,27	-1,64

Джерело: розраховано за даними підприємства

За даними таблиці спостерігається різке погіршення всіх основних показників рентабельності у 2024 році порівняно з 2022 роком:

Рентабельність продукції знизилася з 34,71% у 2022 р. до -4,55% у 2024 р., що вказує на збитковість реалізації продукції в поточному періоді. Основною причиною є значне скорочення обсягів реалізації та зростання собівартості продукції на фоні воєнних та економічних труднощів.

Рентабельність господарської діяльності зменшилась з 3,11% до -12,87%, що свідчить про негативну прибутковість операційної діяльності підприємства та потребу у перегляді витратної та збутової політики.

Рентабельність активів знизилася з 2,49% до -2,75%, що вказує на зменшення ефективності використання загальної ресурсної бази підприємства, зокрема необоротних та оборотних активів.

Рентабельність власного капіталу впала з 5,94% до -3,50%, демонструючи, що власні ресурси підприємства не генерують прибуток, що потребує перегляду стратегії фінансування та капіталовкладень.

Коефіцієнт окупності виробничих витрат знизився з 1,35 до 0,95, а коефіцієнт окупності активів – з 0,80 до 0,21, що свідчить про низьку віддачу на вкладені ресурси та виробничі витрати.

Коефіцієнт окупності власного капіталу впав з 1,91 до 0,27, що підтверджує недостатню ефективність використання власних фінансових ресурсів для отримання прибутку.

Загалом, динаміка показників рентабельності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» свідчить про значне погіршення фінансово-економічного стану підприємства у 2024 році, що пов'язано із зменшенням обсягів реалізації, підвищенням собівартості та загальними негативними наслідками воєнного часу. Ці результати вказують на необхідність впровадження заходів щодо оптимізації виробничої діяльності, зниження витрат і підвищення ефективності використання активів та власного капіталу.

Аналіз фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за період 2022-2024 років свідчить про суттєві зміни в діяльності

підприємства під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, включно з негативними наслідками воєнного часу та економічної нестабільності.

За досліджуваний період підприємство зазнало значного скорочення обсягів реалізації продукції: чистий дохід зменшився на 77,7%, що призвело до відповідного падіння валового, операційного та чистого прибутку, які стали збитковими у 2024 році. Таке зниження прибутковості пояснюється, насамперед, зменшенням реалізації, підвищенням собівартості продукції, а також передачею частини функцій збуту на сторонні структури, що відобразилося на різкому скороченні витрат на збут майже до нуля (–99,76%).

Аналіз ліквідності показав поліпшення коефіцієнта покриття та коефіцієнта швидкої ліквідності до нормативного рівня у 2024 році, що свідчить про відновлення можливості погашення короткострокових зобов'язань. Проте частка оборотних активів у загальній сумі активів значно знизилась, що вказує на обмеженість ліквідних ресурсів та необхідність посилення контролю над їх використанням.

Показники фінансової стійкості демонструють позитивну тенденцію: коефіцієнт автономії збільшився до 0,79, а співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань зросло до 3,71. Це свідчить про зміцнення фінансової незалежності підприємства та зменшення залежності від позикових коштів. Разом із тим, показники маневреності власного капіталу та робочого капіталу потребують подальшого контролю для забезпечення гнучкості у фінансовому управлінні.

Рентабельність підприємства за всіма ключовими показниками значно погіршилась у 2024 році. Рентабельність продукції та господарської діяльності стала негативною, що відображає збитковість операційної діяльності та низьку ефективність використання активів і власного капіталу. Коефіцієнти окупності виробничих витрат, активів і власного капіталу показують значне зниження, що підкреслює необхідність оптимізації витрат, раціоналізації виробничих процесів і підвищення ефективності управління ресурсами.

З огляду на викладене, фінансово-економічний стан ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2024 році характеризується збитковістю,

обмеженою ліквідністю оборотних активів та падінням рентабельності. Разом із тим, позитивні зміни у фінансовій стійкості та відновлення коефіцієнтів ліквідності свідчать про наявність потенціалу для стабілізації діяльності. Підприємству рекомендовано зосередити увагу на оптимізації витрат, підвищенні ефективності використання активів, удосконаленні системи збуту та активному управлінні фінансовими потоками для відновлення прибутковості та забезпечення стійкого розвитку в умовах воєнного та економічного тиску.

2.3. Оцінка стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Система управління активами сучасного підприємства – важливий елемент підвищення ефективності діяльності підприємства, оскільки розробка та впровадження раціональних підходів в управлінні активами забезпечують надійну фінансову стійкість, кредитоспроможність, інвестиційну привабливість підприємств. Процес управління активами підприємства складний, оскільки він включає розробку стратегії розвитку підприємства в цілому, включаючи виробничу, фінансову та інвестиційну.

Таблиця 2.8 відображає структуру майна ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за даними балансу за 2022-2024 роки та дозволяє оцінити динаміку та структуру активів підприємства.

Таблиця 2.8

Характеристика майна ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за балансом

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення 2024 р. до 2022 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п. с.
Необоротні активи, в т.ч.:	3108225	73,23	2928858	87,20	3222141	90,79	113916	3,66	17,56
Основні засоби	3049357	71,84	2872812	85,53	3157781	88,97	108424	3,56	17,13
Оборотні активи, в т.ч.:	1136231	26,77	430102	12,80	326951	9,21	-809280	-71,22	-17,56
Запаси	151831	3,58	67071	2,00	60792	1,71	-91039	-59,96	-1,86

Дебіторська заборгованість за товари	649465	15,30	213811	6,37	177609	5,00	-471856	-72,65	-10,30
Інша поточна дебіторська заборгованість	2400	0,06	861	0,03	542	0,02	-1858	-77,42	-0,04
Грошові кошти та їх еквіваленти	142028	3,35	57948	1,73	37950	1,07	-104078	-73,28	-2,28
Інші оборотні активи	8785	0,21	1211	0,04	714	0,02	-8071	-91,87	-0,19
Разом	4244456	100	3358960	100	3549092	100	-695364	-16,38	0,00

Джерело: розраховано за даними підприємства

Аналіз складу майна є ключовим етапом оцінки ефективності управління активами, оскільки відображає співвідношення необоротних та оборотних активів, дає змогу визначити ліквідність, фінансову стійкість, а також потенційні резерви для підвищення ефективності господарської діяльності. За період 2022-2024 рр. спостерігається зростання необоротних активів з 3108225 тис. грн у 2022 році до 3222141 тис. грн у 2024 році, що становить приріст 113916 тис. грн, або 3,66%. Частка необоротних активів у загальному обсязі майна збільшилась з 73,23% до 90,79%. Основна причина – зростання вартості основних засобів на 108424 тис. грн, що відображає модернізацію виробничого обладнання та підтримання технологічної бази підприємства на сучасному рівні.

Вартість нематеріальних активів зменшилась до нуля у 2024 році, що може свідчити про повну амортизацію або списання застарілих програмних продуктів та ліцензій, без впливу на основний виробничий процес, який базується на фізичних основних засобах.

Динаміка та структура необоротних активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках наведена на рис. 2.4.

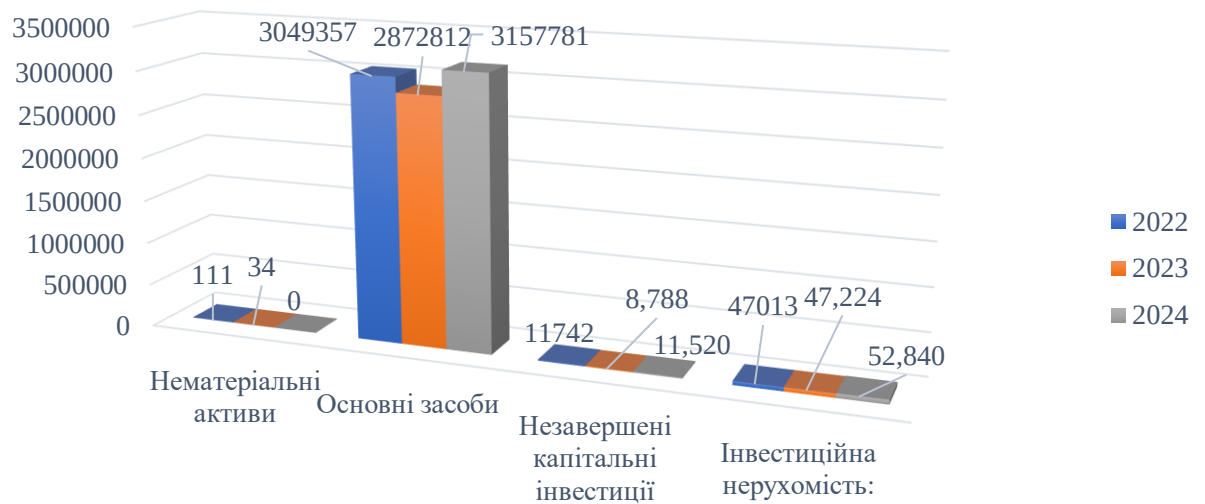

Рис. 2.4. Динаміка та структура необоротних активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Оборотні активи значно скоротилися – з 1136231 тис. грн у 2022 році до 326951 тис. грн у 2024 році, що становить падіння на 71,22%. Динаміка та структура оборотних активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках наведена на рис. 2.5.

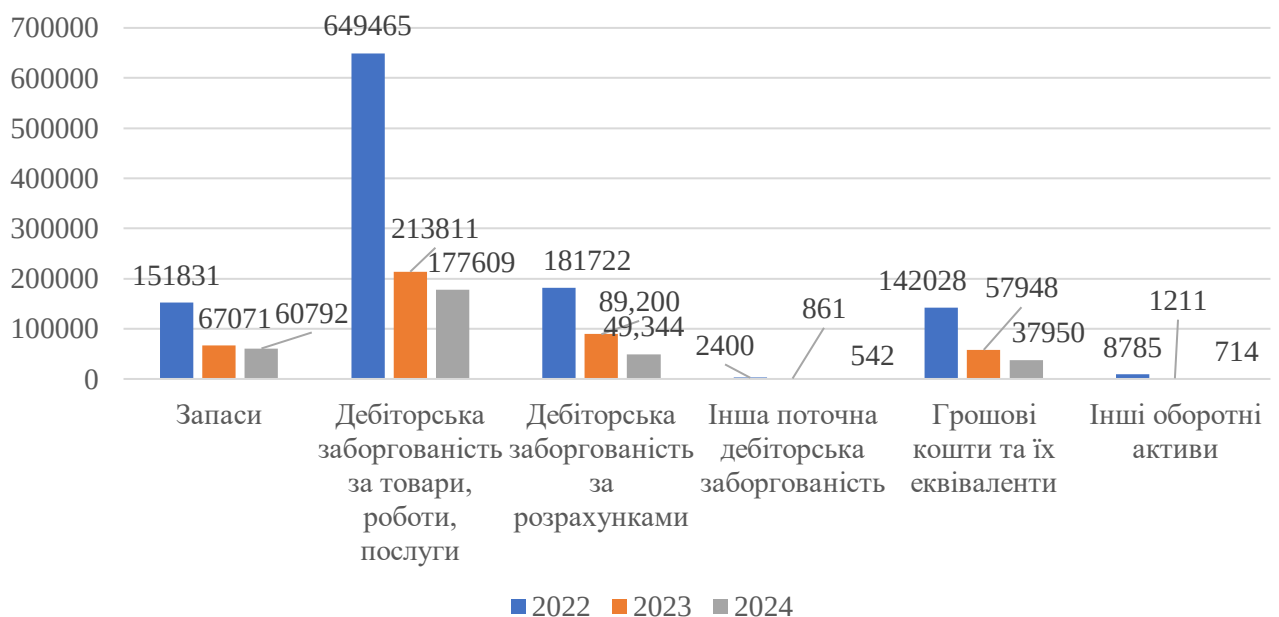

Рис. 2.5. Динаміка та структура оборотних активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Частка оборотних активів у загальному майні знизилась з 26,77% до 9,21%.

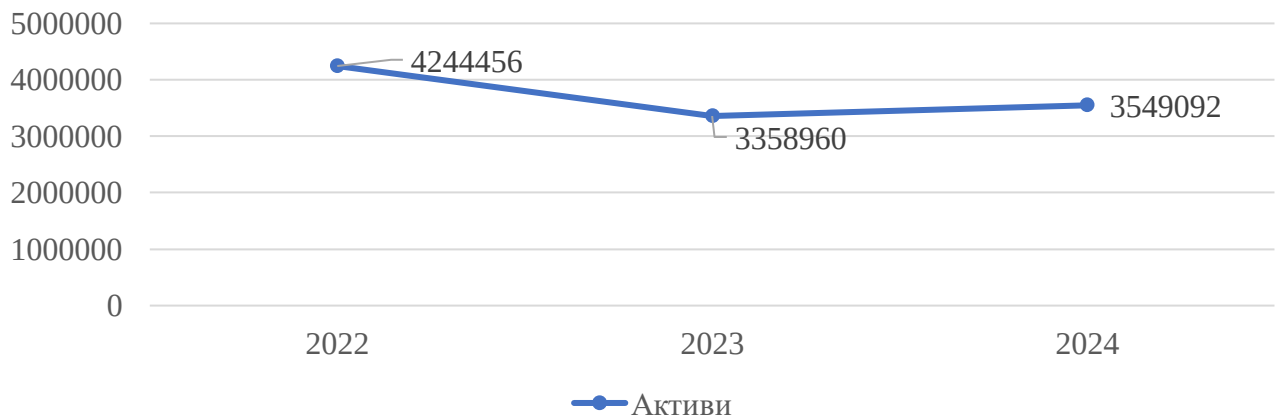

Рис. 2.6. Динаміка зміни вартості активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за балансом у 2022-2024 роках, тис. грн.

Загальний обсяг майна підприємства у 2024 році становить 3 549 092 тис. грн, що на 16,38% менше порівняно з 2022 роком.

Основними факторами такого зменшення є:

суттєве скорочення запасів – на 59,96%, що може свідчити про оптимізацію складських залишків у зв'язку зі зменшенням обсягів реалізації;

значне зменшення дебіторської заборгованості – на 72,65% за товари, роботи, послуги, що може відображати затримку замовлень або впровадження більш жорсткого контролю за розрахунками з контрагентами;

зниження грошових коштів та їх еквівалентів на 73,28%, що, ймовірно, пов'язано з обмеженим грошовим потоком та впливом зовнішніх економічних чинників.

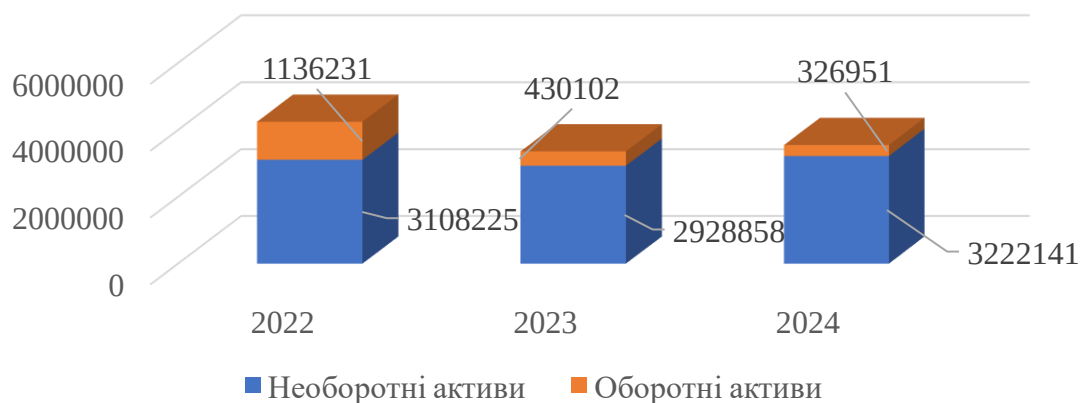

Рис. 2.7. Динаміка та структура активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за балансом у 2022-2024 роках, тис. грн.

олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Спостерігається явна перевага необоротних активів у структурі майна, що свідчить про високий рівень капіталізації підприємства, але одночасно зменшену ліквідність через скорочення оборотних активів. Така структура характерна для виробничих компаній, які інвестують у технологічну базу, проте потребує уваги до управління обіговими коштами та підтримання достатньої ліквідності.

В умовах воєнного конфлікту та економічної нестабільності різке скорочення оборотних активів і грошових коштів можна пояснити як зменшенням обсягів виробництва та реалізації, так і необхідністю оптимізації запасів та дебіторської заборгованості. Водночас стабільне зростання необоротних активів свідчить про прагнення підприємства зберегти виробничі потужності та інвестувати у модернізацію обладнання навіть в умовах кризових явищ.

Таблиця 2.9 відображає структуру джерел формування майна ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за даними балансу за 2022-2024 роки. Аналіз складу власного та залученого капіталу дозволяє оцінити фінансову стійкість підприємства, ефективність використання власних ресурсів та ступінь залежності від зовнішніх джерел фінансування. Оцінка структури джерел формування майна є важливою для визначення потенційних резервів фінансування, оптимізації капітальної структури та розробки стратегій підвищення економічної стійкості.

Таблиця 2.9

Характеристика джерел формування майна ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за балансом

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення 2024 р. до 2022 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п. с.
Власний капітал	1783611	42,02	1798968	53,56	2795994	78,78	1012383	56,76	36,76

Статутний капітал	78099	1,84	78099	2,33	147374	4,15	69275	88,70	2,31
Додатковий капітал	1	0,00	1	0,00	762026	21,47	762025	В 762 тис. раз	21,47
Нерозподілений прибуток	-889329	-20,95	-795500	-23,68	-879210	-24,77	10119	-1,14	-3,82
Довгострокові зобов'язання	419252	9,88	402230	11,97	433267	12,21	14015	3,34	2,33
Поточні зобов'язання	2041593	48,10	1157762	34,47	319831	9,01	-1721762	-84,33	-39,09
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	414379	9,76	30493	0,91	13964	0,39	-400415	-96,63	-9,37
Поточні зобов'язання за розрахунками	34367	0,81	277257	8,25	286320	8,07	251953	733,12	7,26
Інші поточні зобов'язання	154679	3,64	831455	24,75	154	0,00	-154525	-99,90	-3,64
Разом	4244456	100	3358960	100	3549092	100	-695364	-16,38	0,00

Джерело: розраховано за даними підприємства

За період 2022-2024 рр. спостерігається суттєве зростання власного капіталу з 1 783 611 тис. грн у 2022 році до 2 795 994 тис. грн у 2024 році, що становить збільшення на 1 012 383 тис. грн, або на 56,76%. Частка власного капіталу у загальному обсязі майна зросла з 42,02% до 78,78%. Основними чинниками цього зростання стали: збільшення статутного капіталу (88,7% приросту), що відображає підвищення фінансової спроможності та капіталізацію підприємства; формування додаткового капіталу в 762 026 тис. грн, що значно покращило фінансову базу і дозволило зміцнити автономію підприємства.

Незважаючи на позитивні зміни у власному капіталі, нерозподілений збиток залишався від'ємним упродовж всіх років: -889 329 тис. грн у 2022 році та -879 210 тис. грн у 2024 році. Це свідчить про накопичені збитки минулих періодів та необхідність підвищення ефективності операційної діяльності для відновлення прибутковості.

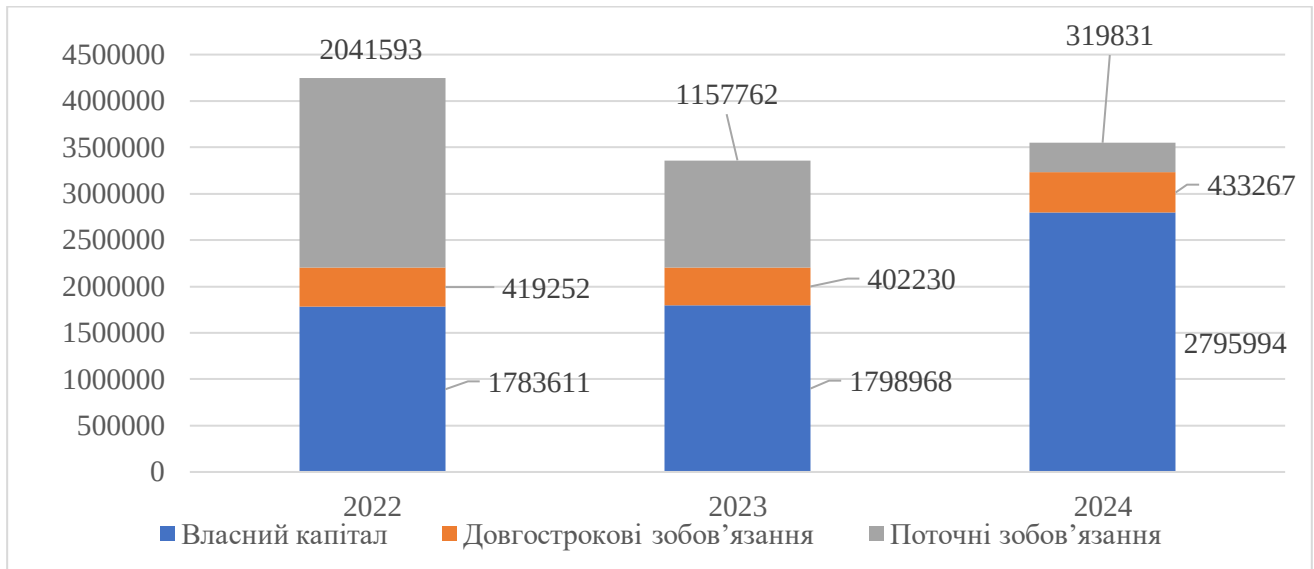

Рис. 2.8. Динаміка та структура джерел формування активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Довгострокові зобов'язання за аналізований період залишались відносно стабільними – близько 12% від загального обсягу майна, що свідчить про контрольовану заборгованість та відсутність значного навантаження з боку довгострокових кредитів. Поточні зобов'язання за три роки значно скоротилися – з 2041593 тис. грн у 2022 році до 319831 тис. грн у 2024 році, що становить зменшення на 1721762 тис. грн, або на 84,33%. Зокрема, кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги скоротилась на 96,63%, що може пояснюватися зменшенням обсягів закупівель сировини та оптимізацією взаємовідносин із контрагентами.

Одним із важливих етапів оцінки стану управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є аналіз узгодженості динаміки активів із фінансовими результатами підприємства. Ефективне управління активами передбачає, що їхнє зростання супроводжується відповідним збільшенням чистого доходу або прибутку, що вказує на результативність вкладених ресурсів.

Тому зіставлення темпів приросту активів із темпами приросту чистого доходу чи прибутку дає можливість зробити висновки щодо:

- продуктивності використання майна;

- ефективності інвестицій у необоротні та оборотні активи;
- відповідності масштабів діяльності фактичному фінансовому результату;
- можливих проблем у структурі або завантаженні активів.

Відповідні розраховані показники наведено у таблиці 2.10. Вони дозволяють виявити, чи забезпечує розширення ресурсної бази підприємства адекватний економічний ефект, чи навпаки – існують диспропорції між вкладеними активами та отриманими доходами.

Таблиця 2.10

Порівняльний аналіз динаміки активів і фінансових результатів ПрАТ
«Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Показники	Рік			Темп приросту, %	
	2022	2023	2024	2024 / 2022	2024 / 2023
Чистий дохід від реалізації продукції	3405001	1801010	759509	-77,69	-57,83
Середньорічна вартість активів підприємства	4152119	3801708	3454026	-16,81	-9,15
Валовий прибуток від реалізації продукції	877306	481556	-36185	-104,12	-107,51
Чистий прибуток	105893	101269	-97747	-192,31	-196,57

Джерело: розраховано за даними підприємства

Порівняння темпів зміни активів та фінансових результатів дає змогу оцінити ефективність використання ресурсів і визначити, наскільки операційна діяльність підприємства відповідає його майновому потенціалу. Відмічається різке падіння обсягів діяльності. Чистий дохід скоротився на 77,69% у 2024 р. порівняно з 2022 р. та на 57,83% у 2024 р. відносно 2023 р. Таке падіння вказує на суттєве звуження ринку збуту, значне зменшення обсягів переробки або експорту, а також негативний вплив макроекономічних факторів, зокрема: руйнування логістики під час війни, зниження купівельної спроможності, посилення конкуренції на зовнішніх ринках олії.

Динаміка активів свідчить про скорочення ресурсної бази значно повільнішими темпами, ніж падіння доходів. Середньорічна вартість активів знизилася лише на 16,81% за період 2022-2024 рр. та на 9,15% за 2023-2024 рр. Це означає, що активи продовжували утримуватися у значних масштабах, хоча

обсяги виробництва та реалізації скоротилися радикально. У підприємства зберігається великий виробничо-матеріальний потенціал, але він недозавантажений.

У 2024 р. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» отримало валовий збиток – 36185 тис. грн. Темпи падіння: –104,1% до 2022 р. та –107,5% до 2023 р. відповідно. Тобто підприємство вже не покриває собівартості виробництва продукції. Це критичний сигнал, що вказує на надмірну собівартість, падіння маржинальності та необхідність глибокої оптимізації операцій.

Підприємство мало прибуток у 2022-2023 роках, але у 2024 р. отримало збиток – 97747 тис. грн. Темпи скорочення: –192,3% до 2022 р. та –196,6% до 2023 р. Таке стрімке погіршення свідчить про накопичення системних операційних і фінансових проблем, а також вплив воєнних факторів: різке подорожчання логістики, перебої з електроенергією, подорожчання сировини, Скорочення експортних можливостей у поєднанні з різким падінням фінансових результатів сформувало суттєву диспропорцію між обсягом активів підприємства та його економічною віддачею. За умов, коли загальна вартість активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 рр. зменшилася лише приблизно на 17%, чистий дохід скоротився майже на 78%, валовий прибуток – більш ніж на 100% (із переходом у збиток), а чистий фінансовий результат – майже на 200%. Така динаміка свідчить про те, що підприємство володіє значним виробничим потенціалом, але його потужності системно недозавантажені, що призводить до втрати ефективності та зниження капіталовіддачі. У результаті фінансові результати не компенсують обсяг залученого капіталу, а наявна структура активів не формує достатнього прибуткового потоку. Зростає ризик подальшого погіршення ліквідності та фінансової стійкості, що може ускладнити забезпечення стабільної операційної діяльності в умовах воєнної економіки та обмежених зовнішніх ринків збуту.

Аналіз темпів зміни активів і фінансових результатів свідчить, що протягом 2022-2024 рр. ПрАТ «Вінницький ОЖК» пережило різке падіння операційної активності та прибутковості. Незважаючи на збереження значного

обсягу активів, підприємство втратило можливість їх ефективного використання: обсяги виробництва та реалізації скоротилися набагато швидше, ніж ресурсна база.

Ліквідність ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» характеризує здатність підприємства своєчасно й у повному обсязі перетворювати свої оборотні активи на грошові кошти з метою погашення поточних зобов'язань – як тих, строк виконання яких уже настав, так і прострочених. Такий підхід дозволяє найбільш повно охопити економічну сутність ліквідності, враховуючи ринкові умови, цінові коливання, ризики знецінення оборотних активів та необхідність підтримання фінансової стійкості в умовах воєнної економіки.

Для проведення якісної оцінки ліквідності активи підприємства прийнято групувати за ступенем їх здатності швидко трансформуватися у грошові кошти:

- А1 – найбільш ліквідні активи: грошові кошти та їх еквіваленти, короткострокові фінансові інвестиції.
- А2 – швидко реалізовані активи: дебіторська заборгованість із високою ймовірністю погашення у короткий строк.
- А3 – повільно реалізовані активи: виробничі запаси, готова продукція, інші оборотні активи, що потребують тривалішого періоду реалізації.
- А4 – важкореалізовані активи: необоротні активи, зокрема основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові інвестиції.

Такий поділ дозволяє комплексно оцінити, наскільки структура активів підприємства забезпечує його фінансову гнучкість та здатність оперативно реагувати на зовнішні виклики, що є критично важливим для підприємств олійножирової галузі в умовах воєнних ризиків та нестабільності ринку.

Таблиця 2.11

Структура активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за категоріями ліквідності у 2022-2024 рр., тис. грн.

Категорія ліквідності	Характеристика	2022 р.	2023 р.	2024 р.
А1 – найбільш ліквідні	Грошові кошти та їх еквіваленти	142028	57948	37950
А2 – швидко реалізовані	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, за розрахунками, інша поточна дебіторська заборгованість	833587	304872	227495

А3 – повільно реалізовувані	Запаси, інші оборотні активи	160616	68282	61406
А4 – важко реалізовувані	Необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи та ін.)	3108225	2928858	3222141
Разом		4244456	3358960	3549092

Джерело: розраховано за даними підприємства

Аналіз структури активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за рівнем ліквідності показує суттєве погіршення здатності підприємства швидко генерувати грошові потоки. Найбільш ліквідні активи (А1) протягом 2022-2024 рр. скоротилися більш ніж утричі – з 142,0 млн грн до 38,0 млн грн. Це свідчить про підвищення ризиків поточної неплатоспроможності, особливо в умовах значної волатильності ринку та воєнних обмежень логістики.

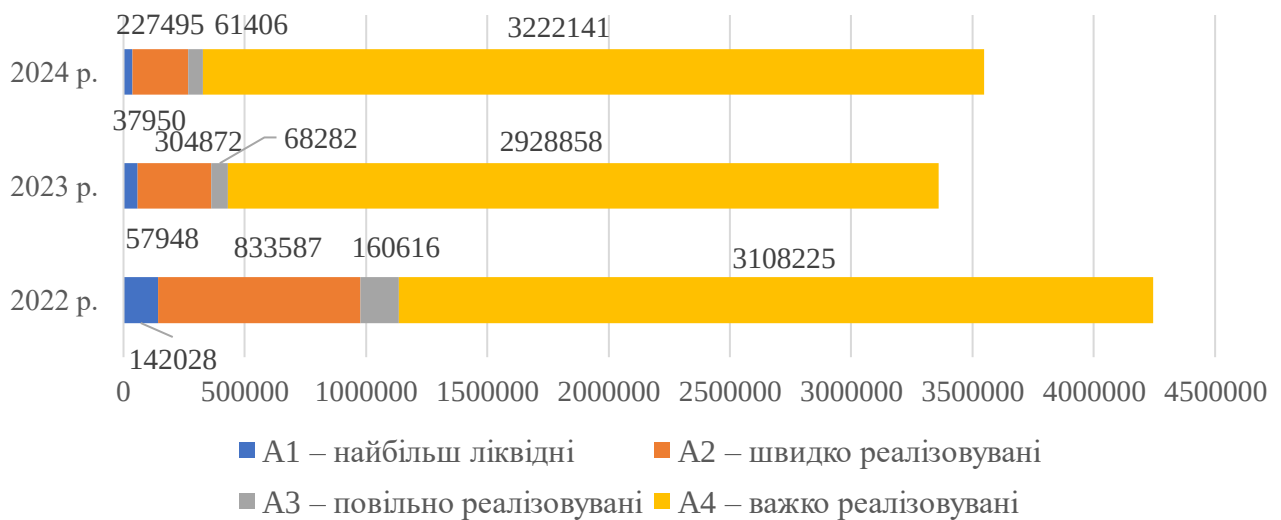

Рис. 2.9. Динаміка та структура активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за категоріями ліквідності у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано за даними фінансової звітності підприємства

Швидко реалізовані активи (А2) також зазнали різкого зниження – на 73%. Це означає падіння обсягів продажів; скорочення клієнтської бази; зменшення дебіторської активності; уповільнення оборотності коштів у розрахунках.

Повільно реалізовані активи (А3) скоротилися майже на 62%, що є наслідком зменшення масштабів діяльності, зниження закупівель та оптимізації запасів у кризових умовах.

При цьому важкореалізовані активи (А4) залишаються домінуючими, становлячи у 2024 р. понад 90% загальних активів. Така структура свідчить про високий рівень капіталомісткості виробництва та недостатню гнучкість активів. Підприємство має значний обсяг матеріально-технічних ресурсів, однак у поточних умовах вони не генерують пропорційних фінансових результатів.

Загалом структура активів характеризується низькою ліквідністю та надмірною концентрацією в необоротних активах, що підвищує фінансові ризики. Компанія потребує зміцнення оборотного капіталу, нарощення ліквідних активів і оптимізації дебіторської політики з метою відновлення стабільності та забезпечення платоспроможності.

Ліквідність балансу ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» визначається ступенем покриття зобов'язань суб'єкта господарювання його активами, термін перетворення яких в кошти відповідає терміну погашення зобов'язань.

Таблиця 2.12

Структура пасивів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за категоріями ліквідності у 2022-2024 рр., тис. грн.

Категорія пасивів	Характеристика	2022 р.	2023 р.	2024 р.
П1 – термінові зобов'язання	Поточні зобов'язання за товари, роботи, послуги, поточні розрахунки, інші поточні зобов'язання	604425	385205	425438
П2 – короткострокові пасиви	Поточні частини довгострокових зобов'язань та інші короткострокові борги	143417	396557	174393
П3 – довгострокові зобов'язання	Довгострокові кредити та зобов'язання	419252	402230	433267
П4 – постійні пасиви	Власний капітал	1783611	1798968	2795994
Разом		4244456	3358960	3549092

Джерело: розраховано за даними підприємства

Групування пасивів балансу підприємства за ступенем терміновості їх оплати відбувається таким чином: термінові зобов'язання (П1); короткострокові пасиви (П2); довгострокові пасиви (П3); постійні пасиви (П4). Аналіз структури пасивів підприємства за 2022-2024 роки свідчить про суттєву зміну співвідношення власного капіталу та залучених зобов'язань. Спостерігається значне збільшення частки власного капіталу – з 42% у 2022 році до майже 79%

у 2024 році, що свідчить про зміцнення фінансової стійкості та зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування. Водночас частка поточних та короткострокових зобов'язань різко скоротилася, що відображає зниження обсягів кредиторської заборгованості та активну роботу з оптимізації зобов'язань. Довгострокові зобов'язання залишаються стабільними, що забезпечує плановість фінансування інвестиційних та виробничих потреб підприємства.

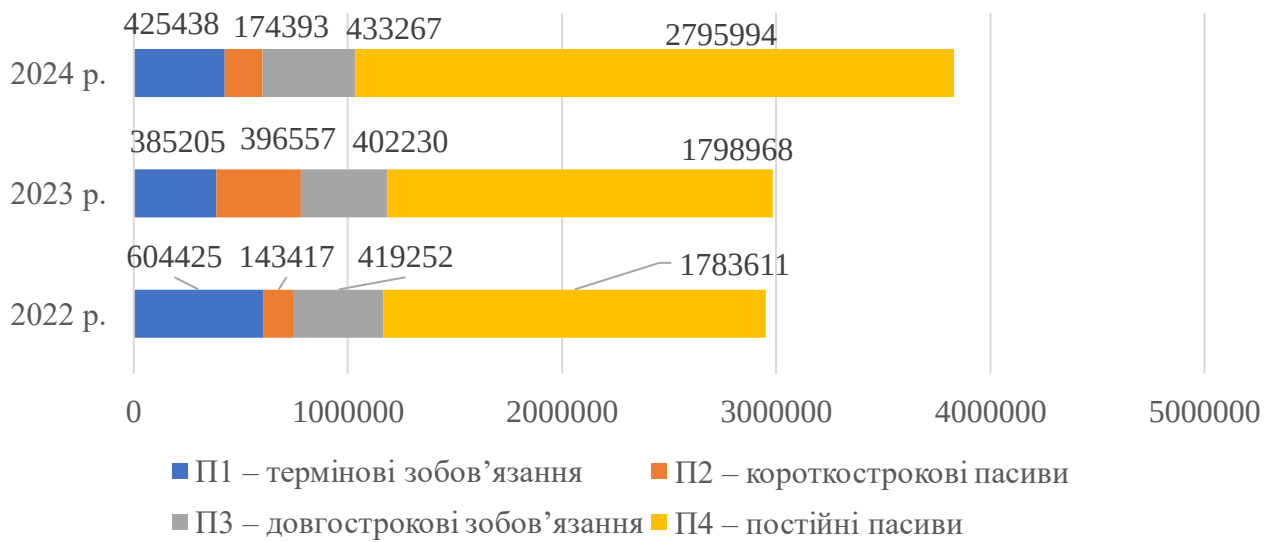

Рис. 2.10. Динаміка та структура пасивів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за категоріями ліквідності у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано за даними фінансової звітності підприємства

У цілому, така структура пасивів створює передумови для підвищення ліквідності, зменшення фінансових ризиків та покращення платоспроможності підприємства, однак потребує подальшого контролю за оборотними зобов'язаннями у разі коливання обсягів реалізації продукції.

Для оцінки ліквідності балансу ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» доцільно зіставити підсумки відповідних груп активів та пасивів. Баланс вважається ліквідним, якщо виконуються наступні умови:

- Найбільш ліквідні активи перевищують термінові зобов'язання ($A1 > P1$);
- Активи, що швидко реалізуються, перевищують короткострокові зобов'язання ($A2 > P2$);

- Активи, що повільно реалізуються, перевищують довгострокові зобов'язання ($A3 > P3$);
- Необоротні активи не перевищують постійні пасиви ($A4 \leq P4$).

Результати порівняння груп активів і пасивів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 роки представлені у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»
за 2022-2024 рр.

Активи	Сума, тис. грн	Порівняння	Пасиви	Сума, тис. грн
2022 рік				
Високоліквідні (A1)	142028	<	Термінові (П1і)	604425
Швидколіквідні (A2)	833587	>	Короткострокові (П2)	143417
Повільноліквідні (A3)	160616	<	Довгострокові (П3)	419252
Важколіквідні (A4)	3108225	>	Постійні (П4)	1783611
2023 рік				
Високоліквідні (A1)	57948	<	Термінові (П1)	385205
Швидколіквідні (A2)	304872	<	Короткострокові (П2)	396557
Повільноліквідні (A3)	68282	<	Довгострокові (П3)	402230
Важколіквідні (A4)	2928858	>	Постійні (П4)	1798968
2024 рік				
Високоліквідні (A1)	37950	<	Термінові (П1)	425438
Швидколіквідні (A2)	227495	>	Короткострокові (П2)	174393
Повільноліквідні (A3)	61406	<	Довгострокові (П3)	433267
Важколіквідні (A4)	3222141	>	Постійні (П4)	2795994

Джерело: власні розрахунки

У 2022 р. баланс частково ліквідний, короткострокові зобов'язання потребують постійного контролю та управління обіговими коштами:

- $A1 < P1$. Найбільш ліквідні активи (грошові кошти) покривають лише частину термінових зобов'язань, що вказує на потребу в додаткових джерелах для погашення короткострокових боргів.

- $A2 > P2$. Швидколіквідні активи (дебіторська заборгованість) перевищують короткострокові пасиви, що забезпечує фінансову гнучкість для покриття частини короткострокових боргів.

- $A3 < P3$. Повільноліквідні активи (запаси) менші за довгострокові зобов'язання, тому ці активи не можуть покривати борги по довгострокових кредитах.

- $A4 > P4$. Важколіквідні активи значно перевищують постійні пасиви, що свідчить про достатню базу основних засобів та власного капіталу для підтримки довгострокової стабільності.

2023 рік характеризується високим ризиком недостатньої ліквідності на короткостроковому рівні. Необхідно посилити управління грошовими потоками та дебіторською заборгованістю.

- $A1 < P1$. Найбільш ліквідні активи значно менші за термінові зобов'язання, що підкреслює ризик нестачі грошових коштів для покриття короткострокових боргів.

- $A2 < P2$. Швидколіквідні активи не покривають короткострокові пасиви, що свідчить про потенційну ліквідну кризу та необхідність фінансової підтримки або мобілізації додаткових ресурсів.

- $A3 < P3$. Повільноліквідні активи менші за довгострокові зобов'язання, як і у попередньому році, що зберігає ризики щодо покриття боргів довгострокового характеру.

- $A4 > P4$. Важколіквідні активи перевищують постійні пасиви, що підтверджує достатній рівень власного капіталу та основних засобів для довгострокової стійкості.

2024 рік показує стабілізацію ліквідності в частині короткострокових зобов'язань ($A2 > P2$), проте найбільш ліквідні та повільноліквідні активи залишаються недостатніми для повного покриття відповідних пасивів. Загалом баланс частково ліквідний, з потребою управління грошовими потоками.

- $A1 < P1$. Найбільш ліквідні активи залишаються меншими за термінові зобов'язання, що зберігає ризик дефіциту грошових коштів для поточних платежів.

- $A2 > P2$. Швидколіквідні активи перевищують короткострокові пасиви, що забезпечує покриття частини боргових зобов'язань і свідчить про певне покращення ліквідної позиції порівняно з 2023 роком.

- $A3 < P3$. Повільноліквідні активи значно менші за довгострокові зобов'язання, тобто ці активи не можуть бути використані для погашення довгострокових боргів.

- $A4 > P4$. Важколіквідні активи продовжують перевищувати постійні пасиви, демонструючи стійкість власного капіталу та наявність достатніх основних засобів для розвитку.

Оцінка ефективності управління активами дозволяє визначити, наскільки продуктивно підприємство використовує свої ресурси для отримання доходу та прибутку. Аналіз включає показники оборотності активів, рентабельності, ліквідності та фінансової стійкості. Такі показники є ключовими для виявлення диспропорцій між майновим потенціалом і фактичними фінансовими результатами, а також для розробки рекомендацій щодо оптимізації структури активів і покращення капіталовіддачі підприємства.

Для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» важливим є оцінювання ефективності використання необоротних і оборотних активів у період 2022-2024 рр., що дозволяє зробити висновки щодо фінансової стійкості, ліквідності та продуктивності управління ресурсами навіть в умовах воєнної економіки та зниження обсягів реалізації продукції.

Аналіз динаміки показників ефективності управління активами свідчить про суттєве погіршення фінансових результатів підприємства у 2022-2024 рр. Незважаючи на скорочення середньорічної вартості активів на 698,1 млн грн, чистий дохід зменшився значно сильніше – на 2,65 млрд грн, що свідчить про різке падіння ділової активності та завантаженості виробничих потужностей.

Показники оборотності демонструють суттєве зниження ефективності використання активів. Оборотність активів скоротилася з 0,82 до 0,22 разів, що означає майже чотириразове зменшення швидкості генерування доходу з кожної гривні капіталу. Оборотність оборотних активів знизилася з 3,77 до 2,01 разів, що свідчить про уповільнення фінансово-господарського циклу. Період обігу дебіторської заборгованості зріс до 85 днів, тобто підприємство все повільніше отримує кошти від покупців, що погіршує ліквідність. Період

обороту запасів зріс удвічі, що вказує на накопичення нереалізованої продукції та зниження швидкості товарного циклу.

Таблиця 2.14

Показники ефективності управління активами ПрАТ «Вінницький
олійножировий комбінат» за 2022-2024 рр.

Показник	Одиниця виміру	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення 2024 р. до 2022 р., +/-
Чистий дохід	тис. грн	3 405 001	1 801 010	759 509	-2 645 492
Середньорічна вартість активів	тис. грн	4 152 119	3 801 708	3 454 026	-698 093
Оборотність активів (Asset Turnover)	разів	0,82	0,47	0,22	-0,60
Оборотність оборотних активів	разів	3,77	2,30	2,01	-1,76
Період обігу дебіторської заборгованості	дні	69,62	43,33	85,35	15,73
Період обігу запасів	дні	16,28	13,59	29,22	12,94
ROA (рентабельність активів)	%	2,49	3,01	-2,75	-5,25
Коефіцієнт поточної ліквідності (CR)	разів	0,56	0,37	1,02	0,47
Коефіцієнт швидкої ліквідності (QR)	разів	0,48	0,31	0,76	0,29
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (AR)	разів	0,07	0,05	0,12	0,05
Коефіцієнт автономії		0,42	0,54	0,79	0,37
Забезпеченість необоротних активів власним капіталом	%	57,41	61,41	86,81	29,40

Джерело: власні розрахунки

Показник ROA з позитивних значень у 2022-2023 рр. перейшов у від'ємний рівень у 2024 р. (-2,75%), що свідчить про недостатність прибутку для покриття вартості активів та про загальну низьку результативність операційної діяльності.

Одночасно спостерігається покращення показників ліквідності. Коефіцієнт поточної ліквідності зріс до 1,02, досягнувши нормативного рівня. Коефіцієнт абсолютної ліквідності хоч і залишається низьким, але подвоївся. Коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився до 0,76, що свідчить про зростання частки легко реалізовуваних активів.

Структура капіталу також змінилася у позитивному напрямі. Коефіцієнт автономії зріс з 0,42 до 0,79, що означає значне посилення фінансової стійкості

та зменшення залежності від позикового капіталу. Забезпеченість необоротних активів власним капіталом підвищилася до 86,81%, що вказує на більш збалансовану структуру активів і джерел їх фінансування.

У підсумку можна стверджувати, що у 2024 р. підприємство суттєво наростило фінансову стійкість завдяки зміцненню власного капіталу, однак операційна ефективність та ділова активність різко знизилися, що проявляється у падінні доходу, уповільненні оборотності активів та формуванні збитковості. Це свідчить про необхідність перегляду моделі управління оборотним капіталом, оптимізації запасів та активізації збутової діяльності.

Проведена оцінка управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» показала, що у 2022-2024 рр. підприємство працювало в умовах значного падіння обсягів виробництва та реалізації продукції, що істотно позначилося на ефективності використання всіх видів активів. Попри зменшення величини активів, темпи скорочення чистого доходу та фінансових результатів виявилися значно вищими, що свідчить про недозавантаженість виробничих потужностей і зниження загальної операційної активності підприємства.

Аналіз оборотності активів засвідчив погіршення ключових показників: сповільнення обороту запасів, зростання строків погашення дебіторської заборгованості та зменшення оборотності активів загалом. Це означає, що підприємство стало менш ефективно перетворювати активи на дохід, а його фінансово-господарський цикл суттєво подовжився. Наявність значних залишків оборотних активів у поєднанні з падінням збуту свідчить про зростання ризиків втрати ліквідності та необхідність оптимізації управління запасами та дебіторською заборгованістю.

Разом із тим спостерігається покращення структури джерел фінансування активів: зростання коефіцієнта автономії та підвищення забезпеченості необоротних активів власним капіталом. Це означає зміцнення фінансової стійкості та зменшення залежності від позикових ресурсів. У 2024 р. підприємство досягло нормативного рівня поточної ліквідності, що свідчить про відносне врівноваження короткострокових активів і зобов'язань. Проте

покращення ліквідності пов'язане не зі зростанням ефективності діяльності, а головним чином зі скороченням боргового навантаження.

Загалом управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у досліджуваний період характеризується зміцненням фінансової стійкості за одночасного різкого падіння операційної ефективності, що створює потенційні ризики збереження підприємством ринкових позицій. Для підвищення результативності діяльності необхідно активізувати збут, оптимізувати структуру оборотних активів, пришвидшити обіг дебіторської заборгованості та підвищити завантаження виробничих потужностей.

Висновки до розділу 2

У ході проведеного комплексного аналізу системи управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» було детально досліджено організаційно-управлінські особливості роботи підприємства, його фінансово-економічний стан та ефективність використання активів у динаміці 2022-2024 рр.

1. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» входить до складу промислової групи «Віойл» (ViOil) – одного з провідних українських виробників та експортерів олійножирової продукції. До структури групи входять Вінницький і Чернівецький олійножирові комбінати, а також розгалужена мережа елеваторів і хлібоприймальних пунктів. Це забезпечує стабільне постачання високоякісної сировини, безперервність виробничого циклу та стійкість логістичних процесів. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» посідає лідируючі позиції в Україні у виробництві та експорті високоолеїнової соняшникової олії, постачаючи свою продукцію більш ніж у 60 країн світу. Такий масштаб діяльності свідчить про високу конкурентоспроможність компанії, довіру міжнародних партнерів та глибоку інтегрованість у глобальні агропромислові ринки.

2. У 2022-2024 рр. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зіткнулося з масштабним падінням доходів, суттєвим зниженням операційної

ефективності та погіршенням ліквідності, що в сукупності свідчить про системні порушення у функціонуванні підприємства. Динаміка чистого доходу демонструє стрімке скорочення обсягів діяльності, що негативно позначилося на формуванні валового та операційного результату, які у 2024 р. перейшли у збитки. Паралельно відбулося значне зменшення оборотних активів, що призвело до зниження швидкості їх обігу, зменшення продуктивності праці та падіння фондівіддачі, тобто ефективність використання ресурсів за аналізований період суттєво погіршилася.

Попри негативні тенденції, у 2024 р. спостерігається певна стабілізація ліквідності та покращення показників фінансової стійкості. Коефіцієнт покриття вперше перевищив норматив, покращились швидка та абсолютна ліквідність, що свідчить про відновлення короткострокової платоспроможності. Одночасно зросла частка власного капіталу у фінансуванні активів, знизилась залежність від позикових ресурсів, а маневреність капіталу суттєво підвищилась. Проте це «покращення» має здебільшого вимушений характер і пояснюється не зростанням доходності чи результативності діяльності, а різким скороченням активів, зобов'язань та масштабу операцій. Підприємство фактично переходить до моделі виживання, коли основні показники демонструють зниження обсягів, ресурсного забезпечення та ефективності. Така тенденція вказує на наявність глибокої структурної кризи, яка не може бути подолана без комплексних управлінських рішень.

3. У 2022-2024 рр. підприємство працювало в умовах значного падіння обсягів виробництва та реалізації продукції, що істотно позначилося на ефективності використання всіх видів активів. Попри зменшення величини активів, темпи скорочення чистого доходу та фінансових результатів виявилися значно вищими, що свідчить про недозавантаженість виробничих потужностей і зниження загальної операційної активності підприємства.

Аналіз оборотності активів засвідчив погіршення ключових показників: сповільнення обороту запасів, зростання строків погашення дебіторської заборгованості та зменшення оборотності активів загалом. Це означає, що підприємство стало менш ефективно перетворювати активи на дохід, а його

фінансово-господарський цикл суттєво подовжився. Наявність значних залишків оборотних активів у поєднанні з падінням збуту свідчить про зростання ризиків втрати ліквідності та необхідність оптимізації управління запасами та дебіторською заборгованістю.

Отже, підприємство потребує перегляду моделі управління активами, оптимізації оборотних ресурсів, підвищення інтенсивності їх використання, а також відновлення операційної прибутковості шляхом модернізації виробничих процесів, диверсифікації продукції та посилення контролю за витратами. Лише за умови реалізації цих заходів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» зможе стабілізувати фінансовий стан та забезпечити відновлення конкурентоспроможності у довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ»

3.1. Напрями удосконалення механізму управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Військові дії та надзвичайна політична нестабільність створюють значні ризики для бізнесу, що безпосередньо впливають на активи підприємств. Під час війни особливо актуальним стає питання збереження ресурсів, забезпечення ліквідності та адаптивності бізнес-процесів. Основні проблеми включають:

- Ризики знищення або втрати матеріальних активів – пошкодження виробничих приміщень, обладнання, запасів сировини.
- Порушення логістичних та постачальницьких ланцюгів, що підвищує оборотність запасів і вимагає гнучкого планування.
- Фінансова нестабільність, девальвація валют, зміна вартості фінансових інструментів, що ускладнює управління фінансовими активами.
- Соціальні та кадрові ризики, які можуть впливати на ефективність використання активів через мобілізацію, втрату персоналу або зменшення продуктивності.

В цих умовах ключовим стає стратегічне управління активами, яке забезпечує баланс між збереженням ресурсів та розвитком бізнесу. Воно передбачає не лише оптимізацію поточних процесів, але й адаптацію до швидко змінюваних умов, наприклад через:

- Диверсифікацію активів: розподіл ресурсів між різними видами діяльності, регіонами та сегментами ринку для зниження ризиків.
- Застосування цифрових технологій: автоматизація обліку та контролю активів, прогнозування потреб і оцінка ризиків в реальному часі.
- Модернізацію фінансових інструментів: використання гнучких інвестиційних та кредитних стратегій, управління ліквідністю та резервами для

забезпечення фінансової стабільності.

- Оптимізацію запасів і дебіторської заборгованості: зменшення циклу обороту активів та підвищення їх ліквідності, що дозволяє підприємству швидше адаптуватися до змін.

Сучасні наукові дослідження виділяють декілька напрямів удосконалення управління активами, які особливо актуальні в умовах військових дій (рис. 3.1):

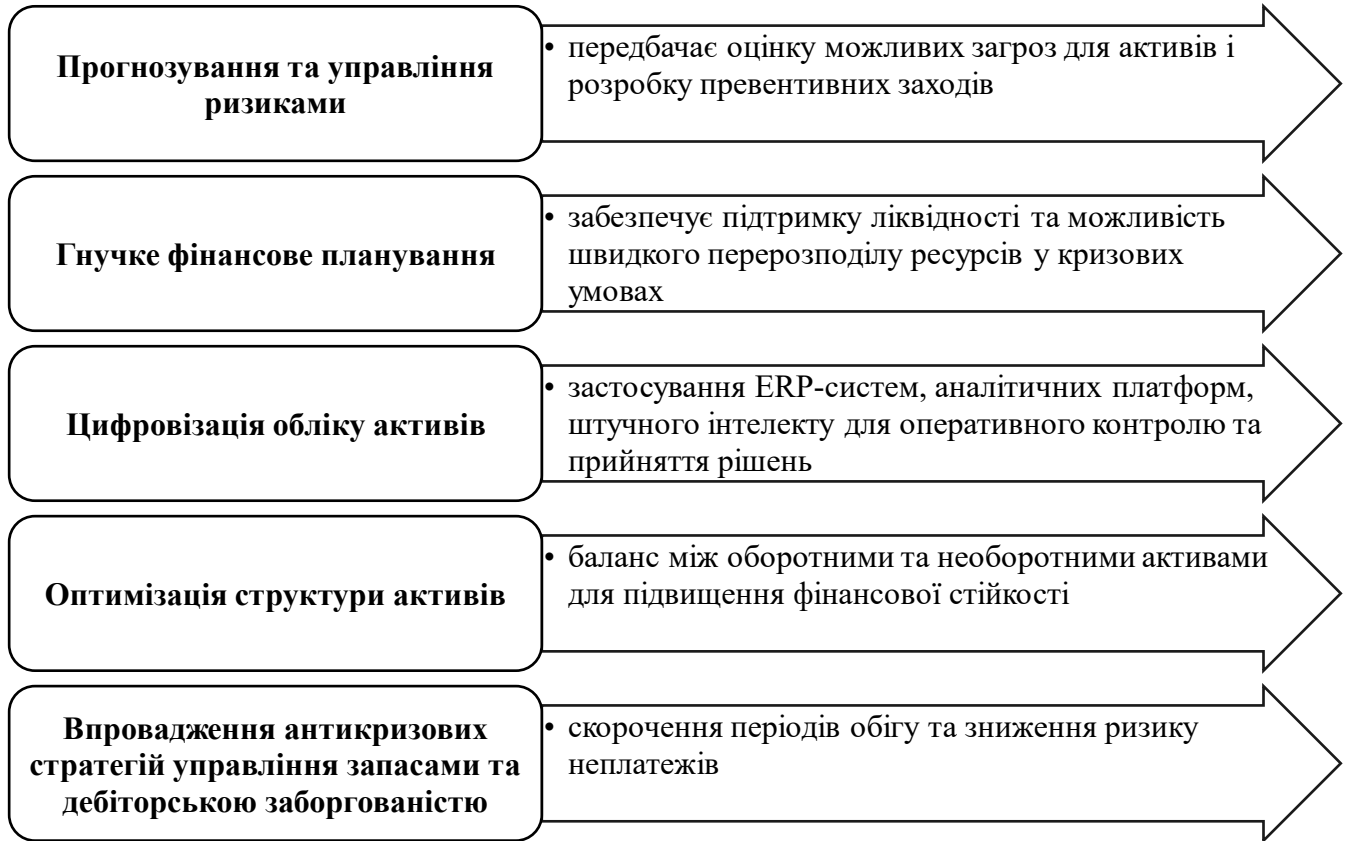

Рис. 3.1. Напрями удосконалення управління активами підприємства

Джерело: узагальнено автором на основі []

Ефективне управління активами є ключовим елементом стратегії фінансової стабільності та розвитку будь-якого промислового підприємства, зокрема ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат». У сучасних умовах економічної нестабільності, високої конкуренції та зростання вимог до фінансової прозорості, підприємства змушені вдосконалювати механізми використання як оборотних, так і необоротних активів, щоб забезпечити максимальну ефективність виробничих і фінансових процесів.

Аналіз фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» за 2022-2024 роки дозволив виявити низку ключових проблем в управлінні активами, що негативно впливають на ефективність діяльності

підприємства. Незважаючи на належне функціонування виробничих потужностей і інтеграцію до промислової групи «Віойл», підприємство стикається з фінансовими, організаційними та технологічними викликами.

Основні проблеми управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» охоплюють фінансові, виробничі та організаційні аспекти діяльності. Найгостріші виклики пов'язані з падінням доходів та прибутковості, низькою ліквідністю, неефективною оборотністю активів і застарілим виробничим обладнанням. Структурні дисбаланси в оборотних та необоротних активах, а також високий рівень фінансової залежності від зовнішніх джерел фінансування, створюють ризики для стабільності та розвитку підприємства.

Таблиця 3.1

Основні проблеми управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» у 2022-2024 роках

№	Проблема	Показники	Наслідки для підприємства
1	Масштабне падіння доходів і прибутковості	Зниження чистого доходу на 77,7%, валовий прибуток від'ємний, чистий прибуток – 203,6 млн грн	Зниження фінансової стійкості, втрати конкурентоспроможності
2	Низька ліквідність та від'ємний оборотний капітал	Коефіцієнт покриття <1 у 2022–2023 рр., чистий оборотний капітал від'ємний	Ризик неплатоспроможності, обмежена платоспроможність
3	Погіршення оборотності активів	Оборотність оборотних активів – 46,7%, фондівдача – 76,4%	Блокування капіталу, неефективне використання ресурсів
4	Низька рентабельність та ефективність виробництва	ROA – 2,75%, продуктивність праці – 78,3%	Неефективне використання ресурсів, зростання собівартості продукції
5	Неоптимальна структура оборотних активів	Частка оборотних активів у загальних активах – 9,21%, тривалість обігу дебіторської заборгованості – 85 днів	Затримки виробництва, блокування обігового капіталу
6	Залежність від позикового фінансування	Коефіцієнт фінансової залежності 2,38 у 2022 р.	Підвищений фінансовий ризик, обмежена гнучкість управління
7	Застаріле обладнання та низька технологічна модернізація	Зростання фондомісткості, падіння фондівдачі	Високі витрати на обслуговування, зниження якості продукції

Джерело: узагальнено автором

Ідентифікація цих проблем є необхідною передумовою для розробки цілеспрямованих заходів щодо оптимізації управління активами, підвищення

ефективності виробництва та зміцнення фінансової стійкості комбінату.

Удосконалення управління активами підприємства передбачає впровадження комплексного підходу, який охоплює декілька ключових напрямів. По-перше, стратегічне планування ресурсів, що дозволяє не лише раціонально розподіляти фінансові та матеріальні ресурси, а й прогнозувати потреби підприємства на коротко- та довгострокову перспективу. Планування активів має бути інтегрованим із загальною фінансовою та виробничою стратегією компанії. Зокрема, це передбачає розробку детальних бюджетів, прогнозування грошових потоків, визначення оптимального рівня оборотних ресурсів, а також оцінку потреб у капітальних інвестиціях. Такий підхід дозволяє знизити ризик простоїв виробництва через нестачу матеріалів або фінансових ресурсів, а також забезпечує більш точне планування виробничих циклів.

Другим важливим напрямом є оптимізація оборотних і необоротних активів. Для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» це передбачає ретельний аналіз структури та ефективності використання всіх активів. Оборотні активи, такі як сировина, матеріали та готова продукція, повинні обертатися з максимальною швидкістю, знижуючи витрати на зберігання та мінімізуючи ризик застарівання продукції. Оптимізація оборотних активів включає в себе управління запасами за допомогою сучасних методів, таких як ABC-аналіз, методи економічного замовлення запасів (EOQ), а також автоматизоване відстеження руху товарно-матеріальних цінностей. Це дозволяє оперативно реагувати на зміни попиту та виробничих потреб, зменшувати втрати та підвищувати оборотність капіталу.

Що стосується необоротних активів, основних засобів та нематеріальних ресурсів, оптимізація включає оцінку ефективності їх використання та визначення необхідності модернізації або заміни застарілого обладнання. Сучасні промислові підприємства, зокрема олійножирові комбінати, потребують високотехнологічного обладнання для забезпечення стабільності виробничих процесів та підвищення якості продукції. Підвищення рентабельності основних засобів можна досягти шляхом інвестицій у новітні

технології, впровадження автоматизованих систем контролю та моніторингу виробництва, що дозволяє зменшити витрати на технічне обслуговування та скоротити час простою обладнання.

Третім напрямом удосконалення є впровадження сучасних систем обліку та контролю за рухом активів. Системи ERP (Enterprise Resource Planning) та інтегровані фінансово-виробничі платформи дозволяють підприємству відслідковувати стан кожного активу в режимі реального часу, контролювати фінансові та матеріальні потоки, аналізувати витрати та оцінювати ефективність використання ресурсів. Такі системи забезпечують прозорість операцій, скорочують людський фактор, зменшують ризик втрат і зловживань, а також сприяють оперативному прийняттю управлінських рішень. На практиці впровадження таких рішень дозволяє значно підвищити ефективність роботи фінансового та виробничого відділів, знизити витрати та підвищити оборотність активів.

Четвертим напрямом є зміцнення фінансової стійкості підприємства через збільшення частки власного капіталу та оптимізацію структури зобов'язань. Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький ОЖК» свідчить про необхідність зменшення залежності від короткострокових кредитів та підвищення маневреності власного капіталу. Для цього підприємству доцільно розробити стратегію збалансованого фінансування, яка включатиме оптимізацію співвідношення власних і позикових коштів, зниження фінансових ризиків та забезпечення стійкого розвитку навіть у умовах коливань ринку. Крім того, важливо впровадити механізми контролю за фінансовими потоками, плануванням капітальних витрат та управлінням ліквідністю, що дозволить своєчасно виконувати зобов'язання та підтримувати фінансову стабільність.

Окремо слід виділити роль кадрового та організаційного факторів у підвищенні ефективності управління активами. Розвиток компетенцій персоналу, впровадження систем мотивації та відповідальності за ефективне використання ресурсів є невід'ємною частиною комплексного підходу. Підприємство повинно створювати культуру раціонального використання активів, де кожен працівник розуміє свою роль у процесі забезпечення

фінансової та операційної ефективності.

Застосування комплексного підходу до управління активами також передбачає регулярний аналіз фінансових та операційних показників, контроль за динамікою оборотності активів, рентабельності основних засобів, ліквідності та структури капіталу. Такий підхід дозволяє вчасно виявляти проблемні зони, коригувати стратегії та приймати обґрунтовані управлінські рішення, що сприяють стабілізації діяльності підприємства та підвищенню його конкурентоспроможності.

Таким чином, комплексне удосконалення механізму управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» включає:

1. Стратегічне планування та прогнозування потреб підприємства у ресурсах;
2. Оптимізацію оборотних та необоротних активів;
3. Зміцнення фінансової стійкості та підвищення ефективності використання власного капіталу;
4. Розвиток кадрового потенціалу та створення культури відповідального використання ресурсів.

Таким чином, управління активами в умовах війни набуває особливої актуальності. Воно має бути динамічним, ризик-орієнтованим та технологічно підкованим, поєднуючи класичні принципи фінансового та операційного менеджменту з сучасними методами прогнозування та цифровізації. Підприємства, які впроваджують ефективний механізм управління активами, здатні не лише зберегти свої ресурси, але й підтримувати конкурентоспроможність та забезпечувати стійкий розвиток навіть у кризових умовах. Реалізація зазначених заходів дозволить підприємству не лише стабілізувати фінансовий стан, а й підвищити операційну ефективність, забезпечити своєчасне виконання зобов'язань, покращити рентабельність виробництва та зміцнити конкурентні позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Такий системний підхід до управління активами є запорукою сталого розвитку ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» та забезпечує довгострокову фінансову стабільність і перспективи розвитку в умовах

сучасного економічного середовища.

3.2. Резерви підвищення ефективності управління активами

Ефективність управління активами є ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості підприємства в умовах глобалізації, високої конкуренції на ринку олійножирової продукції та нестабільності зовнішнього середовища. Навіть за умов функціонування на рівні міжнародних стандартів та використання сучасних технологій, великі промислові підприємства мають значний потенціал для підвищення результативності використання власних активів.

Аналіз балансу та фінансових показників підприємства за 2022-2024 рр. виявляє чітку тенденцію до збільшення необоротних активів при одночасному різкому скороченні оборотних ресурсів. Основні “скорочені” складові – це грошові кошти, дебіторська заборгованість та запаси, тобто ресурси, які можуть бути швидко конвертовані у готівку або використані в операційній діяльності.

1. Різке скорочення оборотних активів:

- Дебіторська заборгованість зменшилась на 72%, запаси – на 60%, грошові кошти – на 73%.
- Така динаміка значно обмежує внутрішню ліквідність та фінансову гнучкість підприємства, створюючи ризик затримок у покритті короткострокових зобов’язань.

2. Концентрація на необоротних активах:

- Основні засоби зросли на 3,5% у абсолютному вираженні та до 89% у структурі балансу.
- Паралельне скорочення оборотних активів дозволяє власникам зосередити увагу на активи, привабливі для інвесторів, і одночасно підвищує ефективність показників ROA та капіталізації у разі продажу контрольного пакета.

3. Фінансові результати та їх вплив на баланс:

- У 2024 р. чистий прибуток став від’ємним (-97,7 млн грн), при цьому

основні засоби не скорочувались, а обігові ресурси обмежувались.

- Така стратегія може свідчити про намір власників зробити баланс менш ліквідним для підвищення привабливості підприємства для зовнішніх інвесторів (Bunge) або для схем виводу коштів.

4. Особливості експортної діяльності:

- Дебіторська заборгованість за кордон може використовуватися для відтермінування платежів, що створює додаткову можливість маневру з коштами через компанії-контрагенти.

В цілому структура балансу та динаміка активів свідчать про те, що підприємство готується до зміни власника або консолідації, концентруючи увагу на необоротних активах та мінімізуючи оборотні ресурси. Це дозволяє:

- підвищити привабливість для потенційного інвестора;
- знизити операційні ризики при передачі контрольного пакета;
- оптимізувати фінансові показники під час процесу придбання.

Одна з найбільших світових агрокомпаній Bunge планує придбати Вінницький олійножировий комбінат. Відповідне повідомлення з'явилося на сайті Антимонопольного комітету України (АМКУ) 2 жовтня 2025 року.

Згідно з документами, АМКУ розглядає заяву від Koninklijke Bunge B.V. (Роттердам, Нідерланди), подану 21 серпня 2025 року. Мова йде про отримання дозволу на придбання компанії Eltorne Limited (Пафос, Кіпр), яка через ТОВ «Актив-ОЖК» володіє 100% акцій ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».

У 2023 році структура власності комбінату змінилася: новим власником стало ТОВ «Актив-ОЖК». Однак у наступні роки підприємство зіткнулося з фінансовими труднощами. 2024 рік: чистий дохід знизився у 2,4 раза – до 759,5 млн грн, зафіксовано чистий збиток 97,7 млн грн (проти 101,3 млн грн прибутку у 2023-му).

І півріччя 2025 року: доходи впали в 1,7 раза – до 275,6 млн грн, збитки сягнули 64,2 млн грн (рік тому за цей період був прибуток 9,9 млн грн).

Для Bunge угода з придбанням ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» може стати важливим кроком для посилення позицій на

українському ринку переробки олійних культур. Україна залишається одним із найбільших світових виробників та експортерів соняшникової олії, і розширення локальних потужностей дозволяє транснаціональним корпораціям забезпечувати контроль над виробничим ланцюгом – від насіння до кінцевого продукту.

Для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» резерви зростання ефективності пов'язуються не лише з модернізацією матеріальної бази, а й зі зміною підходів до управління активами, впровадженням цифрових технологій, оптимізацією процесів та інтеграційними можливостями, що відкриваються у разі входження до структури транснаціональної компанії Bunge.

На основі аналізу виробничих потужностей, структури активів та сучасних тенденцій у світовій олійножировій галузі можна виділити такі ключові резерви підвищення ефективності управління активами.

На основі проведеної діагностики активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» та аналізу їх структури, продуктивності й оборотності, було визначено комплекс ключових резервів, що здатні забезпечити підвищення ефективності використання активів, зменшення їх капіталомісткості та покращення фінансових результатів підприємства. Запропоновані напрями відповідають сучасним практикам управління активами у світових агропромислових корпораціях та можуть бути реалізовані підприємством як самостійно, так і у контексті можливої інтеграції у виробничу екосистему Bunge (рис. 3.2).

Резерви ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»			
Оптимізація структури основних засобів та підвищення віддачі капіталу	Інтеграція виробничих потужностей у глобальну систему планування Bunge	Енергоефективна модернізація активів	Скорочення тривалості операційного циклу та підвищення оборотності оборотних активів

Рис. 3.2. Резерви зростання ефективності управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»

Джерело: власна пропозиція

1. Оптимізація структури основних засобів та підвищення віддачі капіталу. Поглиблений аудит основних засобів із застосуванням методів економічного профілювання (asset profiling) дозволяє виявити обладнання, що функціонує із недостатнім завантаженням, має низький коефіцієнт технічної готовності або є морально застарілим. Також у процесі аналізу встановлюються активи, які не створюють доданої вартості або втрачають технологічну актуальність.

Серед ключових резервів підвищення ефективності використання основних засобів можна виділити такі:

- репрофілювання або заміну малоефективних виробничих ліній;
- продаж або виведення з експлуатації надлишкового майна;
- переведення частини допоміжних активів на аутсорсинг (сервісні та ремонтні служби);
- впровадження ТСО-аналізу (Total Cost of Ownership) під час закупівлі обладнання.

Реалізація зазначених заходів сприятиме зростанню фондівіддачі на 5-12%, зниженню амортизаційного навантаження та підвищенню чистого операційного прибутку.

2. Інтеграція виробничих потужностей у глобальну систему планування Bunge. У разі завершення угоди щодо придбання підприємства корпорацією Bunge відкриваються можливості інтеграції виробничих активів у глобальну систему оптимізації виробництва. Така система базується на принципах багатозаводського планування (multi-plant scheduling), централізованого розподілу сировини та більш збалансованого завантаження виробничих потужностей.

Основні резерви у цьому напрямі пов'язані з:

- підвищенням рівня завантаження виробничих цехів до 90–95%;
- зменшенням простоїв обладнання та втрат часу;
- оптимізацією обсягів незавершеного виробництва;
- передачею частини функцій НДДКР на корпоративний рівень, що

знижує інноваційні витрати підприємства.

Очікуваним результатом інтеграції є приріст обсягів виробництва на 5–10% без збільшення основних засобів, підвищення рентабельності активів (ROA) і зростання маржинальності продукції.

3. Енергоефективна модернізація активів. Попри наявність власної котельні, значна частина енергоспоживання припадає на електродвигуни, механізми переробки та системи транспортування сировини. Проведення енергоаудиту та впровадження енергоефективних технологій дозволяє суттєво зменшити собівартість виробництва та підвищити продуктивність основних засобів.

Основні резерви включають:

- заміну двигунів на високоефективні моделі класу IE3–IE4;
- встановлення частотних перетворювачів;
- використання систем рекуперації тепла (heat recovery);
- запровадження цифрового моніторингу енергоспоживання.

Ефект від реалізації енергомодернізації може становити від 8 до 15% економії енергоресурсів, що безпосередньо знижує виробничу собівартість та сприяє зростанню продуктивності активів.

4. Скорочення тривалості операційного циклу та підвищення оборотності оборотних активів. Для підприємства зі значними запасами сировини та готової продукції важливим фактором підвищення ефективності є прискорення оборотності оборотних активів.

Резерви зосереджені навколо:

- впровадження AI-моделей прогнозування попиту;
- оптимізації запасів за принципами JIT та dynamic safety stock;
- скорочення виробничого циклу завдяки lean-технологіям;
- використання «цифрових двійників» (digital twin) для моделювання та оптимізації завантаження обладнання.

Реалізація зазначених заходів дає можливість підвищити оборотність оборотних активів на 12-18%, скоротити обсяг запасів до 10% та знизити потребу в короткостроковому фінансуванні.

5. Оптимізація структури інфраструктурних активів. Глобальні виробничі компанії все частіше переходять до моделі зменшення капіталоемності, передаючи частину активів зовнішнім операторам. Для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» цей підхід може бути реалізований через:

- аутсорсинг складської логістики;
- оренду транспортних активів замість їх утримання у власності;
- укладання енергетичних сервісних контрактів (ESCO);
- передачу охоронних та ремонтних служб підрядним організаціям.

Очікувані результати включають зменшення частки капіталомістких активів у балансі, підвищення рентабельності активів та збільшення гнучкості фінансової структури підприємства.

Таким чином, визначені резерви дозволяють підвищити ефективність використання як основних, так і оборотних активів підприємства, забезпечуючи покращення показників фондівіддачі, рентабельності активів, їх оборотності та енергетичної ефективності. Особливої актуальності зазначені напрями набувають у контексті потенційної інтеграції до виробничої мережі Bunge, що відкриває додаткові можливості для оптимізації активів на корпоративному та глобальному рівнях.

Запропоновані резерви є комплексними та спрямованими на підвищення віддачі активів, їх продуктивності та оборотності. Вони відповідають стратегічним тенденціям розвитку світових агропереробних компаній та є реалістичними для підприємства рівня ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат». Особливої актуальності резерви набувають у контексті потенційної інтеграції до виробничої екосистеми Bunge, що відкриває нові можливості для оптимізації активів на глобальному рівні.

3.3. Оцінка ефективності запропонованих заходів

До моменту завершення зміни власника ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» підприємству необхідно забезпечувати безперебійне

функціонування виробничих, комерційних та фінансових процесів. У цьому контексті ключовим завданням стає ефективне управління оборотними активами, адже їх обіговість безпосередньо впливає на ліквідність, платоспроможність та здатність компанії своєчасно виконувати зобов'язання перед постачальниками та персоналом.

З аналізу балансу видно, що у 2024 році частка оборотних активів у загальних активах становила лише 9,21%, тоді як дебіторська заборгованість зменшилась на 72%, запаси – на 60%, а грошові кошти – на 73% порівняно з 2022 роком. Така структура обмежує внутрішню ліквідність та збільшує фінансові ризики. У поточних умовах підприємству критично важливо оптимізувати обіг дебіторської заборгованості та запасів, щоб звільнити заморожені ресурси, зменшити потребу у короткостроковому фінансуванні та підвищити ефективність використання капіталу.

Покращення обіговості активів дозволить:

- скоротити період обігу дебіторської заборгованості та запасів;
- підвищити ліквідність і платоспроможність підприємства;
- забезпечити стабільність операційної діяльності у перехідний період зміни власника;
- знизити фінансові ризики та підвищити віддачу на активи (ROA).

Отже, управління оборотними активами стає пріоритетним напрямом підвищення ефективності роботи підприємства до моменту інтеграції у нову корпоративну структуру, зокрема у глобальну систему планування та управління активами майбутнього власника.

Одним із ключових напрямів підвищення ефективності використання активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» є оптимізація оборотності дебіторської заборгованості та запасів. В умовах обмеженої ліквідності та зменшення грошових коштів підприємству критично важливо скоротити час обігу цих активів, оскільки це дозволяє швидше перетворювати ресурси на грошові кошти та забезпечувати безперервність виробничого процесу.

Для скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості доцільно

впровадити наступні заходи:

- Автоматизація контролю за розрахунками з покупцями за допомогою ERP-систем, що дозволяє своєчасно відстежувати прострочення платежів;
- Встановлення чітких умов оплати та стимулів для швидкої сплати (знижки за передплату, бонуси за своєчасну оплату);
- Аналіз кредитоспроможності контрагентів та встановлення граничних сум кредитування для кожного покупця;
- Впровадження електронних систем нагадувань і виставлення рахунків-фактур, що зменшує адміністративні затримки.

Для скорочення періоду обігу запасів пропонується:

- Впровадження моделей управління запасами Just-in-Time (JIT) та dynamic safety stock, що дозволяє зменшити надлишкові запаси без ризику зупинки виробництва;
- Оптимізація виробничого циклу за принципами lean-виробництва для прискорення обігу матеріалів і готової продукції;
- Цифрове моделювання виробничих ліній (digital twin), що дозволяє прогнозувати потребу в матеріалах і планувати запаси максимально ефективно;
- Регулярний моніторинг та аудит складів, що знижує ймовірність затримки чи псування сировини та готової продукції.

Впровадження зазначених заходів дозволяє підприємству суттєво підвищити ефективність використання обігових активів. По-перше, очікується зменшення середнього періоду обігу дебіторської заборгованості та запасів у межах 12–18 %, що сприятиме більш швидкому обороту коштів і зменшенню заморожених ресурсів. По-друге, скорочення тривалості обігу активів звільнить додаткові обігові кошти, які можуть бути спрямовані на покриття поточних зобов'язань або фінансування виробничих потреб. По-третє, ці зміни підвищують ліквідність та гнучкість фінансової структури підприємства, дозволяючи ефективніше реагувати на оперативні потреби. Нарешті, оптимізація оборотності активів забезпечує стабільність операційної діяльності підприємства до моменту можливого переходу власності та інтеграції у глобальну систему компанії Bunge, що відкриває додаткові резерви для

підвищення прибутковості та ефективності.

Розрахуємо ефект від скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості та запасів для ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат».

Для розрахунку ефекту від скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості необхідно визначити, скільки обігових коштів буде звільнено внаслідок прискорення надходження платежів від покупців.

Поточний середній період обігу дебіторської заборгованості становить 85,35 днів. Пропонується скоротити цей показник на 15 %, що зменшує його до 72,55 днів.

Ефект від такого скорочення полягає у тому, що кошти, які раніше залишалися заблокованими в дебіторській заборгованості протягом 85 днів, тепер будуть надходити на рахунки підприємства вже через 72 дні. Це дозволяє звільнити частину оборотних коштів, які можна використати для фінансування виробничих потреб, покриття поточних зобов'язань або збільшення ліквідності.

Звільнені кошти = Дебіторська заборгованість $\times$ $(85,35 - 72,55) / 85,35 = 177609 \times 0,15 = 26\,641$ тис. грн

Фактично скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості прискорює грошовий потік, зменшує потребу у короткостроковому фінансуванні та підвищує фінансову гнучкість підприємства, що особливо важливо до моменту зміни власника або інтеграції у глобальну систему Bunge.

Для розрахунку ефекту від скорочення періоду обігу запасів слід визначити, яка частина оборотних коштів, раніше заблокованих у запасах, буде звільнена для операційних потреб.

Поточний середній період обігу запасів становить 29,22 днів. Пропонується скоротити його на 20 %, що зменшує період до 23,38 днів.

Ефект скорочення полягає у тому, що підприємство зможе швидше використовувати сировину та матеріали, зменшивши обсяг запасів, необхідних для підтримки виробничого процесу. Це звільняє кошти, які раніше були заблоковані у запасах, для покриття поточних зобов'язань або фінансування інших потреб.

Така оптимізація дозволяє:

- зменшити потребу у обігових коштах для закупівлі сировини;
- підвищити оборотність оборотних активів;
- знизити витрати на зберігання та логістику запасів;
- покращити ліквідність і фінансову гнучкість підприємства, що є критично важливим до зміни власника або інтеграції у глобальну систему Bunge.

Наступним кроком можна кількісно розрахувати суму коштів, яка буде звільнена, виходячи з середньорічної вартості запасів.

Звільнені кошти = Запаси $\times$ $(29,22 - 23,38) / 29,22 = 60\,792 \times 20\% = 12\,158$ тис. грн.

Таблиця 3.2

Розрахунок ефекту від скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів

Показник	Поточний період (дні)	Пропоноване скорочення (%)	Новий період (дні)	Звільнені кошти (тис. грн)
Дебіторська заборгованість	85,35	15	72,55	26 641
Запаси	29,22	20	23,38	12 158
Разом	—	—	—	38 799

Джерело: власні розрахунки

Скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості та запасів на 20% дозволяє звільнити 38,80 млн грн, які раніше були «заморожені» в активах. Звільнені кошти можна направити на покриття короткострокових зобов'язань або реінвестувати у виробництво. Це підвищує оборотність активів (Asset Turnover) та рентабельність активів (ROA).

Пропонований ефект від використання звільнених коштів у виробництві можна оцінити як додатковий приріст доходу, приблизно 7% річного доходу.

Таким чином, приріст чистого доходу за рахунок ефективного використання звільнених обігових коштів обчислюється як 7% від суми коштів, які були звільнені шляхом скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів. Тобто:

$$\Delta \text{Дохід (2025)} = 38\,799 \times 0,07 = 2\,716 \text{ тис. грн.}$$

Новий плановий чистий дохід підприємства після впровадження заходів складе:

Чистий дохід плановий (2025) = 759 509 + 2 716 = 762 225 тис. грн.

Отже, ефективне використання звільнених коштів дозволяє підвищити чистий дохід підприємства на 2,72 млн грн, що позитивно впливає на його фінансову стабільність та операційну ефективність.

Приріст чистого прибутку за рахунок ефективного використання звільнених обігових коштів становить приблизно 1 % від їхньої суми. Тобто:

$$\Delta \text{ Прибуток} = 38\,799 \times 0,01 = 388 \text{ тис. грн.}$$

Новий плановий чистий прибуток підприємства після впровадження заходів складе:

$$\text{Чистий прибуток плановий (2025)} = -97\,747 + 388 = -97\,359 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, навіть при збереженні збитковості підприємства, скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів дозволяє помітно зменшити обсяг збитків і підвищити фінансову стійкість.

В таблиці 3.3 розраховані планові показники після скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів.

Таблиця 3.3

Планові показники ефективності управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» після скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів

Показник	Одиниця виміру	2024 р. (факт)	Плановий 2025 р.	Відхилення 2025/2024, +/-
Чистий дохід	тис. грн	759 509	762 225	2 716
Чистий прибуток	тис. грн	-97 747	-97 359	388
Середньорічна вартість активів	тис. грн	3 454 026	3 415 227	-38 799
Оборотність активів (Asset Turnover)	разів	0,22	0,223	0,003
Оборотність оборотних активів	разів	2,01	2,03	0,02
Період обігу дебіторської заборгованості	дні	85,35	72,55	-12,8
Період обігу запасів	дні	29,22	23,38	-5,84
ROA (рентабельність активів)	%	-2,8	-2,8	0,00

Джерело: власні розрахунки

Скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості та запасів дозволяє звільнити 38,8 млн грн, які можна направити на покриття короткострокових зобов'язань або реінвестування у виробництво.

Оборотність оборотних активів зростає з 2,01 до 2,03 разів, що свідчить

про більш ефективне використання обігових ресурсів.

Оборотність всіх активів зберігається на рівні 0,22 разів, однак це пояснюється високою часткою необоротних активів, характерною для підприємства з великими виробничими потужностями.

Скорочення періодів обігу дозволяє зменшити збитки, чистий прибуток покращується з -97,7 млн грн до -97,3 млн грн. Хоча чистий прибуток залишається від'ємним, ефект позитивно впливає на фінансову гнучкість підприємства.

Таким чином, скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів виступає ефективним інструментом підвищення обіговості активів і зміцнення фінансової стійкості підприємства в умовах трансформації власності.

Висновки до розділу 3

У результаті дослідження напрямів удосконалення механізму управління активами ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» та оцінки ефективності запропонованих заходів можна зробити такі висновки:

1. Визначено ключові резерви підвищення ефективності управління активами, серед яких оптимізація структури основних засобів та підвищення їх віддачі, інтеграція виробничих потужностей у глобальну систему планування Bunge, енергоефективна модернізація активів, скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості та запасів, а також оптимізація структури інфраструктурних активів через аутсорсинг.

2. Пріоритетним напрямом для короткострокового покращення було обрано скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів, що дозволяє швидко звільнити обігові кошти, підвищити ліквідність і фінансову гнучкість підприємства.

3. Розрахунки показали реальний економічний ефект від впровадження заходів: скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості на 15% та запасів на 20% дозволяє вивільнити близько 38,8 млн грн, що можна використовувати для покриття короткострокових зобов'язань або

реінвестування у виробництво.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів дозволяє не лише покращити ефективність використання активів, а й забезпечити фінансову гнучкість та конкурентоспроможність ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» на етапі переходу до нового власника та інтеграції в глобальну корпоративну екосистему.

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних основ та дослідження особливостей функціонування та управління активами підприємства надало можливість зробити наступні висновки.

1. Активи підприємства є однією з ключових складових його економічного потенціалу. Вони визначають масштаби діяльності компанії, її виробничі можливості та здатність забезпечувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі. Ефективне управління активами дозволяє не лише підтримувати безперервність операційного процесу, а й забезпечує оптимальне використання наявних ресурсів, мінімізацію витрат, підвищення продуктивності та формування конкурентних переваг. Крім того, правильне розпорядження активами створює базу для збільшення вартості підприємства, залучення інвесторів і стабільного розвитку бізнесу.

2. Механізм управління активами являє собою складну, взаємопов'язану систему, що охоплює сукупність методів, інструментів, принципів та управлінських рішень, доповнених інформаційно-аналітичним забезпеченням. Його мета полягає у формуванні, оцінюванні, ефективному використанні та контролі активів на всіх стадіях їхнього життєвого циклу – від придбання і накопичення до ліквідації або реалізації. Ефективність механізму визначається ступенем інтеграції та координації структурних елементів, наявністю стратегічних орієнтирів, а також відповідністю сучасним стандартам корпоративного управління та кращим світовим практикам.

3. Теоретичний аналіз механізмів управління активами підкреслює необхідність системного підходу до оцінювання ресурсів підприємства та контролю за їх використанням. Для цього критично важливим є створення комплексної аналітичної бази, яка включає фінансові, виробничі, операційні та ринкові показники активів. Такий підхід дозволяє чітко ідентифікувати сильні та слабкі сторони у структурі та русі активів, виявляти наявні диспропорції, оцінювати рівень ризиків та забезпеченість підприємства необхідними ресурсами для забезпечення стабільного функціонування.

4. Нормативно-правове та методичне забезпечення управління активами базується на багаторівневій системі державного регулювання та міжнародних стандартів. На законодавчому рівні визначаються фундаментальні правові основи діяльності підприємств та загальні принципи обліку активів. Нормативний рівень передбачає правила визнання, класифікації та оцінки активів відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Методичний рівень деталізує процедури оцінки, інвентаризації, переоцінки та контролю активів у повсякденній діяльності. Водночас аналіз показав наявність певних проблем у нормативно-правовій сфері, зокрема: невідповідність між національними та міжнародними стандартами, недостатню правову визначеність методик визначення справедливої вартості активів, а також недосконалість процедур переоцінки та оцінки ризиків.

5. ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» входить до складу промислової групи «ViOil», одного з провідних українських виробників та експортерів олійножирової продукції. До групи входять Вінницький і Чернівецький комбінати, а також мережа елеваторів і хлібоприймальних пунктів, що забезпечує стабільне постачання сировини, безперервність виробничого циклу та ефективність логістики. Компанія займає лідируючі позиції у виробництві високоолеїнової соняшникової олії та експортує продукцію більш ніж у 60 країн, що свідчить про її високу конкурентоспроможність та інтегрованість у глобальні агропромислові ринки.

6. У 2022-2024 рр. підприємство зіткнулося з різким падінням доходів, зниженням операційної ефективності та погіршенням ліквідності, що свідчить про системні проблеми у функціонуванні. Чистий дохід і фінансові результати зменшилися настільки, що у 2024 р. підприємство отримало збитки. Одночасно скоротилися оборотні активи, що призвело до падіння швидкості їх обігу, продуктивності праці та ефективності використання ресурсів. Попри деяке покращення показників ліквідності та збільшення частки власного капіталу, ці зміни носять вимушений характер і зумовлені скороченням активів і зобов'язань, а не ростом доходності чи операційної ефективності.

7. Аналіз ефективності використання активів показав недозавантаженість виробничих потужностей та падіння загальної операційної активності. Погіршилися ключові показники оборотності: збільшилися строки погашення дебіторської заборгованості, сповільнився оборот запасів, знизилася оборотність активів. Це вказує на потребу в оптимізації оборотних ресурсів, підвищенні інтенсивності їх використання та відновленні операційної прибутковості через модернізацію виробництва, диверсифікацію продукції та посилення контролю витрат. Для стабілізації фінансового стану та відновлення конкурентоспроможності ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» необхідно переглянути модель управління активами, оптимізувати оборотні ресурси та підвищити ефективність їх використання у виробничому та фінансовому циклі.

8. На основі проведеного аналізу фінансового стану та руху активів ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат» визначено ключові резерви підвищення ефективності управління активами, серед яких оптимізація структури основних засобів та підвищення їх віддачі шляхом модернізації обладнання та впровадження енергоефективних технологій; інтеграція виробничих потужностей у глобальну систему планування Bunge для кращої координації процесів та оптимізації обсягів виробництва; скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості та запасів для звільнення обігових коштів і підвищення оборотності активів; оптимізація структури інфраструктурних активів через аутсорсинг, що зменшує витрати на утримання нерухомості та допоміжних ресурсів; а також енергоефективна модернізація активів, спрямована на зниження операційних витрат і підвищення продуктивності виробництва.

9. Ураховуючи обмежені можливості підприємства та потребу у швидкому відновленні ліквідності, пріоритетним напрямом для короткострокового підвищення ефективності обрано скорочення періодів обігу дебіторської заборгованості та запасів. Реалізація цих заходів дає змогу оперативно звільнити обігові кошти, які раніше були «заморожені» у активах, і використати їх для покриття поточних зобов'язань або реінвестування у

виробництво. Це підвищує фінансову гнучкість, зменшує ризики ліквідності та забезпечує стабільність операційного процесу до моменту передачі контрольного пакета власнику.

10. Розрахунки показали, що скорочення періоду обігу дебіторської заборгованості на 15 % та запасів на 20 % дозволяє вивільнити приблизно 38,8 млн грн. Ці кошти можуть бути використані для покриття короткострокових зобов'язань, фінансування виробничих потреб або реінвестування у модернізацію виробництва. Ефективне використання звільнених коштів сприятиме зростанню чистого доходу, підвищенню рентабельності активів (ROA) та оборотності активів (Asset Turnover), що безпосередньо покращує фінансові результати та стійкість підприємства.

Впровадження комплексних заходів з оптимізації оборотних активів дозволяє не лише поліпшити ефективність використання активів, а й забезпечує фінансову гнучкість підприємства, що критично важливо на етапі переходу до нового власника. Такий підхід сприяє стабілізації операційної діяльності, підтриманню платоспроможності та збереженню конкурентних переваг на внутрішньому та міжнародному ринках..

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабій О. М., Койнак В. В. Генезис теоретичних підходів до управління активами підприємства. Вісник соціально-економічних досліджень. 2023. № 3-4. С. 149-160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsed_2023_3-4_14
2. Бабій О., Койнак В. Сучасні проблеми та перспективи управління активами підприємств. Економіка та суспільство. 2024. №59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-27>
3. Баланюк І.Ф. Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності: монографія. Івано-Франківськ : Друкарня Фоліант, 2014. 292 с.
4. Бігдан І. А., Лачкова Л. І., Лачкова В. М., Жилякова О. В. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посіб. Х. : ХДУХТ, 2017. 197 с.
5. Бланк І. А. Фінансовий менеджмент : навч. курс. К. : Ельга, Ніка-Центр, 2005. 656 с.
6. Бочуля Т.В. Облікова складова інформаційного потенціалу підприємства. Бюл. Міжнар. Нобелів. екон. форуму. 2013. № 1(6). С. 35-42.
7. Будько О. В., Кукса Ю. А., Чехута М. П. Система управління активами як інструмент впливу на зростання вартості компанії. Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету. 2024. № 1. С. 70-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evddtu_2024_1_12
8. Бурдонос Л.І., Виноградня В.М. Управління активами підприємства в сучасних умовах. Scientific Collection «InterConf». 2023. №160. С. 37-43.
9. Вареник В. М., Євтушенко Я. С. Діагностичний аналіз ефективності управління активами підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2018. Вип. 1. С. 117-122.
10. Василішин С.І. Обліково-аналітичне забезпечення управління активами в системі економічної безпеки підприємств. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Випуск 26, частина 1. 2019. С. 34-39
11. Волощук Л.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління

інноваційним розвитком підприємства. Пр. Одес. політехн. ун-ту. 2011. Вип. 2(36). С. 329-334.

12. Гвоздей Н.І. Управління активами підприємства. Наукові інновації та передові технології. 2023. № 12(26).
<https://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/view/6719>

13. Геєнко М., Омеляненко Д. Методичні підходи до аналізу формування та ефективного використання активів у рамках невизначеності та ризику Bulletin of Sumy National Agrarian University. 2023. №2 (94). С. 19-24. URL: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2023.2.4>

14. Головка О.Г., Омеляненко Д.О. Принципи управління активами підприємства в контексті забезпечення його фінансової стабільності. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва: Матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції. 2020. 424 с.

15. Дема Д. І., Дорохова Л. М., Веленчук О. М. Фінансовий менеджмент : підруч. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. 320 с.

16. ДСТУ ISO 55000:2019 Управління активами. Загальний огляд, принципи та термінологія. [Чинний від 2020-01-01]. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=87897

17. Зайцева С. Г. Чисті активи як інструмент регулювання діяльності підприємств України. Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Економіка. 2010. Вип. 14. С. 148-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2010_14_18

18. Заячківська О.В., Семещук Я.С. Удосконалення механізмів управління активами як чинник сталого розвитку підприємства. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. 2021. № 2(94). С. 46-52. URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/article/view/ve220215/981>

19. Камінська І. М., Дорош В. Ю., Ковальчук А. Ю. Активи підприємства: морфологічний аналіз категорії, склад та класифікація. Економічний форум. 2019. № 3. С. 136-143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2019_3_22

20. Каціман С.О., Шаманська О. . Вдосконалення системи управління активами підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. №

20. С. 357–361. URL: <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/71.pdf>

21. Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. Фінансовий менеджмент : підруч. Тернопіль : Вид-во «Економічна думка», 2018. 478 с.

22. Кнейслер О.В. та ін. Фінансовий менеджмент: підруч. / за ред. О. В. Кнейслер. Тернопіль : Вид-во «Економічна думка», 2018. 478 с.

23. Ковальчук Н. О. Узагальнення та систематизація наукових підходів до визначення поняття «активи». Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Вип. 3. С. 34-40. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2011/v3/NV2011-V3_5.pdf

24. Ковальчук Н.О. Фінансовий механізм управління активами підприємств. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2012. № 4. С. 190–197. URL: http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2012/v4/NV-2012-v4_31.pdf

25. Ковальчук Н.О., Федішин М.П., Жаворонок А.В. Теоретичні аспекти аналізу складу, структури активів та джерел їх фінансування. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 23. С. 64–69. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/14.pdf

26. Колодізєв О.М., Азізова К.М. Управління оборотними активами підприємств: сучасні підходи. Економіка та суспільство. 2021. № 23. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/310/297>

27. Кремень О. І., Мосійчук Р. Л., Кремень В. М. Комплексний аналіз ефективності управління активами підприємства. Бізнесінформ, 2020. № 8. С. 202-210.

28. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент : підруч. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.

29. Лисевич С. Г. Оцінка стану активів підприємства та управління ними. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/6.2/206.pdf>

30. Лотюк М. В. Управління активами підприємства. Економічні студії. 2017. № 1(14). С. 62–66. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewById/709335.pdf>

31. Лютик Т. В. Функція бажаності Харрінгтона як інструмент

інтегральної оцінки інноваційної та науково-технологічної складових економічного потенціалу. Історія науки і біографістика. 2016. № 4. URL: <http://inb.dnsgb.com.ua/2016-4/09.pdf>.

32. Момот Т. В., Безугла В. О., Тараруєв Ю. О., Кадничанський М. В., Чалий І. Г. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. К. : Цент учбової літератури, 2011. 712 с.

33. Мордань Є.Ю., Сумченко А.О. Методичний підхід до побудови системи управління оборотними активами підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2019. № 4. С. 24–34.

34. Нагорний Є. О. Система управління активами як релевантний чинник ефективного розвитку підприємства. Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент». 2014. Вип. 11. С. 223-232.

35. Нікольчук Ю., Урбан А. Активи підприємства: теоретичне визначення та економічна сутність. Scientific journal «Modeling the development of the economic systems». URL: DOI:10.31891/mdes/2023-10-44

36. Нікольчук Ю.М., Драч А.В. Фінансовий механізм управління активами підприємства. Трансформаційна економіка. № 2 (07). 2024.С. 63-70. <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-7-11>

37. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту на сільськогосподарських підприємствах : монографія / Т.Г. Камінська та ін.; за ред. Т.Г. Камінської. Київ : ЦП «Компринт», 2013. 338 с.

38. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник. 7-ме вид., перероб. і допов. Київ : Алерта, 2016. 1040 с.

39. Олійник Л.В. Управління активами підприємства на основі конвергенції з господарсько-економічною системою. Вісник Хмельницького національного університету. 2013. №6. С. 264–270.

40. Олійник Т. О., Мірошніченко О. В. Основні напрями підвищення ефективності управління активами. Інвестиції практика та досвід. Серія «Економічна наука». 2014. № 21. С. 73–77.

41. Омеляненко Д. Сучасні концепції управління активами агропідприємств України. Bulletin of Sumy National Agrarian University. 2025.

№2 (102). С. 31-36. URL: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2025.2.5>

42. Паянок Т.М., Савченко А.М., Морозюк А.М. Загальна оцінка фінансового стану підприємства: теоретичні та практичні підходи. Економіка та держава. 2020. № 12. С. 88–94.

43. Петруня Н. В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. Економічні інновації. 2010. Вип. 41. С. 186-194. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/konceptualnipidhodi-do-viznachennya-sutnosti-aktiviv-pidpriemstv.html> (дата звернення: 17.12.2022).

44. Петруня Н.В. Концептуальні підходи до визначення сутності активів підприємств. Економічні інновації. 2010. № 41. С. 186–194. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/konceptualni-pidhodi-do-viznachennya-sutnosti-aktiviv-pidpriemstv.html>

45. Пігуль Н., Бондаренко Є., Кириченко А. Методичні засади оцінки ефективності управління активами підприємства. Економіка та суспільство. 2021. №33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-20>

46. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30 листопада 1999 р., зі змінами та доповненнями. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 03.07.2019).

47. Поддєрьогін А. М., Бабяк Н. Д., Білик М. Д. та ін. Фінансовий менеджмент : підруч. К. : КНЕУ, 2017. 534 с.

48. Причепя І. В. Теоретичні засади управління активами підприємства. Економічний простір. 2018. № 60. С. 249-257.

49. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

50. Пюро Б.І., Шірінян Л. В. Стратегія управління активами підприємства. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018. Т. 29(68), № 6. С. 78–82.

URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_6/19.pdf

51. Роганова Г.О., Кравченко І.В. Прогнозування забезпеченості оборотним капіталом підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7670>

52. Родченко В. Б., Рекурн Г. П. Управління активами на об'єктах критичної інфраструктури регіонів в умовах традиційних та інноваційних загроз. Ефективна економіка. 2025. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2025_6_17

53. Семакіна Д.Е., Фесенко В.В. Удосконалення методу аналізу ефективності управління активами підприємства. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 32 (71). № 5. 2021. С. 38-42. DOI: <https://doi.org/10.32838/2523-4803/71-5-8>

54. Сисоєнко І. А., Карлюка Д. О., Гузік С. І. Фінансовий стан підприємства як основа розробки фінансової стратегії підприємства. Інфраструктура ринку. 2021. Вип. 59. С. 116-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2021_59_23

55. Скаско О. І., Майор О. В., Тимчишин-Чемерис Ю. В., Нашкерська М. М., Виклюк М. М., Килин О. В., Атаманчук З. А., Свелеба Н. А. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2018.

56. Смирна О. В., Бай С. П. Діагностика фінансового стану підприємства: сутність та значення. Grail of Science. 2024. № 35. С. 45-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/grsc_2024_35_9

57. Сорока Й. Й. Зарубіжний досвід оцінювання фінансового стану підприємств в сучасних умовах господарювання. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. 2015. Вип. 2. С. 363-367. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_2_63.

58. Сподіна А.О., Тарасенко І.О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». № 12 (131). 2022. С. 24-33.

59. Стецюк П.А. Методичний інструментарій оцінки ефективності оборотних активів підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2018. № 3. С.

3–19.

60. Сусіденко Ю.В. Регулювання обліково-контрольного забезпечення необоротними активами підприємства. Східна Європа: Економіка, Бізнес та Управління. Випуск 5(10). 2017. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/1646/1/Susidenko.pdf>

61. Тимощенко Ю. Активи підприємства як об'єкт облікової та управлінської систем. Науковий вісник [Одеського національного економічного університету]. 2017. № 3. С. 144-159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2017_3_14

62. Ткаченко Є. Ю., Фатюха В. В., Яришко О. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. Інфраструктура ринку. 2021. Випуск 56. С. 129–134.

63. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С.В. Особливості аналізу фінансових результатів і рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва. Економічний форум. 2019. № 2. С. 99–105.

64. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз. Київ : Видавництво Європейського університету, 2005. 253 с.

65. Халатур С. М., Ільченко О. О., Запара Ю. С. Фінансовий інжиніринг управління активами аграрних підприємств як запорука забезпечення продовольчої безпеки України. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 17. С. 54-58. <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4541>

66. Чемчикаленко Р. А., Майорода О. Є., Люткіна А. В. Оцінка ефективності управління активами та пасивами підприємства. Економіка і суспільство. Серія «Гроші, фінанси і кредит». 2017. Вип. № 11. С. 485–489.

67. Чепка В., Свідерська І., Гавриленко Ю. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 19-20. С. 96-102.

68. Швець Ю. О. Управління оборотними активами підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 13. С. 127-130. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_13_30

69. Шеверя Я.В., Йолтуховська О.Ю., Ганусич В.О. Бізнес-ризик в системі управління активами: аналіз, оцінка і прийняття рішень. Науковий вісник Ужгородського університету. 2023. №2 (62). С. 151-157.

70. Шеверя Я.В., Йолтуховська О.Ю., Ганусич В.О. Бізнес-ризик в системі управління активами: аналіз, оцінка і прийняття рішень. Науковий вісник Ужгородського університету. 2023. №2 (62). С. 151-157.

71. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент : підруч. Київ. нац. ун-тім. Т. Шевченка. К. : Знання, 2013. 375 с.

72. Шматковська Т., Демедюк Л., Ворона О. Деякі аспекти проблематики управління оборотними активами на підприємстві. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2016. № 3. С. 174-184

73. Янковська В. А. Управління активами та пасивами підприємства. Фінанси, банки, інвестиції. 2019. № 6. С. 111-114.

74. Яременко Л. М., Макаруч І. М., Л. І. Бурдонос, Біденко В. І. Аналіз та управління активами сучасного підприємства. Агросвіт. 2025. № 4. С. 139-145.

75. Ярошевич Я. С. Забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств в умовах воєнного стану. Формування ринкових відносин в Україні. 2023. № 7-8. С. 111-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2023_7-8_17

76. Avanesova N., Chuprin Y. Enterprise economic security: essential characteristics of the concept. Innovative technologies and scientific solutions for industries. Kharkiv, 2017. № 1(1). P. 98–102.

77. Tytenko L. Economic security as an element of strategic management system: accounting and analytical aspect. Baltic Journal of Economic Studies. 2018. № 3. Vol. 4. С. 309–318.

ДОДАТКИ

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	КОДИ
			Дата 01.01.2023
			00373758
			UA050200001006 3857
Територія	Вінницька обл.	за КАТОТТГ	
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво олії та тваринних жирів	за КВЕД	10.41

Середня кількість працівників: 673

Адреса, телефон: 21034 м. Вінниця, Немирівське шосе, 26, (0432) 27-46-26

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	242	111
первісна вартість	1001	410	410
накопичена амортизація	1002	(168)	(299)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	12 938	11 742
Основні засоби	1010	3 322 890	3 049 357
первісна вартість	1011	4 181 520	4 237 598
знос	1012	(858 630)	(1 188 241)
Інвестиційна нерухомість	1015	51 846	47 013
первісна вартість	1016	51 846	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	3 387 918	3 108 225
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	336581	151831
Виробничі запаси	1101	199 954	84 091
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	124 241	62 662
Товари	1104	12 386	5 078
Поточні біологічні активи	1110	0	0

Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	29613	649465
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	142285	69100
з бюджетом	1135	44544	112622
у тому числі з податку на прибуток	1136	9 530	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	77905	2400
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	30266	142028
Готівка	1166	11	6
Рахунки в банках	1167	30 255	142 022
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	10670	8785
Усього за розділом II	1195	671 864	1 136 231
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	94	0
Баланс	1300	4 059 876	4 244 456

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	78 099	78 099
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 726 476	2 589 113
Додатковий капітал	1410	1	1
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	432	5 727
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-992 218	-889 329
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	1 812 790	1 783 611
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	464 807	418 188
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 143	1 064
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0

Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	465 950	419 252
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	725 263	1 001 986
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	67	79
товари, роботи, послуги	1615	147 726	414 379
розрахунками з бюджетом	1620	1 798	25 101
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	22 154
розрахунками зі страхування	1625	1 298	1 918
розрахунками з оплати праці	1630	5 201	7 348
одержаними авансами	1635	497 626	422 427
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	10 318	13 676
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	391 839	154 679
Усього за розділом III	1695	1 781 136	2 041 593
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	4 059 876	4 244 456

Керівник

Ярослав БЕЛІНСЬКИЙ

Головний бухгалтер

Ірина ЗОРЯ

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Вінницький
олійножировий комбінат"Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2023
00373758

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)

за 2022 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3405001	1859223
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2527695)	(1901664)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	877 306	0
збиток	2095	(0)	(42 441)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	308 716	135 984
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(47 264)	(38 063)
Витрати на збут	2150	(283 071)	(48 323)
Інші операційні витрати	2180	(358 134)	(149 935)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	497 553	0
збиток	2195	(0)	(142 778)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	11 800	11 026
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(388 307)	(44 499)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	121 046	0
збиток	2295	(0)	(176 251)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-15 153	16 121
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0

Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	105 893	0
збиток	2355	(0)	(160 130)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-165 163	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-165 163	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(30 091)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-135 072	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-29 179	-160 130

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 796 978	1 526 799
Витрати на оплату праці	2505	128 620	97 546
Відрахування на соціальні заходи	2510	27 926	21 392
Амортизація	2515	166 720	159 469
Інші операційні витрати	2520	610 311	210 961
Разом	2550	2 730 555	2 016 167

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	312 394 000	312 394 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,338970	-0,512590
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Керівник

Ярослав БЕЛІНСЬКИЙ

Головний бухгалтер

Ірина ЗОРЯ

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	КОДИ
			Дата 01.01.2024
			00373758
			UA050200001006 3857
Територія	Вінницька обл.	за КАТОТТГ	230
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	10.41
Вид економічної діяльності	Виробництво олії та тваринних жирів	за КВЕД	

Середня кількість працівників: 703
Адреса, телефон: 21034 м. Вінниця, Немирівське шосе, 26, (0432) 27-46-26
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2023 р.
Форма №1

Код за ДКУД			1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	111	34
первісна вартість	1001	410	410
накопичена амортизація	1002	(299)	(376)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	11 742	8 788
Основні засоби	1010	3 049 357	2 872 812
первісна вартість	1011	4 237 598	4 306 578
знос	1012	(1 188 241)	(1 433 766)
Інвестиційна нерухомість	1015	47 013	47 224
первісна вартість	1016	47 013	47 224
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:		0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	2	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	3 108 225	2 928 858
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	151831	67 071
Виробничі запаси	1101	84 091	66 696
Незавершене виробництво	1102	0	
Готова продукція	1103	62 662	300
Товари	1104	5 078	75
Поточні біологічні активи	1110	0	
Депозити перестрахування	1115	0	
Векселі одержані	1120	0	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи,	1125	649465	213 811

послуги			
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	69100	33 196
з бюджетом	1135	112622	56 004
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2400	861
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	142028	57 948
Готівка	1166	6	16
Рахунки в банках	1167	142 022	57 932
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	8785	1 211
Усього за розділом II	1195	1 136 231	430 102
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	4 244 456	3 358 960

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	78 099	78 099
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	2 589 113	2 505 578
Додатковий капітал	1410	1	1
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	5 727	10 790
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-889 329	-795 500
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	1 783 611	1 798 968
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	418 188	388 584
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 064	1 115
Довгострокові забезпечення	1520	0	12 531
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	419 252	402 230

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 001 986	
Векселі видані	1605	0	
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	79	108
товари, роботи, послуги	1615	414 379	30 493
розрахунками з бюджетом	1620	25 101	4 852
у тому числі з податку на прибуток	1621	22 154	1 140
розрахунками зі страхування	1625	1 918	2 274
розрахунками з оплати праці	1630	7 348	8 750
одержаними авансами	1635	422 427	261 381
розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	13 676	18 449
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	154 679	831 455
Усього за розділом III	1695	2 041 593	1 157 762
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	4 244 456	3 358 960

Керівник

Ярослав БЕЛІНСЬКИЙ

Головний бухгалтер

Ірина ЗОРЯ

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Вінницький
олійножировий комбінат"Дата
за ЄДРПОУКОДИ
01.01.2024
00373758Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 801 010	3405001
Чисті зароблені страхові премії	2010		0
Премії підписані, валова сума	2011		0
Премії, передані у перестраховування	2012		(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 319 454	(2527695)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		(0)
Валовий: прибуток	2090	481 556	877 306
збиток	2095		(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0
Інші операційні доходи	2120	184 252	308 716
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0
Адміністративні витрати	2130	(68 864)	(47 264)
Витрати на збут	2150	(190 184)	(283 071)
Інші операційні витрати	2180	(160 413)	(358 134)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	246 347	497 553
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	16 722	11 800
Інші доходи	2240		0
Дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(159 444)	(388 307)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	103 625	121 046
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2 356	-15 153
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:	2350	101 269	105 893

прибуток			
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-83 025	-165 163
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-83 025	-165 163
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-93	(30 091)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-82 932	-135 072
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	18 337	-29 179

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	619 938	1 796 978
Витрати на оплату праці	2505	172 125	128 620
Відрахування на соціальні заходи	2510	36 957	27 926
Амортизація	2515	163 370	166 720
Інші операційні витрати	2520	332 966	610 311
Разом	2550	1 325 356	2 730 555

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	312 394 000	312 394 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.32	0,338970
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	КОДИ
			Дата 01.01.2025
			00373758
			UA050200001006 3857
Територія	Вінницька обл.	за КАТОТТГ	
Організаційно- правова форма	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
господарювання			
Вид економічної діяльності	Виробництво олії та тваринних жирів	за КВЕД	10.41

Середня кількість працівників: 691

Адреса, телефон: 21034 м. Вінниця, Немирівське шосе, 26, (0432) 27-46-26

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2024 р.
Форма №1

		Код за ДКУД 1801001	
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	34	0
первісна вартість	1001	410	410
накопичена амортизація	1002	(376)	(410)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	8 788	11 520
Основні засоби	1010	2 872 812	3 157 781
первісна вартість	1011	4 306 578	3 236 173
знос	1012	(1 433 766)	(78 392)
Інвестиційна нерухомість	1015	47 224	52 840
первісна вартість	1016	47 224	52 840
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:		0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	2 928 858	3 222 141
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	67 071	60 792
Виробничі запаси	1101	66 696	60 158
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103	300	213
Товари	1104	75	421
Поточні біологічні активи	1110		
Депозити перестрахування	1115		

Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	213 811	177 609
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	33 196	20 919
з бюджетом	1135	56 004	28 425
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	6 663
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	861	542
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	57 948	37 950
Готівка	1166	16	20
Рахунки в банках	1167	57 932	37 930
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 211	714
Усього за розділом II	1195	430 102	326 951
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	3 358 960	3 549 092

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	78 099	147 374
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	
Капітал у дооцінках	1405	2 505 578	2 755 014
Додатковий капітал	1410	1	762 026
Емісійний дохід	1411	0	762 025
Накопичені курсові різниці	1412	0	
Резервний капітал	1415	10 790	10 790
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-795 500	-879 210
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	1 798 968	2 795 994
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	388 584	431 833
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 115	1 434
Довгострокові забезпечення	1520	12 531	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0

Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	402 230	433 267
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	108	110
товари, роботи, послуги	1615	30 493	13 964
розрахунками з бюджетом	1620	4 852	3 967
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 140	
розрахунками зі страхування	1625	2 274	2 327
розрахунками з оплати праці	1630	8 750	8 789
одержаними авансами	1635	261 381	271 237
розрахунками з учасниками	1640	0	
із внутрішніх розрахунків	1645	0	
страховою діяльністю	1650	0	
Поточні забезпечення	1660	18 449	19 283
Доходи майбутніх періодів	1665		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670		
Інші поточні зобов'язання	1690	831 455	154
Усього за розділом III	1695	1 157 762	319 831
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	
Баланс	1900	3 358 960	3 549 092

Керівник

Ярослав БЕЛІНСЬКИЙ

Головний бухгалтер

Ірина ЗОРЯ

Підприємство

Приватне акціонерне товариство "Вінницький
олійножировий комбінат"Дата
за ЄДРПОУКОДИ
01.01.2025
00373758**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2024 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	759 509	1 801 010
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	795 694	1 319 454
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090		481 556
збиток	2095	36 185	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	100 448	184 252
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(74 373)	(68 864)
Витрати на збут	2150	(669)	(190 184)
Інші операційні витрати	2180	(101 908)	(160 413)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		246 347
збиток	2195	112 687	
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220	477	16 722
Інші доходи	2240		0
Дохід від благодійної допомоги	2241		0
Фінансові витрати	2250	(330)	(159 444)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		103 625
збиток	2295	112 540	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	14 793	-2 356
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після	2305		0

оподаткування			
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		101 269
збиток	2355	97 747	

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	322 461	-83 025
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0
Накопичені курсові різниці	2410		0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0
Інший сукупний дохід	2445		0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	322 461	-83 025
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	58 043	-93
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	264 418	-82 932
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	166 671	18 337

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	527 484	619 938
Витрати на оплату праці	2505	196 851	172 125
Відрахування на соціальні заходи	2510	42 081	36 957
Амортизація	2515	114 919	163 370
Інші операційні витрати	2520	72 135	332 966
Разом	2550	953 470	1 325 356

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	502 427 060	312 394 000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0,00	0,00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0.19	0.32
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00